

MIJN AFKOMST, JOUW FETISJ?

**EEN KWALITATIEF EN KWANTITATIEF ONDERZOEK NAAR ETNO –
CULTUREEL FETISJISME EN DE IMPACT ERVAN OP
MINDERHEDEN**

Aantal woorden: 19.808

Chiara Versluys

Studentennummer: 01500296

Promotor(en): Prof. dr. Alain Van Hiel

Masterproef voorgelegd voor het behalen van de graad master in de klinische psychologie.

Academiejaar: 2020 - 2021

Woord Vooraf

Graag zou ik mijn begeleidster Barbara Valcke en promotor Prof. Dr. Alain Van Hiel willen bedanken voor de ondersteuning en begeleiding. Ze waren gedurende twee jaar telkens beschikbaar voor feedback en advies.

Daarnaast bedank ik ook graag mijn familie en vrienden, specifiek Kentcho Vangu en Jorge de Baets, voor alle geboden hulp.

Corona Preamble

Het Coronavirus COVID-19 had slechts kleine implicaties voor het uitwerken van deze masterproef. Het was niet langer mogelijk om samen te komen met respondenten voor de kwalitatieve studie. Dit werd echter, na overleg met de begeleidster van deze masterproef, opgelost door gebruik te maken van online tools zoals Microsoft teams en Skype.

Abstract

Met de opkomst van sociale media worden meer en meer gesprekken online gevoerd met input van mensen van over heel de wereld. Termen worden gedeeld en toegepast op verscheidene situaties. Daarnaast leven we in een multi – culturele maatschappij waarbij interetnische en -raciale relaties vaker voorkomen. ‘Raciaal fetisjisme’, ‘etno – raciaal fetisjisme’ of ‘etno – cultureel fetisjisme’ zijn voorbeelden van termen die vaker en vaker worden gebruikt. Wat is het? Hoe ervaren etnisch – culturele minderheden dit in België?

In deze masterproef wordt exploratief onderzoek gevoerd naar etno – cultureel fetisjisme bij etnisch – culturele minderheden in België. Aan de hand van een *mixed method design*, bestaande uit een kwalitatieve voorstudie en een kwantitatieve studie, wordt er onderzoek gedaan. In studie 1 worden diepte-interviews afgenomen bij zes etnisch – culturele minderheden. Studie 2 bestaat uit een online vragenlijst die werd afgenomen bij 28 etnisch – culturele minderheden. Uit de resultaten blijkt dat alle respondenten etno – cultureel fetisjisme ervaren in België. Daarnaast wijst het op een complexe relatie met verscheidene andere constructen zoals stereotypen, media, gezin en cultuur. Vervolgens wijst een sterke positieve correlatie ook op een link tussen het ervaren van etno – cultureel fetisjisme en negatief affect.

Inhoudstafel

Woord Vooraf	I
Corona Preamble.....	II
Abstract.....	III
Inhoudstafel.....	IV
<i>Geschiedenis van de termen ‘fetisj’ en ‘fetisjisme’</i>	<i>3</i>
Etymologie.	3
Antropologie.	4
Marxisme.....	6
Psychologie.	7
Samenvatting geschiedenis.....	10
<i>Etno – cultureel fetisjisme.....</i>	<i>11</i>
Stereotypen.....	11
Media.	12
Impact etno – cultureel fetisjisme.....	13
‘Yellow Fever Isn’t Flattering’.....	13
<i>Raciale voorkeur</i>	<i>14</i>
<i>Rol familie bij relatiekeuzes</i>	<i>15</i>
<i>Sociale afstand.....</i>	<i>15</i>
<i>Persoonlijk welzijn.....</i>	<i>16</i>
Onderzoeksplan	16
Studie 1.....	17
<i>Methode.....</i>	<i>17</i>
Procedure.....	17
Steekproef.....	20
Materiaal.....	21
<i>Resultaten.</i>	<i>21</i>
Etno – cultureel fetisjisme.	22
Rol van gezin.	28
Visie op westerse en interetnische relaties.	33
<i>Conclusie studie 1.....</i>	<i>37</i>
Studie 2.....	39
<i>Methode.....</i>	<i>39</i>
Procedure.....	39
Steekproef.....	40
Materiaal.....	40
<i>Resultaten.</i>	<i>42</i>
Demografische variabelen.	42
t - Toets.	43
One – way - ANOVA.	44

Verbanden tussen fetisjisme en andere schalen.....	45
<i>Conclusie studie 2</i>	46
Algemene Discussie	46
<i>Bevindingen</i>	46
<i>Sterktes van dit onderzoek</i>	49
<i>Zwaktes van dit onderzoek</i>	49
<i>Richtlijnen voor toekomstig onderzoek</i>	50
<i>Conclusie</i>	51
Referenties	52
Bijlagen	64

De moord op George Floyd in mei 2020 zorgde voor massale 'Black Lives Matter' protesten over heel de wereld in de maanden die erop volgden. Sociale media zorgden voor een versnelling in de beweging. Instagram- en Twittergebruikers deelden hun favoriete protestborden. Vele tweets gingen viraal omwille van de liefdevolle, betekenisvolle en sterke boodschappen die op de borden gedeeld werden. Op hetzelfde moment gaan echter ook andere tweets viraal. Niet omwille van de krachtige boodschappen, maar doordat vele gebruikers van de sociale media apps teleurgesteld en boos waren omtrent enkele gebruikte zinnen. Meerdere foto's van mensen met hun protestborden werden gedeeld. Er zijn zinnen te lezen zoals; "I love black dick so you will hear me speak", "your daughters love every INCH of us so why can't you?!", "Stop shooting black men. I want mixed babies" en "BBC [big black cock] matters". De twitter gebruikster Ava Vidal die een foto deelde zei: "Someone just posted this. Seen at Manchester #BlackLivesMatter protest. Fetishising Black men is not cute. Especially given that the hypersexualisation of our bodies is often what gets us killed". Craven (2020) schreef er een artikel over in *Slate Magazine*: "Please Stop Making Protest Signs That Reference 'Black Dick': It's so weird, and it latches on to historical tropes that dehumanize Black people". Enkele maanden later, in oktober 2020, publiceert ook *GQ Magazine* een artikel over het onderwerp. Okundaye (2020) haalt het volgende aan in het artikel:

"(...) And, incredibly, many white people couldn't comprehend what seemed obvious: that orienting the value of black lives around their sexual desires is not only degrading but also dangerous.

The slogans on these protest signs fall under what we call the "fetishisation of black masculinity". This is how white people objectify black men as more masculine and sexually potent than our white counterparts. It claims that there is an inherent "biology" to our blackness that makes us more muscular, more dominant, more athletic. The size of our penises are obsessed over and apparently betray our monstrosity."

Hij volgt het op met enkele voorbeelden; een voormalige cipier die aangeeft geïntimideerd te zijn door de grote van OJ Simpson's penis en een blanke vrouwelijke cipier uit Engeland die betrapt was met de sperma van zwarte gevangenen omdat ze naar eigen zeggen een 'chocolate baby' wou. Hij gaat verder met anekdotes uit de geschiedenis van Amerika en het Verenigd Koninkrijk. Hij eindigt zijn pleidooi tegen het raciaal fetisjisme als volgt:

"How much you enjoy sex with black men isn't a call to action. In fact, white "allies" should interrogate how their sensationalising of our apparent sexual prowess has been historically used to justify state and vigilante violence against us. The history of racism is also a history of sexuality."

In Noord – Amerika en het Verenigd Koninkrijk zijn termen zoals ‘Racial Fetishism’, ‘Racial fetishization’ en ‘race fetishism’ een snelle stijger volgens Google Trends. Met een piek in Juni 2020. De termen vertaald naar het Nederlands leveren niet genoeg informatie om een duidelijk beeld te schetsen van de evolutie. De term ‘Fetisj’ alleenstaand verschaft daarentegen wel informatie. Te zien op Google Trends is dat er in oktober 2020 een piek is in de google searches naar de term ‘fetisj’ in België. Gerelateerd aan de term is het woord ‘voet’. De termen zijn wederom snelle stijgers volgens Google. De voetfetisj is hoogstwaarschijnlijk één van de bekendste seksuele fetisj. De ‘voetenman’ die jarenlang vrouwen lastig viel in Gent werd eindelijk gevat. “‘Voetenman’ van Gent geeft zichzelf aan na tip uit Frankrijk” (VRT NWS, 5 November 2020). Hij werd doorheen de jaren zelfs bestempeld als een ‘stadslegende’: “Stadslegende wordt plots realiteit: Gentse politie verspreidt voor het eerst robotfoto van ‘voetenman’” (Het Laatste Nieuws, 1 oktober 2020).

Hoewel Belgen – aldus volgens de data van Google – wel degelijk op zoek gaan naar verscheidene fetisjen blijft de ‘raciale fetisj’ onbesproken. Niettegenstaande neemt de diversiteit in herkomst in België toe (Belgische Federale Overheid, 2021). Ervaren etnisch – culturele minderheden in België etno – cultureel fetisjisme? In deze exploratieve studie wordt getracht dit vanuit hun blik na te gaan.

In de inleiding komen de variabelen uit deze studie achtereenvolgens aan bod. Als eerste bespreken we de variabele etno – cultureel fetisjisme, waarna we vervolgens raciale voorkeur behandelen. Ten slotte gaan we in op de rol van familie, sociale afstand en psychologisch welzijn. Om te beginnen wordt er in wat volgt een schets gegeven van het ontstaan en gebruik van het concept fetisjisme. De geschiedenis van de term is van belang omwille van oorspronkelijke link met ras en cultuur, de verscheidene definities doorheen de jaren en de connotaties met de term.

Geschiedenis van de termen ‘fetisj’ en ‘fetisjisme’

Etymologie.

Het woord ‘fetisj’, of in het Engels ‘fetish’, kent zijn ontstaan in de 17de eeuw. Europese ontdekkers schrijven over hun waarnemingen in Afrika. In deze geschriften wordt de term ‘fétiche’ voor het eerst gebruikt om een Afrikaans – meer specifiek Guinee’s - fenomeen te beschrijven. Het wordt op dat moment als volgt besproken: “Name that the peoples of Guiney in Africa give to their divinities. They have a fetish for each province, and a particular fetish for each family. This can be a tree, an ape’s head, a bird, or something like that, following their imagination.” (Wright, 2015). Hoewel het een Frans woord is en de indruk geeft dat het potentieel van een Afrikaanse taal afgeleid is, is het terug te brengen tot een Portugees woord, ‘feitiço’. De term verwijst naar een ‘magische gebeurtenis’, ‘een spreuk’ of ‘een daad van tovenarij’. ‘Feitiço’ is op zijn beurt terug te brengen naar het Latijnse ‘factitius’ wat staat voor ‘verzonnen’ of ‘kunstmatig’. Nog verder vindt het zijn herkomst in het Middeleeuws Latijnse woord ‘Maleficium’ met als betekenis ‘iets gezegd of gedaan voor of aan de hand van magische effecten’ (Bass, 2015; Cluley, 2014; Ellen, 1988; Hendrickx, 2015; Iacono, 2016; Wright, 2015).

De term heeft in Portugal altijd een negatieve connotatie gehad. Zo stond het synoniem voor ‘coisa feita’ (‘iets gedaan’) (Sansi, 2007). Alles wat gelinkt werd aan ‘feitiço’ werd vervolgd. Het werd gepercipieerd als kwaadaardig, misleidend of vals. Onder Koning João I in de 14de eeuw werd een christelijke wet toegepast. Hij verbood alle gebruik van ‘charms’ of het oproepen van duivels. Deze praktijken werden benoemd als ‘feitiçaria’. Net zoals hekserij in de middeleeuwen ging ook niemand toegeven een ‘feiticeiro’ te zijn. Deze ideeën reisden met de ontdekkers mee naar West – Afrika. De religieuze praktijken werden bijgevolg al snel bestempeld als ‘Idolatrias e feitiçarias’ (‘afgoderij en tovenarijen’) (Sansi, 2007). Afgoderij zou georganiseerde religie zijn met valse beelden van goden (Bernand and Gruzinski, 1988), tovenarij is daarentegen ongeorganiseerd. Men voert het individueel uit (Wright, 2015).

Waar men zou verwachten dat het dus de Portugezen waren die de term neerschreven, waren het voornamelijk de Nederlanders en de Protestanten. Ze namen de Portugeze termen over en ze pasten dit op hun eigen manier toe. De Afrikaanse goden werden ‘fetissos’ genoemd en de Afrikaanse priesters ‘fettisseiros’ (Wright, 2015). Verder is er te lezen in de geschriften dat vooral het handel voeren met de Afrikanen de ontdekkers lastig viel. Volgens de Europeanen waardeerden de Afrikanen dingen irrationeel. Gezien ze geheel andere waardesystemen hadden, was het een uitdaging om een manier te vinden om ruilhandel te installeren (Wright, 2015). De Afrikanen stootten op weerstand van de Europeanen wanneer ze hen vroegen om ‘fetish – oaths’ af te leggen op objecten die in hun cultuur aanbeden werden. Europeanen bestempelden het goud zelfs vanuit hun achterdocht als ‘fetish – goud’ (Atkins, 1735). Vervolgens breidde de Europese exploratie zich uit naar Azië en Amerika, meer

specifiek met missionarissen. Ook hier werden ze geconfronteerd met de verafgoding van ‘dingen’ (Bass, 2015). De aanvankelijke betekenis van het woord verwees dus naar ‘waarderen’. Volgens Cluley (2014) gaat het verder dan dat. Het was een manier van devalueren zodat sociale en economische relaties tussen radicaal verschillende culturen verder konden gaan.

Antropologie.

Charles De Brosses.

Het was via de bovenstaand vermelde geschriften dat de term volgens Ellen (1988) terecht kwam in het wetenschappelijk dogmatisme in de 18de eeuw. Het was Charles De Brosses, een Franse schrijver en president van het parlement in Dijon, die de term eigen maakte in 1757 (Bass, 2015; Ellen, 1988; Iacono, 2016; Pietz, 1985; Wright, 2015). Het was in deze eeuw dat er veel onderzoek plaatsvond naar de oorsprong van zaken, zoals de maatschappij, taal en religie (Bass, 2015). Hij publiceerde ‘Du Culte des Dieux Fétiches’ waarin hij een theorie over de fetisj uitgewerkt had. Het is ook hier dat voor het eerst de term ‘fetishism’ of ‘fetisjisme’ opduikt. Hij ziet de ‘Afrikaanse fetisj’ als een algemeen model die aan de basis ligt van alle religies (Bass, 2015; Ellen, 1988; Iacono, 2016; Wright, 2015). De Brosses zegt dat angst en noodzaak aan de basis liggen van het ontstaan van religie. “‘Savages’ would worship unexpected events and beings that they couldn’t understand and control, addressing them as persons with a will and power superior to those of humans – as gods. This is not a ‘naturalism,’ or a religion of nature, since fetishism doesn’t have a notion of nature as opposed to the social or the supernatural. Fetishism confuses people with things, events with actions, the given with the made, and immanence with transcendence” (Wright, 2015). De Brosses had het idee om te werken rond religie gehaald bij David Hume en zijn boek ‘Natural History of Religion’. Het idee omtrent angst en religie vindt dan ook zijn basis bij Hume (Bass, 2015). Hij geloofde dat fetisjisme de originele, universele vorm van religie was. Anderen, zoals Hume, waren er tot dan vanuitgegaan dat dit het polytheïsme was (Bass, 2015).

Volgens Wright (2015) kwam dit boek op het ideale moment in de geschiedenis. Er was veel scepticisme tegenover religie en De Brosses had net één van de meest krachtige argumenten tegen religie gepubliceerd. Op deze manier werd kritiek op religie geplaatst binnen een breder kader van maatschappelijke vooruitgang die de verlichting als ultiem eindpunt had. ‘Modern Europa’ had eindelijk een manier gevonden om religie, wetenschap en economie gescheiden te houden. Dit zorgde er echter ook voor dat het beeld dat men had van de ‘African fetishists’ allesbehalve positief was. De Europeanen beschouwen hen als primitief en verachtelijke mensen.

Ook filosofen schreven over het onderwerp en de ‘primitieve’ Afrikanen (Bass, 2015; Wright, 2015). Zo schreef Kant: “The Blacks are extremely vain, and so loud that they have to be dispersed with a stick” (Kant, 1960). Hegel dacht op zijn beurt dat Afrikanen willekeurige dingen die op hun pad kwamen

gingen aanbidden (Wright, 2015). Hij beargumenteerde vervolgens dat de fetisj helemaal geen vorm van religie is. Dit aangezien de fetisj geen object is gelinkt aan religieuze aanbidding, De Afrikaanse fetisjisten zouden volgens hem simpelweg aan het leven zijn in een moment voorafgaand de geschiedenis. Ze waren slaven van chaotische contingentie (Hegel, 1956; Wright, 2015).

Fetisjisme werd dus een manier om gemeenschappen – meer specifiek de religies van ‘wilden’ - te vergelijken met elkaar. Dit nog voordat De Brosses erover schreef. De Nederlander Balthazar Bekker bracht het boek ‘De Betooverte Weereld’ uit in 1691. Hij schreef diepgaande analyses en vergelijkingen uit van alle ‘wilde’ mensen. Hij had het onder andere over de Guineese ‘Fetisso’ en vergeleek de handelingen met andere Afrikaanse en Amerikaanse landen. Op deze manier wou hij te weten komen wat ze gemeenschappelijk hadden (Iacono, 2016). De Brosses ontwikkelde de theorie omtrent fetisjisme en linkte het aan religie.

Auguste Comte.

Tot midden 19de eeuw worden de gedachten van De Brosses aanvaard door velen. Ellen (1988) en Bass (2015) geven aan dat het op dat moment is dat Auguste Comte, een Franse filosoof die gezien wordt als vader van het positivisme, op het toneel verschijnt. Hij gebruikt het concept om een specifieke theorie over religie te duiden. Een theorie waarin menselijke mentale mogelijkheden toegeschreven werden aan niet – menselijke ‘bodies’. Comte stelde dat fetisjisme de eerste fase was in de ontwikkeling van religieuze ideeën. Een tweede fase was vervolgens polytheïsme en een derde en laatste fase was monotheïsme. Fetisjisme werd in deze context gezien als individuele religie in plaats van georganiseerde religie. Later werd het ingevuld door andere schrijvers als magie. Bass (2015) schrijft over ‘neo – fetisjisme’ wanneer hij het heeft over Comte, deze had de bedoeling om een definitieve integratie van emotie en rede te bieden. Volgens Comte kon het toenmalig gebruik van de term onze ‘feitelijke toestand van de geest’ niet omvatten: “Fetishism, essentially relative to the material world, could not directly embrace our intellectual and moral existence” (Comte, 1852). Het positivisme zou deze fout rechtzetten. Sommigen volgden Comte hierin, anderen zetten zich dan weer af tegen het gebruik van de term op deze manier.

De waardering van Comte voor de term zou volgens Bass (2015) verband houden met de aanklacht van Comte tegen de slavenhandel. Hij geloofde in de superioriteit van het Europese denken, mits deze positivistisch was. Het positivistisch denken lijkt volgens hem meer op de ‘Afrikaanse geest’ dan de ‘metafysische, Europese geest’.

Doorheen het verdere verloop van de 19de eeuw bleef de kritiek op de term ‘fetisjisme’ en het gebruik ervan zich opstapelen. Zo gaf Robertson (1884) volgende kritiek: “It is merely a popular term, which conveys no precise idea, but is vaguely supposed to mean something very savage and contemptible”; Ellen (1988) zegt dat sommige schrijvers hun tanden vastzetten in het definiëren van fetisjisme in termen

van specifieke lokale manifestaties waarmee ze vertrouwd waren. Dit was deel van het probleem, de definities wijkten hierdoor namelijk telkens af van andere schrijvers. Antropologen deden hun best om de term te gebruiken én deze te bekritisieren. Er heerste veel verwarring over het gebruik en de toepassing van de term. De populariteit nam vervolgens af.

Marxisme.

In 1842 krijgt de term nieuwe betekenis en wordt het toegepast in een nieuw wetenschappelijk gebied. Marx, geïnspireerd door het werk van De Brosses, schrijft voor het eerst over ‘fetishism of commodities’ (‘goederenfetisjisme’ of ‘warenfetisjisme’). Het werd een essentieel onderdeel van Marx’s ‘Das Kapital’ (1867) (Bass, 2015; Billig, 1999; Böhm & Batta, 2010; Cluley, 2014; Ellen, 1988; Iacono, 2016; Schepers-Hughes, 2002).

De opkomst van het kapitalisme in productie is voor Marx een synoniem voor ‘commodity fetishism’. Cluley (2014) geeft aan dat “kapitalisme afhangt van het verbergen van menselijke arbeid in het waar, zodat subjecten zich kunnen verhouden tot objecten *als of* ze in en op hun eigen voorwaarden bestaan”. Het goederenfetisjisme van Marx zou aangeven dat er een proces plaatsvindt waardoor het kapitalistische productiesysteem het wezen van de productie voor ons verbergt. “(...) allowing us to act on the basis of a ‘fantastic form of a relation between things’ at the expense of acting on ‘the definite social relation between men themselves” (Marx, 1976: 176).

Vervolgens is goederenfetisjisme ook productief. Doordat de aard van de productie verborgen is, blijft men consumeren. Cluley (2014) legt het uit als volgt: “But, on a more abstract level than that of commodities, it is the nature of our relationship to interest-bearing capital that represents the connections and mystifications of commodity fetishism ‘in the most flagrant form’ (Marx, 1981: 516). Here, we relate to money, itself an abstraction from the use value and exchange value of labour that underpins the value of all commodities as if it were a value-creating force all on its own”.

In de jaren zeventig van de 20ste eeuw kende het neo – marxisme een opkomst. Het is, volgens Ellen (1988), niet verrassend dat antropologen het toen moeilijk hadden met het concept van ‘fetisjisme’. Dit gezien de centrale plaats dat religieuze vormen van ideologie had in Marx zijn conceptualisering van de geschiedenis (Ellen, 1988). Het grootste probleem met de theorie van Marx omtrent fetisjisme is dat kapitaal mogelijk een illusie is (Friedman, 1974). Verdere kritiek op de theorie wordt ook gegeven door Balibar (1973). Hij verwerpt het idee dat Marx zijn concept ideologisch is. Zelf maakt hij een onderscheid tussen ‘warenfetisjisme’ en ‘kapitalistisch fetisjisme’ (Ellen, 1988).

Doorheen het bestaan van de theorie van Marx omtrent fetisjisme werd het op diverse onderwerpen toegepast; zoals orgaandonatie (Schepers-Hughes, 2002) en maatschappelijke onderdrukking (Billig, 1999). Michael Taussig (1980) slaagt er echter in om de theorie van Marx’s ‘commodity fetishism’ toe

te passen in 'The devil and commodity fetishism in South America'. In dit boek gaat hij na hoe de duivel wordt afgebeeld bij de plattelandsbevolking in Colombia en Bolivia. Volgens hem zou dit beeld het conflict bemiddelen tussen prekapitalistische en kapitalistische manieren om de menselijke conditie te objectiveren. Hieruit volgt dat de afbeelding kan geïnterpreteerd worden als de inheemse reactie op de vervanging van de ene vorm van fetisjisme door een andere (Ellen, 1988). Ellen (1988) gaat verder in haar uitleg over het werk van Taussig: "(...) and is one which permits envisioning the bonds between persons in their contemporary economic activities for what they really are: asymmetrical, non-reciprocal, exploitative, and destructive of relationships between persons".

Psychologie.

Charcot en Magnan.

Ellen (1988) duidde in haar werk 'Fetishism' het gebruik van de termen in drie verscheidene velden; de antropologie, het marxisme en ten laatste in de psychologie. Voor het terecht komt in de psychologie, de psychoanalyse specifiek, moet er gekeken worden naar enkele grondleggers van de seksuologie. Hendrickx (2015) zegt dat de afdruk van dit discours nog steeds terug te vinden is in de hedendaagse psychiatrie. Foucault (1978) gaf aan dat fetisjisme bestudeerd werd als 'the model perversion'. Het diende als een gids voor het analyseren van andere seksuele deviaties. De obsessie met het onderwerp is te wijten aan twee zaken. Ten eerste omdat, in contrast met 'normale' seksualiteit, er bij fetisjisme niet noodzakelijk een levend (seksueel) object hoeft bij betrokken te zijn. Ten tweede omdat er niet zoiets is als menselijke seksualiteit zonder een zekere fixatie op levenloze objecten en/of niet – genitale lichaamsdelen (Hendrickx, 2015).

In 1882 brengen Charcot en Magnan het boek 'Genital Inversions, and other sexual perversions' uit. Ze zijn de eersten om cases te beschrijven die later zullen gelabeld worden als fetisjismen vanuit een medisch perspectief (Hendrickx, 2015). Opvallend in het boek is ook hoeveel vooroordelen erin terug te vinden zijn; homoseksualiteit werd gelijkgesteld aan fetisjisme. Het is echter hier dat voor de eerste keer fetisjisme terug te vinden is gerelateerd aan een seksualiteit en de beleving ervan (Hendrickx, 2015).

Ze spreken over een 'obsessie' met een object. Omwille van hun medische blik wordt de aard van het object als irrelevant geacht. Charcot en Magnan beweren dat de 'obsessie' een uiting is van onderliggende mentale problemen (Hendrickx, 2015). Op het moment van publicatie zien ze fetisjisme echter niet als een aparte perversie. Wat ze wel hadden waren concrete voorbeelden van wat zij begrepen onder de – wat later benoemd zal worden door anderen als fetisjismen – 'obsessies'; 'The hobnail fetishist', 'the nightcap fetishist' en 'the white apron fetishist' (Ibid., 2015). Door de bespreking van de voorbeelden legden ze de basis van volgende theorieën omtrent fetisjisme. Drie volgende punten waren relevant hierbij; fetisjistische neigingen kunnen aanwezig zijn vanaf een jonge leeftijd, sommige

fetisjisten construeren vaste scenario's die gebaseerd zijn op taal die vervolgens seksuele opwinding reguleren en sommige fetisjisten hebben een specifieke relatie met de wet (Ibid., 2015).

Binet.

Het wordt opgevolgd door Binet in 1887 die zijn eigen boek 'Fetishism in Love' uitbrengt. Het is dan ook hij die de term 'fetisjisme' begon te gebruiken om een specifiek type seksualiteit te beschrijven. (Bass, 2015; Ellen, 1988; Hendrickx, 2015; Iacono, 2016). Bass (2015) geeft aan dat Binet sprak over 'savages', 'negroes' en 'religious adoration', doordat hij de geschiedenis van de term kende. Dit had als gevolg dat gedurende een lange tijd de term gebruikt werd om niet alleen seksueel 'verval' te benoemen, maar ook raciaal. In tegenstelling tot zijn voorgangers separeert hij het van andere perversies. Men raakt seksueel opgewonden van 'onnatuurlijke' objecten. Verder ziet hij fetisjisme op een continu spectrum. Omwille van het bestaan op dit spectrum ziet hij fetisjisme niet in alle instanties als negatief. Normale liefde is volgens hem zelfs het resultaat van (ingewikkeld) fetisjisme (Hendrickx, 2015). Hij benoemde de vormen van fetisjisme op een spectrum als 'Small fetishism' en 'Grand fetishism'. Respectievelijk een deel van normale seksualiteit en een vorm van perversie bij gedegeneerden die een intense genitale opwinding ervaren bij de gedachte of het zien van willekeurige objecten die andere 'normale' individuen volledig onverschillig laten (Hendrickx, 2015). Belangrijk hierbij is dat het verschil hem zit in de relatie tot het object. Small – het object is een geliefd persoon, grand – een singulier aspect van een persoon of object die ogenschijnlijk geen verband houdt met een persoon. Vervolgens deelt hij het nog op in 3 subcategorieën; 'the cult of corporal objects', 'the cult of material objects' en 'the cult for a psychic quality'.

Wat later pent Binet een nieuwe definitie neer: "Consists of the exaggerates sexual importance that one attaches to a secondary and insignificant detail. It is some kind of hypertrophy of an element that results in an atrophy of all the other elements" (Hendrickx, 2015). Hij linkt het ontstaan van seksueel fetisjisme aan een accidentele associatie van ideeën tussen seksuele opwinding en een insignificant detail in de kindertijd. De sprong naar psychoanalyse lijkt niet veraf. Het is slechts pathogeen wanneer er een basis voor terug te vinden is in de erfelijkheid, maar erfelijkheid alleen is niet goed voor Binet (Ibid., 2015). Vanaf dit moment wordt een mentaal proces gelinkt aan het ontstaan van fetisjisme.

Von Krafft – Ebing.

De seksuoloog en psychiater von Krafft – Ebing was de volgende in de rij die met zijn boek 'Psychopathia sexualis' (1886) de basis legde voor verdere theorieën. Hij ging verder en trachtte als eerste een wetenschappelijke studie in verband met atypische seksualiteit (Hendrickx, 2015). Hij spreekt over 'cerebrale neurose' en verdeelt dit onder in 4 categorieën. Eén van deze categorieën wordt 'paraesthesia' genoemd, het seksuele verlangen voor 'verkeerde' objecten. Hieronder plaatst hij fetisjisme, sadisme, masochisme en pedofilie (Ibid, 2015). Waar Binet het zag als een volledig

alleenstaand geval, zal Von Krafft – Ebing een overkoepelende term gaan opzoeken voor meerdere atypische seksualiteitsbelevingen. Zijn definitie van fetisjisme luidt als volgt: “the association of lust with the idea of certain portions of the female person, or with certain articles of female attire”. Heel duidelijk is hier dat de focus expliciet op het vrouwelijk lichaam ligt. Dit deelt hij nog verder in; een deel van een vrouwelijk lichaam, vrouwenkledij, ‘speciaal materiaal’ en beest fetisjisme (zoofilia) (Ibid, 2015).

Vervolgens spreekt hij ook over ‘normaal’ en ‘pathologisch fetisjisme’, waar hij met ‘normaal’ verwijst naar het fysiologische. Net zoals Binet ziet hij dat als een gradueel iets, waarbij het fysiologische dezelfde betekenis heeft als het ‘small fetishism’. Over het pathologische zegt hij: “what makes fetishism pathological is the fact that the whole sexual interest is concentrated on the impression made by a part of the person of the opposite sex, so that other impressions fade and become more or less indifferent” (Von Krafft – Ebing, 1886). Een andere gelijkenis met Binet is dat de fetisj de seksuele opwindning volledig reguleert. Van Krafft – Ebing beslist echter een andere weg in te gaan met de achterliggende reden van fetisjisme. Zijn focus ligt volledig op erfelijkheid en mentale problematieken. Wel, zegt hij, is er een specifieke gebeurtenis nodig of accidentele associatie om de fetisj op de voorgrond te brengen. Hoewel Von Krafft – Ebing veel nieuw casusmateriaal aanreikt, voegt hij volgens Hendrickx (2015) niet veel meer toe aan de theorie.

Psychoanalyse.

Het is op basis van deze drie geschriften dat Freud zijn eigen theorie brengt in ‘three essays on sexuality’ (1905) (Bass, 2015; Hendrickx, 2015). Freud had een fascinatie voor fetisjisme: “no other variation of the sexual instinct that borders on the pathological can lay so much claim to our interest as this one, such is the peculiarity of the phenomena to which it gives rise” (Freud, 1905*d*). Hij begon met de studie van het object van fetisjisme, dit is over de jaren heen echter verschoven naar de studie van het fetisjerende subject. Seksueel fetisjisme kreeg een plaats bij het polymorf pervers infantiele seksualiteit (Hendrickx, 2015). Dit was de basis voor zijn latere theorie omtrent (seksueel) fetisjisme die instaat voor de ontbrekende vrouwelijke fallus (Hendrickx., 2015). Dit legde hij onder andere uit aan de hand van de voetfetisj. Hij vond een verklaring voor de aantrekking tot de voet in theorieën omtrent de seksualiteit van kinderen. De voet is de representatie van de vrouwelijke penis, waarvan het gemis groot is (Freud, 1905*d*; Hendrickx, 2015).

In de jaren na zijn publicatie komt het onderwerp op de achtergrond te staan. Het wordt op dat moment gezien als een na-effect van de traumatische perceptie van de ontbrekende vrouwelijke fallus. Later gaat hij wederom dieper in op zijn theorie in ‘fetishism’(1927) en ‘The splitting of the ego in the process of defence’ (1940) (Bass, 2015; Hendrickx, 2015). Het is hier dat hij de term ‘screen memory’ introduceert:

“the last impression before the uncanny perception of the absence of the female phallus as the origin of fetishism” (Hendrickx, 2015).

Ook huidig psychoanalyticus Lieven Jonckheere sprak over (voeten)fetisjisme: “Fetisjisten leven vaak in functie van hun seksuele voorkeur. Ze stemmen er hun partner, werk en hobby’s op af. Dat betekent niet dat een schoenfetisjist in een schoenwinkel moet werken, maar in gedachten is hij er wel voortdurend mee bezig. Een obsessie waar hij niet beschaamd over is. Al zorgt die wel voor problemen. De continue spanning maakt de fetisjist soms zo depressief dat hij grenzen wil verleggen. Dan gaat hij het object van zijn affectie stelen en als de politie een huiszoeking doet, blijkt dat hij een hele schoenencollectie heeft staan. Dat zie je met ondergoed ook – de buurvrouw hangt haar lingerie te drogen en plots blijkt die verdwenen. Het gaat om een onbedwingbare drang” (Janssens, 2016).

Samenvatting geschiedenis.

De geschiedenis van de term en het concept fetisj en fetisjisme gaat eeuwen terug. Er zijn duidelijk drie (wetenschappelijke) domeinen waarin het vaak teruggekomen is en waar het telkens een andere definitie krijgt. Ten eerste de antropologie waarbij een object wordt verondersteld een spirituele kracht op zichzelf te zijn als resultaat van kwaadaardige gedachten. Vervolgens in het Marxisme waarin een object een vaste kwaliteit aanneemt die de waarheid van de economie verdoezeld als resultaat van mystificatie. Ten derde en laatste psychologisch waarbij een deel – of een geassocieerd deel – het geheel vervangt als object van seksueel verlangen als resultaat van onderdrukking of afwijzing (Ellen, 1988).

Het verschil tussen de domeinen zit niet alleen in de definitie, maar ook op welk niveau het functioneert (Ellen, 1988). Het Marxisme spreekt over fetisjisme op een collectief niveau terwijl het psychologische erover spreekt op individueel niveau (Bass, 2015; Cluley, 2014; Ellen, 1988). Het antropologische functioneert op zijn beurt op beide niveaus. Het gebruik van de term in de antropologie verwees zowel naar religie op individueel niveau, maar het kan evenzeer zijn dat deze religie sociaal georganiseerd is (Ellen, 1988). Ellen (1988) voegt in deze discussie nog een belangrijk punt toe: één van de gelijkenissen tussen de drie domeinen wil ze van de baan. Namelijk het idee dat fetisjisme, ongeacht de gehanteerde definitie, verwijst naar intrinsiek afwijkend of primitief. Het wordt beschouwd als abnormaal en pathologisch. Dit wijt ze aan de moraliserende toon die de term vanaf het begin heeft meegekregen.

De verscheidene gebieden ontmoeten elkaar ook in de literatuur. Zo linkte Bass (2015) Hume aan de psychoanalyse en bracht hij de theorie van Comte omtrent fetisjisme in verband met de dromentheorie van Freud. Böhm et al. (2010) zorgden voor een integratie van de ‘commodity fetish’ en Lacan. Cluley (2014) besprak op zijn beurt dan weer de integratie van seksueel fetisjisme in organisaties. Verder werd het concept onder andere gebruikt in onderzoek naar de geschiedenis van religie (Junior et al., 2016; Keane, 1997) en de geschiedenis van de (Amerikaanse) cinema (Mulvey, 1993). Er blijft echter ook

kritiek geformuleerd worden op de term en het gebruik ervan (Kuldova, 2019; Pietz, 1985, 1987, 1988; Wright, 2015).

Opvallend is dat afkomst en cultuur volledig verwickeld is met de geschiedenis van het concept. De sprong naar etno – cultuur fetisjisme lijkt snel gemaakt. Met de geschiedenis in het achterhoofd zal er verder nagegaan worden hoe seksueel fetisjisme en ras, etniciteit en cultuur elkaar ontmoeten in de literatuur.

Etno – cultureel fetisjisme

Stereotypen.

Zheng (2016) gaf in zijn paper ‘Why Yellow Fever Isn’t Flattering: A Case Against Racial Fetishes’ aan dat de meeste literatuur omtrent raciale fetisjimen zich focust op de vraag of ze veroorzaakt worden door (seksuele) raciale stereotypen. Het is zo dat raciale stereotypen een impact hebben op de inschatting van aantrekkelijkheid (Crockett, 2010). Vele Aziatische vrouwen geven aan dat ze zich onderworpen voelen aan raciale stereotypen en dit gaat gepaard met significant emotionele inspanning om aan de stereotypen te voldoen en te weerstaan (Chou 2012; Chou, Lee, and Ho 2012, 2015; Nemoto 2009; Sue et al. 2007). Verder zouden de stereotypen over Aziatische vrouwen ervoor zorgen dat ze meer kans hebben op seksuele intimidatie en geweld door mannen die hen omwille van die reden aanvallen (Cho 1997; Lee 1996; Patel 2009; Park 2012; Woan 2007).

Specifiek voor zwarte personen komen stereotyperingen ook zeer sterk naar voor in pornografie en worden zwarte vrouwen meer seksueel geobjectiveerd. Dit laatste wordt gelinkt aan het ‘Jezebel’ stereotype waarbij de zwarte vrouw weergegeven en gepercipieerd wordt als wulps en extreem seksueel (Anderson et al., 2018; Cowan & Campbell, 1994; Baker, 2005; Pilgrim, 2014). Dit stereotype heeft niet uitsluitend een impact op de perceptie van zwarte vrouwen en hun seksualiteit, het zou ook een impact kunnen hebben op hoe zwarte kinderen die slachtoffer zijn van seksueel misbruik geloofd en behandeld worden (Alley et al., 2019). Niet alleen zwarte vrouwen worden voorgesteld als personen met een extreme en afwijkende seksualiteitsbeleving, deze trend is op te merken bij alle niet – blanke vrouwen (Collins 2005; Guillén 2015; Parrenās Shimizu 2007). Hoewel er niet met zekerheid kan gezegd worden dat alle raciale fetisjismen gebaseerd zijn op stereotypen, is het van belang op te merken dat er vaak teruggegrepen wordt naar dergelijke stereotypen om de raciale fetisjismen uit te leggen (Zheng, 2016). Uit onderzoek van Jeffries (2009) is gebleken dat de kans dat personen – specifiek zwarte en latino homoseksuele mannen – zich conform gedragen met stereotypen over seksueel gedrag daalt als het educatieniveau hoger ligt.

Media.

Hoewel er voordelen zijn gekoppeld aan meer diversiteit in media, zijn er ook negatieve aspecten. Datingapps – vooral deze gericht op homoseksuele mannen – geven de optie om te filteren op basis van ras. Uit onderzoek blijkt dat seksueel racisme op datingapps nog alomtegenwoordig is (Callander et al., 2015; Muñoz-Laboy & Severson, 2017; Silvestrini, 2019). Ze beschreven dit als een specifieke vorm van raciale vooroordelen vastgesteld in de context van seks of romantiek. Dit had ook het bijkomend nadeel dat raciale discriminatie in deze context door meer dan 70% van de participanten niet gezien werd als een vorm van racisme. Het geven van deze optie wekt mogelijk niet alleen het idee dat dit geen vorm is van racisme, maar geeft bijgevolg ook de kans om te filteren op basis van een raciale fetisj. Een ander effect zou ook zijn dat dit raciale sociale structuren zou versterken. (Robinson, 2008; Zheng, 2016). Ook in Azië is er sprake van media die mogelijks bijdraagt aan de raciale fetisj. Zo wordt de blanke vrouw in China weergegeven als krachtig, aantrekkelijk en seksueel, de Aziatische vrouw als kinderachtig. Dit zou bijdragen aan het seksueel objectiveren van de blanke vrouw door Aziatische personen (Johansson, 1999).

Vervolgens geeft interracial pornografie niet alleen seksisme, racisme, ontmenselijking en depersonalisatie weer, maar het versterkt ook raciale stereotypen. Zwarte mannen en vrouwen worden slechter gerepresenteerd en behandeld. Zo wordt er vaker gebruikgemaakt van gewelddadige titels als zwarte mannen waar te nemen zijn in de pornografie en worden zwarte vrouwen ‘ruwer’ behandeld als de scènes opgenomen worden met iemand met een andere huidskleur (Anderson et al., 2018; Cowan & Campbell, 1994; Miller-Young, 2010; Pilgrim, 2014; Shor & Golriz, 2018). Niet alleen in pornografie, maar in de seksindustrie in het algemeen moeten zwarte én niet-blanke vrouwen met een donkere huidskleur werken onder slechtere omstandigheden dan blanke vrouwen (Brooks, 2010; Miller – Young, 2010). Meerdere onderzoeken geven ook aan dat vooral Latina en Aziatische vrouwen slecht behandeld worden. De weergave van Aziatische vrouwen in pornografie hangt echter sterk af van welk seksueel stereotype gehanteerd wordt. Het ‘Dragon Lady’ stereotype waarbij ze weergegeven wordt als verleidster, sluw en er agressie nodig is om haar te temmen of ‘Lotus Blossom’ waarbij ze weergegeven wordt als puur en fragiel. Het zouden bovendien vooral Aziatische mannen zijn die betrokken zijn in agressieve en non - consensuele pornografie (Shor & Golriz, 2018; Zhou & Paul, 2016).

Verder bleek uit onderzoek van Capodilupo en Kim (2014) dat traditionele afrocentrische kenmerken vaak maar als mooi werden aanschouwd als deze op een niet - zwarte vrouw werden weergegeven. Dit draagt bij aan het gevoel van onzichtbaarheid in de media van zwarte vrouwen. Ook in andere onderzoeken werd dit vermeld (Kelch-Oliver & Ancis, 2011; Poran, 2006). Eveneens merkten Karsay et al. (2019) op dat zwarte en niet – blanke artiesten meer te zien waren in ambigue seksuele expressie in videoclippen. Ras voorspelde echter niet als er seksualiteit en seksuele objectivering ging afgebeeld worden.

Impact etno – cultureel fetijsime.

Capodilupo en Kim (2014) gaven al aan dat zwarte vrouwen die ervaringen hebben met het gefetisjeerd worden door blanke mannen een verhoogd bewustzijn hadden van hun lichaam, hoe deze gepercipieerd wordt door anderen en hoe deze afwijkt van de sociale norm. In het onderzoek van Muñoz-Laboy en Severson (2017) kwam naar voor dat de respondenten die raciale objectivering ervaren ook zelf deelnemen aan die objectivering van zichzelf. Hierdoor worden stereotypen bevestigd en versterkt. Het zou ook bijdragen tot een onderdrukkende raciale dynamiek. Ook op het hebben van langdurige (romantische) relaties heeft objectivering een impact. Dit werd bevestigd in het onderzoek van Muñoz-Laboy & Severson (2017).

‘Yellow Fever Isn’t Flattering’.

Hoewel Zheng (2016) het belang van stereotypen aanhaalt in de raciale voorkeur en/of fetisj, gooit hij het toch over een andere boeg. Hij focust zich doorheen zijn artikel op de personen die het object zijn van de fetisj van de ander. Iets wat ook deze studie poogt te doen. Hij wenst een punt te maken tegen raciaal fetisjisme. Waar seksueel racisme als negatief wordt gepercipieerd, zou de raciale fetisj nog te vaak gezien worden als onschuldig (Zheng, 2016: 401). Zheng (2016) maakt hierbij nog de nuance dat het voor de personen die de raciale voorkeur en/of fetisj hebben niet altijd weten waarom ze deze hebben. Hij verduidelijkt door aan te geven dat hij in het gebruik van de term niet verwijst naar de geschiedenis van de term als psychologische aandoening. De visie omtrent fetisjisme sijnpelde door in de opmaak van de DSM. In DSM-IV-TR was er sprake van ‘transvestic fetishism’ (Blanchard, 2009; Långström, 2015).

Zheng (2016) start met het onderuithalen van het – door hem genaamde – ‘Mere Preference Argument’ (MPA). Dit legt hij uit als:

1. There is nothing morally objectionable about sexual preferences for hair color, eye color, and other nonracialized phenotypic traits.
2. Preferences for racialized physical traits are no different from preferences for nonracialized phenotypic traits. Therefore,
3. ‘Mere’ preferences for racialized phenotypic traits are not morally objectionable.

Een argument dat ook voorkomt in hedendaagse literatuur (Kim 2011: 241; Mills, 1994: 145; Praso 2006: 149; Cohen 2002: 166). Hij stelt de MPA gelijk aan het ‘minimal race’ concept van Anderson (2010), een classificatiesysteem waarbij mensen onderverdeeld zijn in groepen gebaseerd op fenotypen en geografische afkomst, zonder beschrijvingen van fysieke, morale of mentale eigenschappen. Zheng (2016) vergelijkt het met het onderzoek van Kim (2011) naar de voorkeur van blanke mannen naar Aziatische vrouwen; de respondenten geven alleen oppervlakkige redenen, zoals het uiterlijk van de Aziatische vrouw. Verder haalt hij ook Bonilla-Silva’s (2013) ‘color – blind’ raciale ideologie als basis

voor de MPA aan. Het reageren op MPA voor personen die het ervaren blijkt echter moeilijk. Fricker (2007) noemt het ‘hermeneutical injustice’, het onvermogen om de eigen ervaringen te duiden omwille van marginalisatie vanuit het collectieve raamwerk van begrip (Zheng, 2016).

‘Yellow Fever’ en ‘Jungle Fever’ zijn vaak voorkomende termen om de raciale fetisj aan te geven. Respectievelijk verwijzend naar Aziatische en zwarte personen (Zheng, 2016). Zheng (2016) maakt de opmerking dat er geen dergelijke term bestaat verwijzend naar blanke personen. Hij zegt het volgende: “Choosing to date non-Whites—particularly if you are White—is a deviation that demands explanation” (Ibid.: 410).

Raciale voorkeur

In onderzoek van Fishman et al. (2008) bleek dat er nog steeds, ook bij relatief progressieve personen, sterke raciale preferenties aanwezig zijn. Hoewel raciale preferentie globaal aanwezig zou zijn, zijn er volgens Phua en Kaufman (2003) toch verschillen. Zo zijn het voornamelijk homoseksuele mannen met een raciale voorkeur en geven blanke mannen het minst aan een dergelijke voorkeur te hebben. In dit onderzoek kwam echter ook naar voor dat bij homoseksueel én zwart of latino zijn de waarschijnlijkheid daalt dat een raciale voorkeur vermeld wordt. Wat kan wijzen op een complexe relatie van ras en seksualiteit. Verder geven ze aan dat raciale preferenties gepaard gaan met stereotype beelden, zoals zwarte mannen die groot geschapen zijn of Aziatische vrouwen als volgzaam loyale partners. Ten laatste gaven ze aan dat vooral minderheidsgroepen een raciale voorkeur hebben, wat ze linken aan de ervaringen van die persoon. Ze zien deze voorkeur ook als een reflectie van de raciale hiërarchie (Phua & Kaufman, 2003). Zheng (2016) verwijst nog naar filosoof Halwani die het onderscheid maakt tussen mensen die met hun raciale fetisj racistisch zijn en personen die hier niet echt bij stilstaan. Deze redenering ligt in de lijn met de eerste seksuologen, zoals Binet, die spraken over fetisjisme op een spectrum.

Personen die een raciale voorkeur uiten op dating apps worden doorgaans gezien als meer racistisch, minder aantrekkelijk, minder ‘dateable’. Potentiële partners zijn minder geïnteresseerd om een relatie aan te gaan met een persoon als deze een expliciete raciale voorkeur heeft. Deze trend werd ook teruggevonden bij personen die niet geloven dat het hebben van een raciale voorkeur inherent racistisch is (Thai et al., 2019). Het is nog maar recent dat de populaire dating app Grindr, deze focust zich op homoseksuele mannen, de ‘ethniciteit filter’ heeft verwijderd (BBC News, 2020).

Potârca en Mills (2015) toonden aan dat over verscheidene Europese landen er nog steeds een uniforme voorkeur is voor ‘same-race’ partners en dat een raciale hiërarchie terug te vinden is bij zowel autochtonen als allochtonen. Toch zijn er verschillen tussen landen. Europeanen die wonen in een land met een grote allochtone populatie hebben een verhoogde voorkeur voor minderheidsgroepen.

Rol familie bij relatiekeuzes

Sinds 1980 zijn gemengde huwelijken sterk gestegen (Van Hiel, 2013). Er zijn meer huwelijken tussen blanke vrouwen en zwarte mannen, maar hier zouden echter verscheidene redenen voor kunnen zijn (Herman & Campbell, 2012). Het belang van steun van ouders voor personen in interraciale en -etnische relaties is aangegeven door verscheidene onderzoeken. Het heeft een impact op het mentaal welzijn (Henderson & Brantley, 2019; Tillman & Miller, 2017). Daarbovenop speelt de verwachting van steun en als deze verwachting ingevuld wordt ook een rol (Brummett & Afifi, 2019).

De redenen variëren waarom een familie dergelijke relaties niet of wél aanvaardt. Het kan gaan om de openheid van de familie, maar ook religie en hoe deze gepraktiseerd wordt, speelt een rol (Agris, 2018; Perry 2013). Volgens Morgan (2012) gaan bijvoorbeeld vooral katholieken meer interraciale relaties aan gaan en protestanten meer interetnische relaties. Alsook is het zo dat als personen in interraciale en -etnische relaties tegemoetkomen aan verzoeken gelinkt aan de afkomst van de partner, dit vaak gedaan wordt voor de schoonfamilie en niet voor de partner zelf (Agris, 2018).

Shenhav et al. (2016) gaven aan dat acceptatie van interraciale en -etnische relaties vooral moeizaam verloopt bij immigrante families. Dit doordat er een verscheidenheid is aan meningen. Er is een groot belang van etnische identiteit van de familie, de waarden en normen dat de familie vooropstelt en het belang van de mening van familieleden als er beslissingen worden gemaakt. Het kan zijn dat familieleden de relatiekeuze zien als een teloorgang en verlies van de inheemse cultuur van de familie (Nesteruk & Gramescu, 2012).

Sociale afstand

Het concept van ‘social distance’ is ontwikkeld om meer begrip te krijgen van het proces van vervreemding en acceptie tussen groepen mensen die behoren tot andere groepen (Hodgetts, 2014). Het gaat na in welke mate mensen een gevoel van vertrouwen of onbekendheid ervaren tussen henzelf en mensen die behoren tot een andere sociale, etnische, beroeps- en religieuze groep. Hodgetts et al. (2011) vermeldt dat sociale afstand een dynamisch sociaal gebeuren is in het dagelijkse leven. Het concept is toegepast op onderzoek naar ervaringen van vevreemding, acceptatie en intimiteit tussen verscheidene groepen (Hodgetts et al., 2011, 2014; Rockquemore & Brunson, 2001; Triandis & Triandis, 1962).

Hraba et al. (1989) deed niet alleen onderzoek naar de mate van sociale afstand tussen groepen, maar ging ook de etnische hiërarchie na binnen de sociale afstand. Uit zijn onderzoek bleek dat er bij Nederlandse studenten een universele etnische hiërarchie aanwezig was. Hierbij stonden Europeanen bovenaan, gevolgd door Afrikaanse en Islamitische groepen. De gevonden etnische hiërarchie werd gezien als sociaal representatief (Hraba et al., 1989). Uit onderzoek van Sparrow & Chretien (1993) bleek dat sociale afstand gecorreleerd was aan de gepercepeerde dreiging van de andere groep. Het

grootste raciaal verschil in verband met het accepteren van contact met een andere raciale groep is terug te vinden bij persoonlijke relaties en huwelijk (Hraba et al., 1999).

Persoonlijk welzijn

Deze variabele wordt beschreven als categorie van verschijnselen die emotionele reacties van mensen, tevredenheid op verschillende domeinen en een globale beoordeling van de levenstevredenheid omvat (Diener, Suh, Lucas, & Smith, 1999). Psychologisch welzijn zou uit twee componenten bestaan (Diener, 1994). Ten eerste is er een cognitieve component die gebaseerd is op iemands beoordeling van de mate waarin zijn/haar leven voldoet aan zijn/haar verwachtingen en tegemoetkomt aan een 'ideaal' leven. Ten tweede is er een affectieve component die bestaat uit de aanwezigheid van positief affect en aangename emotionele ervaringen en de afwezigheid van negatief affect (Bradburn, 1969; Diener, 1994; Diener, Emmons, Larsen, & Griffin, 1985). In deze studie worden beide componenten nagegaan.

Er zijn ook nog andere zaken die psychologisch welzijn beïnvloeden. Zo zouden sociale relaties een grote impact hebben. Mensen die een actief sociaal leven, een goed huwelijk en hechte vriendschappen hebben zijn gelukkiger dan mensen die deze missen (Diener et al., 1999). Daarnaast is ook de kwaliteit van de sociale contacten belangrijk (Hartup & Stevens, 1997). Cohen, Underwood & Gottlieb (2000) gaven aan dat veel sociale contacten onderhouden iets positief kan zijn, maar het kan ook negatieve effecten hebben eens het té veel wordt. Het gevoel dat er kan vertrouwd worden op de beschikbaarheid van anderen voor steun of hulp draagt bij tot geluk (Lakey & Cassady, 1990).

Onderzoeksplan

Deze masterproef bestaat uit een kwalitatieve voorstudie en een kwantitatieve hoofdstudie. Studie 1 heeft tot doel fetisjisme van nabij te bestuderen door interviews die peilen naar de ervaringen van etnisch-culturele minderheden hieromtrent. De ervaringen van de respondenten worden in kaart gebracht in een poging het fenomeen te begrijpen, en hoe deze zich manifesteert bij de doelpopulatie. Verder is het ook van belang een beter idee te krijgen over het belang van familie en relatiebeeld hierin. Op basis van de kwalitatieve voorstudie wordt er geprobeerd karakteristieke stellingen te weerhouden die het concept meten. Studie 2 gaat verder aan de slag met de stellingen uit Studie 1. Meer bepaald worden deze afgenomen bij een andere steekproef in een kwantitatieve studie, waarbij de relatie van fetisjisme-ervaringen wordt na gegaan met persoonlijk welzijn, sociale afstand, de rol van familie bij relatiekeuzes en raciale voorkeur.

Studie 1

Methode.

Procedure.

In deze masterproef wordt gebruik gemaakt van twee studies, een kwalitatieve en een kwantitatieve studie. Volgens Plochg et al. (2006) is kwalitatief onderzoek een vorm van interpreterend onderzoek waarbij empirische gegevens op een systematische en controleerbare wijze worden verzameld, geanalyseerd en gerapporteerd. Hierdoor is het mogelijk dat de verschillende onderzoeksfasen door elkaar heen lopen. De eerste studie diende bijgevolg als een exploratie van het onderwerp etno – cultureel fetisjisme.

Studie 1 is kwalitatief en bestaat uit diepte-interviews afgenomen bij zes personen die deel uitmaken van een etnisch culturele minderheidsgroep. Het doel van deze diepte-interviews was tweeledig. Enerzijds was het van belang om meer te weten te komen over hoe verscheidene etnisch culturele minderheden denken over de aangehaalde onderwerpen, hun algemene bedenkingen en/of verhalen omtrent het onderwerp. Anderzijds was het doel van deze studie om de items gerelateerd aan de onderwerpen te toetsen bij de doelgroep.

In studie 1 werd gebruikt gemaakt van een beperkte steekproef om een eerste zicht op het fenomeen te verkrijgen. Hierbij werd gefocust op etnisch-culturele minderheden en was het de bedoeling om zoveel als mogelijk mensen uit verschillende bevolkingsgroepen te betrekken in het onderzoek. Het contact met de respondenten verliep via sociale media. Langs deze weg – of de voor hen geprefereerde manier van communiceren – werd vervolgens al een korte uitleg gegeven in verband met het interview en werd de klemtoon gelegd op de vertrouwelijkheid en de anonimiteit. Evenals werden er concrete afspraken gemaakt om het interview af te nemen. De locatie, datum en uur werd gekozen door de participant zelf.

Voorafgaand de start van de diepte-interviews werd er een leidraad opgesteld in februari 2020 (bijlage 1). De volgende onderwerpen werden besproken in de interviews: etno – cultureel fetisjisme, relatiebeeld van westerse en interetnische relaties en *family roles*. Deze specifieke onderwerpen werden bevraagd om een zicht te krijgen hoeveel impact deze hebben op beslissingen van etnisch culturele minderheden in verband met interraciale en -etnische relaties. Vervolgens werden de interviews afgenomen.

Methode.

De afgenomen interviews waren semigestructureerd. Voorafgaand de start van de interviews werd er een leidraad opgesteld. Deze bevatte enkele vastgelegde vragen die gesteld werden aan iedere respondent. De gehanteerde leidraad is te zien in bijlage 1. Er was echter wel de mogelijkheid om af te wijken van de vastgelegde vragen. Door deze mogelijkheid kwam er een evenwicht tot stand tussen structuur en flexibiliteit (Roose & Meuleman, 2017). Mits interessant voor het onderzoek ging de interviewer in op bepaalde opmerkingen van de respondent. De bevroegde onderwerpen werden telkens uitgelegd, vervolgens opgevolgd met enkele open vragen die er verband mee hielden en ten laatste werden de gerelateerde items besproken. Op het einde van het interview werd de tijd gegeven aan de respondent om – indien gewenst – opmerkingen te geven over het interview zelf of de onderwerpen. Alle respondenten waren minstens tweetalig, alle interviews werden echter in het Nederlands afgenomen. Drie respondenten maakten gebruik van Engels, mits het antwoorden in het Nederlands moeizaam verliep. Er werd vermeden om de interviews af te nemen in bijzijn van derden, zodat er geen sprake was van inmenging en/of invloed. Desondanks werd één interview afgenomen in een koffiebar, doordat er geen andere beschikbare plaats was. Twee interviews vonden plaats bij de onderzoekster thuis, twee interviews bij de respondenten thuis en de laatste twee interviews werden afgenomen via skype. Dit omwille van de COVID – 19 maatregelen ingevoerd in maart 2020. De duur van het interview was uiteenlopend. Het varieerde van een halfuur tot anderhalf uur.

Dataverwerking.

Na het afnemen van het eerste interview werd deze getranscribeerd. Dit met het oog op eventuele veranderingen in de leidraad die moesten plaatsvinden vooraleer er verdere interviews werden afgenomen. Er werden geen veranderingen toegepast, de onderzoekster merkte echter wel op dat het van belang was om niet te ver af te wijken van de onderwerpen. Dit om de relevantie van het interview in kader van het onderzoek te garanderen, alsook om de duur van het interview te beperken. Daarnaast leek het ook van belang de respondenten tijd te geven om antwoorden te formuleren en deze als onderzoekster niet van een open naar een gesloten vraag te transformeren door antwoordopties te geven. De leidraad veranderde niet doorheen het afnemen van de interviews. Het transcriberen gebeurde aan de hand van het beluisteren van audio – opnames, deze werden letterlijk uitgetypt. Het transcriberen verliep doorgaans vlot doordat alle interviews werden afgenomen in het Nederlands. Indien enkele woorden van de respondent niet duidelijk waren, werd dit aangegeven in de transcripties. Het beluisteren van de audio – opnames en het transcriberen hadden als bijkomend voordeel dat de onderzoeksters bekend raakte met de data. Na het transcriberen vond er een intervisiemoment plaats met de promotor en de begeleidster van deze masterproef. Dit had als doel om eventuele patronen in de interviews te

identificeren, onderwerpen die doorheen de interviews naar boven zijn gekomen en de opzet van studie 2 te bespreken.

Na het transcriberen van alle interviews werd er gebruik gemaakt van de software NVivo (2012). De data werd verder geanalyseerd op basis van thematische analyse. Deze kwalitatieve analysemethode wordt binnen de psychologie en andere velden breed toegepast (Boyatzis, 1998; Braun & Clarke, 2006). Aan de hand van thematische analyse worden er thema's gezocht in de data (Smith, 2015). Het doel van deze studie was het in kaart brengen van welke variabelen relevant zijn voor etnisch culturele minderheden om al dan niet een interraciale relatie aan te gaan en wat de ervaringen van de respondenten zijn. Thematische analyse is hier dan ook toepasselijk aangezien deze methode aanbevolen wordt voor onderzoeksvragen waarbij men polst naar betekenissen, perspectieven en ervaringen (Smith, 2015).

Boyatzis (1998), Braun en Clarke (2006), en Joffe en Yardley (2004) hebben allen richtlijnen opgesteld hoe thematische analyse gebruikt moet worden. In deze studie worden de zes fasen gevolgd van Braun en Clarke (2006). In de eerste fase moet de onderzoekster bekend raken met de data. Dit werd gedaan door de interviews te transcriberen en te herlezen, zoals hierboven vermeld. De tweede fase bestaat uit het coderen van de data, hierbij wordt de relevante info geselecteerd en gelabeld. Gelijkenissen tussen de interviews worden gezocht en gecodeerd, zo wordt de stap gezet richting patronen. Vervolgens wordt er in de derde fase gezocht naar thema's. De onderzoekster clusterde verscheidene codes en thema's werden gevormd. Er werden overkoepelende thema's en subthema's geconstrueerd (Braun & Clarke, 2013). De vierde fase dient als herziening van de thema's, dit met het oog op een goede fit tussen thema's en data. In fase vijf werden de thema's benoemd. Dit werd gedaan aan de hand van de vooropgestelde onderwerpen. Ten laatste, in fase zes, werden de thema's onderbouwd met quotes van de respondenten.

Kwaliteitscontrole.

Er is uiteraard een groot belang van validiteit en betrouwbaarheid in deze studie. Om dit te garanderen werden er enkele zaken in beraad genomen. Stiles (1993) gaf het belang aan van het bekend raken met het datamateriaal als onderzoekster. In deze studie is dit bereikt door het her beluisteren van de audio – opnames, het transcriberen van de interviews en deze te herlezen. Om interpretaties beter te contextualiseren werden nota's gemaakt bij het transcriberen (Malterud, 2001). Deze bestonden uit eerste opmerkingen en opvallendheden gevonden in de data. Een derde punt dat aangehaald wordt is het belang van iteratie tijdens een interview. Doorheen de interviews gaf de onderzoekster aan wat ze haalde uit de opmerkingen van de respondenten, dit creëerde de mogelijkheid voor de respondenten om deze interpretatie te verbeteren of verder in te gaan op het onderwerp (stiles, 1993). Om de interpretaties van de onderzoekster te kaderen werd gebruik gemaakt van ter zake doende quotes (stiles, 1993). Lincoln

en Guba (1985) haalden het belang aan van transparantie van het onderzoeksproces, deze wordt verzekerd doordat alle data en de bijhorende analyses kunnen worden opgevraagd bij de onderzoekster.

Steekproef.

De steekproef bestaat uit zes personen die deel uitmaken van een etnisch culturele minderheidsgroep. Tabel 1 weergeeft de demografische kenmerken van de respondenten. Zij werden geselecteerd op basis van hun etniciteit, hierdoor was er geen herhaling van etnische afkomst. Alsook de geslachten en leeftijden waren uiteenlopend. Vier van de zes participanten waren vrouwen en de resterende twee mannen. De leeftijden varieerden van 20 jaar tot 31 jaar oud.

Tabel 1. Overzicht demografische kenmerken respondenten

Respondent	Etniciteit	Geslacht	Leeftijd
1	Congolees	Man	25 jaar
2	Tunesisch	Vrouw	21 jaar
3	Guinees/Malinees	Vrouw	20 jaar
4	Kosovaars/Albanees	Man	23 jaar
5	Armeens	Vrouw	28 jaar
6	Nigeriaans	Vrouw	31 jaar

Materiaal.

De leidraad (bijlage 1) gehanteerd bij de interviews werd opgesteld op basis van drie onderwerpen; etno - cultureel fetisjisme, relatiebeeld, *family roles en compliance*. Voor de start van het interview werd een *informed consent* ondertekend door de respondenten (zie bijlage 2), alsook werd de toestemming gevraagd aan de respondenten om het interview op te nemen met een audiorecorder. Bij de start van het interview werd er gevraagd naar demografische gegevens zoals geslacht, leeftijd en land van herkomst.

Ten eerste werd bij aanvang van ieder onderwerp een vaste uitleg gegeven over wat er precies onder die term begrepen werd vanuit deze studie. Bij het onderwerp objectivering werd er als start een zeer brede vraag gesteld, namelijk wat men denkt over dit concept gelinkt aan huidskleur en etniciteit. Vervolgens werd er gevraagd naar persoonlijke ervaringen. Heeft de respondent een anekdote? Hoe voelde de persoon zich erbij? Ten derde werd de impact van objectivering op relaties bevraagd. Daaropvolgend werden vijf items voorgelegd aan de respondenten. Deze items waren opgesteld door de onderzoekster zelf en besproken met de begeleidster. De items zijn te zien in bijlage 3. Na het bespreken van objectivering werd er overgegaan naar relatiebeeld. Er werd gevraagd naar een beschrijving van de relaties vanuit de culturele groep van de respondent, wat de visie van die culturele groep is op westerse relaties en wat de verschillen zijn tussen die relaties. Ten laatste werd er gevraagd naar *family roles* en hoe de respondent de rol van het gezin/familie en hun keuzes in verband met interraciale relaties ervaart. Hierbij werd de *compliance* vragenlijst van Tom Tyler (1990) aangepast in functie van deze studie. De items werden voorgelegd en beoordeeld door de respondenten. De originele en aangepaste vragenlijst zijn te zien in bijlage 4.

Bij het afsluiten van het interview werd gepolst bij de respondenten hoe ze het gesprek hadden ervaren, wat ze dachten van de onderwerpen in context van interraciale relaties en als ze nog iets hadden willen toevoegen dat van belang zou kunnen zijn voor deze studie.

Resultaten.

De resultaten zijn bekomen na het gebruik van thematische analyse voor de data. De zes stappen van Braun en Clarke (2006) werden doorlopen. De verschillende codes toegewezen aan de datafragmenten werden geclusterd. Hierdoor ontstonden thema's, deze werden benoemd aan de hand van de betrokken informatie. De hoofdthema's werden vervolgens ook onderverdeeld in subthema's en benoemd. De hoofd- en subthema's zijn terug te vinden in bijlage 5 en worden weergegeven aan de hand van boomstructuren.

De verscheidene thema's (bijlage 5) worden besproken. Er wordt gebruik gemaakt van quotes van de respondenten om de thema's toe te lichten.

Etno – cultureel fetisjisme.

Aanwezigheid van etno - cultureel fetisjisme.

De aanwezigheid van etno – cultureel fetisjisme werd door alle respondenten bevestigd. Het werd aangehaald dat het echter niet iets nieuws is.

“Het eerste wat eigenlijk gewoon naar boven komt is gewoon dat het er altijd al is geweest.” (*Respondent 1*)

Daarnaast werd ook door meerdere respondenten aangehaald dat het niet gekoppeld is aan één specifiek ras of etniciteit. De etno - culturele objectivering is globaal.

“Aziatische vrouwen en zwarte mannen denk ik persoonlijk het meeste. (...) I really think like black man and white woman are really the number 1. Aziatische vrouwen en witte mannen zijn ook wel iets dat vaker gebeurt, maar ik denk ook echt vooral in de media de meest voorkomende interracial soort is zwarte man witte vrouw.”
(*Respondent 3*)

“Want I’m not gonna lie, ik ga ook nie bewere dat ik bijvoorbeeld ook nie Asian people fetisjeerde in ’t begin omdat da ook zo – I guess wat mense van ons denken dat ik van hun had ergens? Ma nu besef ik ook van ah dude, das wel fucked up. Hoe da ge bezig zijt enal van die dingen. (...) Da gaat zeker van iedereen naar iedereen gewoon, maar ik denk dat er misschien veel gemakkelijker begrip gaat zijn als van de ene groep naar de andere denk ik dan als ge erop gewezen wordt.” (*Respondent 6*)

“Ik denk dat ze mekaar fetisjeren. Ik denk dat ze alle twee zo win – win situatie soort van. Ja, definitely. Das niet alleen van 1 kant.” (*Respondent 3*)

Aangeleerde etno – cultureel fetisjisme.

De redenen waarom men een huidskleur of etniciteit objectiveert waren verdeeld. Waaronder enkele respondenten aangaven het niet echt te weten. Twee respondenten gaven echter aan dat het volgens hen terug te koppelen is naar wat men aangeleerd krijgt.

“Waardoor uhm dat we ook zo zijn opgevoed. Het is ook opvoeding. (...) Dat het er

ook altijd is geweest en na een bepaalde tijd vinden wij dat nie iets raars.”

(Respondent 1)

“Ja, want mensen denken niet zo uit hun eigen. Das aangeleerd vind ik. Dat ze zo’n verwachtingen, gedachtes hebben.” *(Respondent 3)*

Etno – cultureel fetisjisme in de media.

Massamedia.

Respondenten gaven aan dat interracialle en -etnische koppels en kinderen meer en meer worden weergeven in de media. Het is voornamelijk commerciële televisie en het vertrouwen dat men erin heeft, die kan zorgen voor verandering in publieke opinie (de Coninck et al., 2018). Het weergeven van dergelijke relaties zorgt voor een stijging in positieve attitudes ten opzichte van interracialle en -etnische relaties (Lienemann & Stopp, 2013). De stijging in representatie is een positieve evolutie voor bijvoorbeeld Vlaamse televisie, hoewel deze nog de wensen overlaat (Marx Knoetze, 2018). Zo zijn immigranten in België minder ondergedompeld in Europese massamedia in vergelijking met Nederland (Imani Giglou et al., 2019). Ook sociale media en dating apps helpen bij het weergeven van deze relaties en personen.

Bovendien zou gender een rol spelen in welke minderheidsgroep wordt weergeven, zo worden vooral Aziatische vrouwen en zwarte mannen weergeven, wat besproken wordt in de *gendered race theory* (Galinsky et al., 2013; Johnson et al., 2012; Schug et al., 2015; Schug et al., 2017). Het belang van hoe een minderheidsgroep weergeven wordt en hoe vaak dit voorkomt heeft dus impact op de perceptie van de kijkers en hoe ze in het dagelijks leven omgaan met minderheidsgroepen (Mastro, 2015; Parrott and Titcomb, 2015; Tukachinsky et al., 2015).

“Alle ja van die Amerikaanse artiesten gewoon. Tot hier zelfs. Alles wat dat nu in is, is black.” *(Respondent 1)*

Ondanks dat zwarte cultuur “in is” kan dit ook negatieve effecten hebben voor de zwarte bevolking, zoals bleek uit het onderzoek van Capodilupo en Kim (2014) die eerder besproken werd.

Eén respondent gaf aan dat er vooral een voorkeur is voor een specifieke interracialle koppel, namelijk een zwarte man en een blanke vrouw.

“(…) maar ik denk ook echt vooral in de media de meest voorkomende interracial sort is zwarte man witte vrouw.” (*Respondent 3*)

Er zijn wel degelijk meer huwelijken tussen blanke vrouwen en zwarte mannen, hier zouden echter verscheidene redenen voor kunnen zijn (Herman & Campbell, 2012). De voorkeur van zwarte mannen voor blanke vrouwen zou kunnen teruggebracht worden tot de weergave van afrocentrische kenmerken op blanke vrouwen en van eurocentrische kenmerken op zwarte vrouwen in de media – zoals hierboven besproken. Dit zou zwarte mannen in die mate beïnvloeden dat ze een voorkeur hebben voor schoonheidsbeelden waarin de zwarte vrouw niet past. Wat op zijn beurt ook zou kunnen bijdragen aan het gevoel van onzichtbaarheid van de zwarte vrouw, hun minderwaardigheidsgevoel en hun onderrepresentatie in media (Capodilupo & Kim, 2014; Mills 1994). In het onderzoek van Schug et al. (2017) werd vastgesteld dat Aziatische mannen en zwarte vrouwen het minst weergegeven worden in de media op vlak van relaties en daten. De stereotype weergave van deze personen in de media zou bijdragen aan de raciale voorkeur in de populatie (Silvestrini, 2019). Ondanks deze trend werd ook gevonden dat media gericht op specifiek de zwarte bevolking deze eurocentrische trekken achterwege laat en de focus legt op afrocentrische kenmerken, wat dan weer een positief effect heeft op het zelfbeeld van zwarte vrouwen (Baker, 2005).

Pornografie.

Naast de weergave in *mainstream media*, kwam ook pornografie ter sprake. Voor één respondent was de reden van het objectiveren van huidskleur en etniciteit zelfs volledig te herleiden tot pornografie.

“Het fetisj denken da heerst nog altijd. Ik denk gewoon da da nog altijd komt door ja, de porn.” (*Respondent 1*)

“Ik vind dat da nie iets is dat normaal is. Maar ik – ik weet ook niet als ik mensen moet blamen voor de fetisjisme omdat ik het gevoel heb dat dat wel erg uhm gepusht wordt in de media. Vooral in de porno - industrie, iedereen weet die fetisjes enzo”
(*Respondent 3*)

Gevoel dat etno – cultureel fetisjisme teweegbrengt.

Negatieve beleving.

Voor meerdere respondenten was het ervaren van objectivering omwille van huidskleur en etniciteit een zeer negatief iets. Waarbij ze het gevoel hebben dat het persoon zijn wegvalt voor de ander en enkel een middel zijn om een doel te bereiken.

“Der is één ding da mijn ex zei tegen een vriend van mij. (...) Het eerste wa ze zei tegen een vriend van mij, die ook zwart is, zij zei van ja kga em enorm missen en wa dak meest ga missen is gewoon seks. Met hem. En da heeft me wel doen denken. En ik had zoiets van wow, like, gade nie missen hoe – hoe lief dak ben? (...) dat ik soms wel het gevoel dat we als object ofzo, ik ben geen accessoire. Ik ben niemand z’n accessoire.” (*Respondent 1*)

“Als je zegt ik heb een zwak voor, das precies ik ben een experiment voor u. of mensen die zeggen ik ben nog nooit met een zwart meisje geweest en das precies das iets dat ze willen uitproberen.” (*Respondent 3*)

“Allé, zo daarop kunnen uitgaan van ja wow, hij heeft zo’n andere huidskleur ‘k wil ermee proberen, maar je wil er eigenlijk niets mee hebben. Je wilt het gewoon eens proberen. Dat is – dat is eigenlijk echt gewoon problematisch vind ‘k in het algemeen en ‘k bedoel ‘k vind het gewoon niet toleerbaar eigenlijk ook” (*Respondent 4*)

“Das gelik alsof ge zo – da hebt ge altijd zo in uw achterhoofd zo van ah is iemand geïnteresseerd in wie ik ben of is dat gewoon puur omwille van hoe ge hebt een bizarre aantrekking tot mijn huidskleur en ge wilt een bepaald resultaat bekomen zoals het hebbe van mixed kids en al die shit.” (*Respondent 6*)

Positieve beleving.

Ondanks dat de negatieve beleving van alle respondenten overheerste, maakten drie respondenten de opmerking dat dit niet voor iedereen zo is. Sommige geobjectiveerde mensen genieten hiervan en zien het helemaal niet als iets negatief.

“Sommige zwarte mannen vinden da nice, ma das ook gewoon state of mind. (...) En veel – ik mag dat niet zeggen – veel black people zitten ook gewoon soms in dat...

want het vleit uw ego, he.” (*Respondent 1*)

“Niet iedereen vindt dat erg om gefetisjeerd te worden. (...) Bij sommige das echt zo ego booster voor hun.” (*Respondent 3*)

“Ik denk dat dat er ook voor zorgt dat heel veel mensen mee gaan in die fetisjisme en dat totaal niet erg vinden. Omdat die zoiets hebben van oké, neen, waarom moet ik nu ineens weet ik veel hoe ga beginnen doen want daarvoor wou niemand mij en nu wil iemand mij.” (*Respondent 6*)

Impact etno – cultureel fetisjisme op relaties.

Eerste contacten.

Voor enkele respondenten zijn de eerste tekenen van objectivering een reden om niet verder contact te onderhouden met iemand. Eén respondent gaf aan dat alle eerste contacten met blanke mannen over seks gaan, hiervoor vindt ze een verklaring in het objectiveren van de zwarte vrouw.

“Want zodra da kik zeg da kik van, da mijn ouders van Tunesië zijn, zien mensen mij zogezegd als een exotisch type en da vinde sommige mensen meer aangetrokken tot mij omda kik zogezegd exotisch ben. Wa eigenlijk ook nergens op slaat. (...) ik zou nooit aangetrokken zijn tot iemand die zijn aantrekking baseert op mijn etniciteit”
(*Respondent 2*)

“Allé, zo daarop kunnen uitgaan van ja wow, hij heeft zo’n andere huidskleur ‘k wil ermee proberen, maar je wil er eigenlijk niets mee hebben. Je wilt het gewoon eens proberen. Dat is – dat is eigenlijk echt gewoon problematisch vind ‘k in het algemeen en ‘k bedoel ‘k vind het gewoon niet tolereerbaar eigenlijk ook” (*Respondent 4*)

“Maar das wel interessant dat als al mijn gesprekken met dudes in general, vooral white men, dat da alleen maar over seks draait. (...) Da wordt gewoon gezegd zonder schaamte en das precies alsof die points daarvoor verwachtte. Zo van pff kijk mij! Ik zie u wel zitte! Net daarom. Ben ik niet cool? Denk ik van oké, what the hell.”
(*Respondent 6*)

Langdurige relaties.

Ook op het hebben van langdurige (romantische) relaties heeft objectivering een impact. Dit werd ook bevestigd in het onderzoek van Muñoz-Laboy & Severson (2017).

“Het belemmert u om gewoon echt iemand te kennen ofzo” (*Respondent 1*)

“Ik heb een interracial relatie gehad en toen merkte je wel dat juist mijn afkomst heel veel blokkade is. Dus dat er heel veel en het draaide heel veel rond mijn afkomst.”

(*Respondent 5*)

Niet alleen wordt het ervaren als een struikelblok om diepgaandere relaties aan te gaan, één respondent gaf aan - omwille van onder andere objectivering door andere rassen – bewust alleen maar relaties aan te gaan met mannen van hetzelfde ras.

“Ik date bewust ook met Afrikaanse mannen vooral niet persé aantrekkelijk. Aantrekkelijkheid ook maar ik kan evengoed een Aziatische man aantrekkelijk vinden. Ma if I date someone there has to be more than attraction. Dus voor mij is cultuur enorm. Mijn afkomst enzo. Ik neem dat echt wel mee in mijn keuze van de person die ik date.” (*Respondent 3*)

Bij vijf respondenten waren de personen die hen fetisjeerden van een andere afkomst. Eén respondent gaf echter aan dit te ervaren binnen haar eigen groep/cultuur. Bij deze respondent was de ervaren objectivering niet zozeer omwille van haar afkomst, maar was het terug te brengen naar de genderrollen die leven binnen haar cultuur.

“(…) met mijn eigen cultuur heb ik dat meegemaakt in m'n eerste relatie, ik werd gezien als een object en ik heb het zelf meegemaakt dat er was geen gelijkheid.”

(*Respondent 6*)

Stereotypisch denken.

Wanneer het ging om fetisjisme kwam het stereotypisch denken die eraan gekoppeld is bij vijf van de zes respondenten ter sprake. Vooral de stereotypes over seksualiteit bij bepaalde rassen dragen bij aan de objectivering.

“(…) Maar ik merkte gewoon van, als we – als zij babbelt over seks met mij op een andere manier dat niet artistiek is of da nie open is lik da we waren. Uhm. Dan – da werd da anders opgevat ofzo? Ge zag da mensen direct weer in dat – in dat stereotypisch denken. (...) Ge gaat uit elkaar. Er gaat waarschijnlijk wel één zijn die zal zeggen van ja tis nen zwarte mens. Altijd gaat wel één iemand da zeggen.”

(Respondent 1)

“Lik mensen willen bijvoorbeeld samen zijn met, lik ik zie vaak blanke meisjes die uhm samen willen zijn met Arabieren omdat ze denken da ze heel dominant zijn. Dat da kinda een stereotiep beeld is da ze hebben van Arabieren in hun hoofd en ook rondgaat in de maatschappij.” *(Respondent 2)*

“Ik heb wel ooit zo gehoord van iemand van ja ik heb echt een zwak voor negerinnen en ik heb zo gevoel van dat da ook een vorm is van like. Een zwak voor, maar als je dan kijkt naar mensen die nog nooit een relatie hebben met een donkere persoon. Wa, over welke soort zwak heb je? Snap je? Ik als zwart meisje, hebben het idee da wij wild zijn ofzo.” *(Respondent 3)*

“Ik zei zo Albanees, was da zoals direct van zo admiratie ofzo. Zo van ja weet je de stoere Albanees die zo kweetnie wa dat allemaal kan enzo ma ‘k vond – ‘k vond nogal banaal dat ze zo begonnen erover te praten erover.” *(Respondent 4)*

“We hebben zo de stereotype van heel sexual te zijn... ‘k denk dat da onder fetisjisme valt.” *(Respondent 6)*

Rol van gezin.

Familie.

Betrokkenheid familie.

Bij verscheidene respondenten heeft de familie een impact op de partnerkeuze, zeker als het om een interracial en -etnische relatie gaat. De reden waarom een familie dergelijke relaties niet of wél aanvaardt variëren.

“(…) Uiteindelijk jij gaat doen wat jij wilt, maar bij ons doordat het zo erg community minded is ge kunt. Je kunt moeilijk een man trouwen die uw familie niet accepteert. (...) Niemand ga uw tegenhouden maar ze kunnen wel een grote impact hebben op uw

huwelijk. (...) Je bent bijna verplicht zelf om echt zo iedereen erbij te betrekken bij de familie. (...) Maar qua gewoon puur om religieuze reden zou dat wel moeilijk zijn voor mij om iemand te trouwen waarvan mijn familie zegt van dat mag niet. Dan is uw huwelijk bijna basically niet bestaand. Als ge trouwt zonder uw ouders hun toestemming das precies je bent niet getrouwd.” (*Respondent 3*)

“Dus ze kunnen die relatie verbreken of ze gaan samen doorheen het leven maar nemen ze afstand met de familie zelf dan. (...) Maar ’t is gewoon vanwege zijn huidskleur dat die familie niets moest van weten gewoon.” (*Respondent 4*)

“Wanneer een Armeense vrouw een relatie begint met iemand buiten haar cultuur gaat ze met heel veel dingen rekening moeten houden. Zoals dat ze veel vriendschappen zullen verliezen, maar dat er ook de kans is dat ze haar familie zal verliezen omdat veel Armeense mensen heel traditioneel zijn. (...) Omdat we al met niet veel zijn op de wereld hebben ze het gevoel wanneer dat mensen gaan mixen met andere culturen dat we ons cultuur aan het uitroeien zijn. (...)

Daarom willen ze dus eigenlijk pure Armeense mensen op de wereld brengen en uhm dus het gebeurd heel vaak dat wanneer dat uhm een vrouw – bij de mannen telt dat niet, mannen mogen trouwen met wie ze willen omdat hun bloed dominant is en sowieso een kind van een Armeense man en een Russische vrouw of een Belgische vrouw wordt gezien als Armeens, maar wanneer een Armeense vrouw een relatie begint met iemand buiten de cultuur dan is er niets meer Armeens aan dat kind en wordt zij gezien als een verraadster.” (*Respondent 5*)

Niet iedereen ervaarde echter veel betrokkenheid van de familie. Dit was voornamelijk terug te brengen tot de locatie van de familieleden. Deze familieleden bevinden zich verspreidt in het Westen, hierdoor is er geen directe inmenging.

“Ik denk hier in Europa da maakt nie echt uit of uw familie iemand accepteert waarmee jij wil trouwen of waarmee jij wil zijn.” (*Respondent 1*)

“(...) das nie zo alsof dat da meteen impact heeft op de familie dynamics. Als ge daar nie echt meteen zo consequenties van ondervindt.” (*Respondent 6*)

Eén respondent sprak over de impact van haar schoonfamilie op haar interraciale relatie en hoe haar moeder haar heeft gewaarschuwd voor de blanke schoonfamilie.

“Dat ze dan wel zoiets had van ja, oké das wel cool dat ge- dat die jonge is wel oké, maar beseft dat ge – ge gaat eigenlijk nie enkel een relatie aan met de persoon. Zijn familie komt er ook bij kijke. Zijt gij klaar om zoiets te gaan starte wetende dat ge heel een blanke familie moet gaan trotsere hé! (...) . Zijn familie gaat nooit zegge ik ben racistisch. Ze zijn nie racistisch, maar hoe gemakkelijker – gemakkelijk ineens een racistische uitspraak uit kan kome of een gefetisjeerde uitspraak” (*Respondent 6*)

Imago familie.

Bij drie van de zes respondenten kwam het imago van de familie/het gezin naar voor als redenen om niet interracial te daten.

“Die ouders geloven nog in die regels en t ding is ook mensen zijn daar heel bang voor wa da andere mensen zeggen over hen.” (*Respondent 2*)

“Der is zo’n soort van cultuur waar je altijd je oud- je kinderen zo druk moet zet – zo druk moet stellen om je beste te tonen. Niet voor jezelf, maar voor anderen dan. Zo van kijk wat mijn zoon heeft gedaan.” (*Respondent 4*)

“Het moet zo zijn en tradities vasthouden en je verpest je cultuur daardoor. Je verpest je familie eer, familienaam. (...) Armeense cultuur roddelt over iedereen en alles wat niet volgens hun uhm normen zijn eigenlijk dus als ik in een inte uhm interracial relatie ben dat een ander gezin zich uhm geneigd voelt om te oordelen over mijn familie, over mijn relatie.” (*Respondent 5*)

Etnische hiërarchie.

De keuze voor een partner en hoe familie en/of het gezin hiermee omgaat werd bij alle respondenten teruggebracht tot de hiërarchie die in hun cultuur leeft omtrent etniciteit en huidskleur.

“De zwarte mens staat nog altijd vanonder he ja. In de piramide.” (*Respondent 1*)

“Ja, dus ge hebt eigenlijk zo kinda een groepje met de marokanen, algerijnen en turken. Als ge binnne die groep trouwt zogezegd dan is da minder erg dan bijvoorbeeld met een belg te trouwen en het ergste van allemaal is met een zwarte trouwen.” (*Respondent 2*)

“Ik denk persoonlijk ze zouden meer problemen hebben met stel je voor ik kom thuis met een Congolese of Nigeriaanse man die bijvoorbeeld die kan zelfs moslim zijn, maar die bijvoorbeeld niet moslims is die zouden meer problemen hebben daarmee dan moest ik met een blanke komen die niet moslim is. Ik denk dat mijn familie, een Afrikaanse familie, meer openstaan tegenover een witte schoonzus of schoonzoon.

Dan tegen een Afrikaan van een ander land. (...)” (*Respondent 3*)

“Ik mag sowieso niet verder gaan dan een blanke man, als het buiten mijn eigen cultuur is dan moet het zeker een blanke man zijn, maar ’t wordt wel allé voorgetrokken om met iemand van m’n eigen afkomst een relatie van eigen afkomst te trouwen. (...) qua hiërarchie op de eerste plaats natuurlijk een Armeense man en als het niet lukt met een Armeen uhm een Russische man wordt dan vaak - Georgisch, omdat dat heel dicht bij onze culturen komt en uhm voor de rest uhm ik denk zo als het iemand is van heel goeie afkomst qua financieel en positie zeg maar uhm wordt dat ervaart. Dus ze gaan ook wel rap kijken van ah het is een blanke man, maar hij heeft veel geld dus dat is wel goed. Dat wordt wel aanvaard.”

(*Respondent 5*)

Het was echter ook zo dat er niet alleen een hiërarchie is tussen etniciteiten, ook is er een hiërarchie binnen de eigen groep gebaseerd op huidskleur. Hierbij is er dus sprake van colorisme. Hierbij gaat men mensen en hun waarde onderscheiden op basis van “blank-” en “zwartheid”. Dit wordt teruggebracht tot het al dan niet bewust nastreven van een eurocentrisch schoonheidsideaal. Dit wordt onder andere ook teruggevonden in Azië, waarbij men blankheid gelijkstelt aan schoonheid, rijkdom en geluk (Choi, 2018; Mukherjee, 2020). Ook zwarte vrouwen krijgen hiermee te maken. Uit het onderzoek van Hill (2002) bleek dat donkere zwarte vrouwen als minder aantrekkelijk bevonden worden dan lichtere zwarte vrouwen, dit was niet te vinden bij zwarte mannen.

“Ja, je mag ook alleen met je eigen etniciteit zijn, want dat is ook hoe donkerder dat je bent – hoe erg dat ook mag zijn. ‘k Bedoel als je zo iemand date met een zo een zwarte Afrikaanse persoon is dat helemaal niet done ofzo. Als dat een Belg zou zijn of zo van West – Europese afkomst, ok ja. ‘k Bedoel wij geloven nog steeds in die kring van de blank Europese soort, dus das nog niet erg. Maar gewoon naarmate de partner zo donkerder is, gewoon das echt erg. Dus ja.” (*Respondent 4*)

Gezin.

Goedkeuring ouders.

Zeer specifiek de goedkeuring van de ouders zouden voor vier respondenten een reden zijn om hun relatie niet verder te zetten. De twee overige respondenten hechten hier geen belang aan, dit is mogelijks te verklaren doordat hun ouders in interraciale relaties zijn.

“Ik denk anders dan mijn ouders en ik wil bijvoorbeeld daten met een zwarte of blanke man of whatever. Het enigse da ze gaan zeggen is ge begaat een grote zonde omde ge de goedkeuring van uw ouders nie hebt. In hun hoofd is da echt zo een rationele verantwoording van hun daden, terwijl echt nie. Da sta ook zo in de top van de lijst, zeg maar. (...) Omdade ook echt zo tijdens het opgroeien constant horen da da ge zonder de goedkeuring van uw ouders echt slechte dingen ga beleven in uw leven en da ge na het leven in de hel zal terecht komen en al die toestanden.” (*Respondent 2*)

“Maar als ik iemand ga mee trouwen ik denk persoonlijk zou niet, ik denk niet dat ik zou kunnen trouwen met iemand die mijn ouders van zeggen met die mag je niet.”

(*Respondent 3*)

Invloed van opvoeding op relatiekeuzes.

Bij twee van de zes respondenten kwam opvoeding naar voor als reden waarom personen van hun groep niet in een interraciale relatie zouden stappen.

“Dus ja, de ouders denken dan op die manier en da heeft ook heel veel invloed op die hun kinderen want ja die zeggen da door aan hun kinderen en die kinderen gelijk, alle tis dus mijne generatie creëren dan zo een taboe en een negatief beeld over de Islam en die denken dan dat da iets slecht is om homoseksueel zijn en buiten uw eigen ras trouwen en ja die maken die stap dan minder snel.” (*Respondent 1*)

“Dat ze vooral iemand moeten kiezen voor hun eigen afkomst, maar het hangt ook een beetje van je opvoeding af hoe vrij dat je bent, hoe vrij je bent in je keuzes. (...) maar in realiteit is gewoon puur door opvoeding... geven ze racistische och hoe moek het zeggen ze hebben racistische vooroordelen gewoon. Ze hebben heel veel vooroordelen puur omdat het hen werd aangeleerd. Ik denk gewoon puur door opvoeding geloven ze in hetgeen dat ze moeten geloven van in tijdens mijn opvoeding werd het me ook veel aangeleerd om niet dicht te gaan bij bruine mensen.” (*Respondent 5*)

Traditioneel denken.

Het behoud van cultuur is voor velen van belang bij het immigreren. Enkelen houden echter zeer sterk vast hieraan, waardoor er een verschil ontstaat met de mensen in het land van herkomst in het toepassen van tradities. Dit kwam sterk naar voor bij twee van de respondenten. Imani Giglou et al. (2019) sprak over het belang van religie bij integratie.

“Dus mijn generatie in Tunesië volgt die regels totaal nie, maar die generatie hier in België volgen die regels wel want die zijn daar achtergebleven en nie meer veranderd zijn in hun manier van denken. (...) Ik zei daarnet al da de mensen die naar hier zijn gekomen nie vooruit zijn gegaan en daar wel. Ja ze zijn daar ook van bewust dat die rules ook totaal nie kloppen en ook gewoon nergens op slaat en zeker deze generatie is daar wel echt mee bezig.” (*Respondent 2*)

“De Armenen die hier wonen zijn eigenlijk nog ouderwetsler dan de Armenen die in Armenië wonen.” (*Respondent 5*)

Visie op westerse en interetnische relaties.

Generatieverschillen.

Visie op westerse relaties en de verschillen in relaties werd door meerdere respondenten genuanceerd door aan te geven dat generatie nog steeds een grote rol speelt. Gaande van polygamie tot het toepassen van tradities. Generatieverschillen in verband met interraciale en -etnische relaties worden vooral opgemerkt tussen eerste en tweedegeneratie immigranten, dit waarschijnlijk door de blootstelling aan multiculturele omgevingen, onderwijs en religie (Moors, 1992; Shenhav et al., 2016).

“Ik ben ondertussen al de derde of vierde generatie. Ik denk al zeer Vlaams, he. Ik denk vree Vlaams, he. Das ook de reden waarom ik ook niet veel overeenkom met de families van m'n ouders ofzo. (...) die eerste generatie zou u zeggen ik heb recht op drie of vier vrouwen.” (*Respondent 1*)

“Daar hangt er een heel groot taboe over. Dus, deze generatie, mijn generatie, zeg maar de millenials denken eige- alle, ze zeggen dezelfde woorden als de vorige generatie. Bijvoorbeeld geen seks voor het huwelijk, uhm nie te veel partners hebben, uw ouders moeten van alles op de hoogte zijn. Zo echt de meest old - school regels

zeggen ze dan, maar deze generatie doet da lik totaal nie. (...) De regels die ze zeggen zijn nie veranderd, maar hun gedrag is compleet anders en de mensen zijn daar alle, kinda in denial over. (...) Die ouders geloven nog in die regels en t ding is ook mensen zijn daar heel bang voor wa da andere mensen zeggen over hen. (...) Kinda vijandig ten opzichte van mensen die zich echt zo ja blank gedragen en echt zo geïntegreerd zijn in de maatschappij.” (*Respondent 2*)

Opvoeding.

Voor twee respondenten speelde opvoeding een rol in hoe ze westerse relaties benaderen en hoe ze zelf in interracial relaties staan. Voor één van de respondenten werd dit verder ook beïnvloedt van waar in het Westen een minderheidsgroep wordt opgevoed. Het verschil tussen de Nigeriaanse familie in Amerika en de familie in België werd aangehaald. Beide respondenten gaven aan hier rekening mee te houden in interracial relaties en bekeken westerse relaties zo met een nuance.

“(…) Das ook opvoeding. Das das gij weet da ge met een ander persoon in een relatie ga gaan. Ge weet dat er daar een bepaalde vorm van opvoeding was. Ge weet dat hoeda hoeda die persoon kijkt naar de wereld is helemaal anders dan hoe da gij kijkt. Dus je houdt daar rekening mee, snapt ge?” (*Respondent 1*)

“K zal ’t zo zegge mijn black friends zijn geen andere Nigerians ofzo en bij hun das veel gemakkelijker om ook met andere Nigerians of gewoon überhaupt Afrikane om te gaan. Dus dan gaat die mindset er veel langer in lingere. Nie om te zeggen dat die noodzakelijk dan super traditioneel gaan zijn, maar bepaalde dinge gaan gewoon langer blijve hange want ja zij zijn zo opgevoed. De andere is ook zo opgevoed. Allé, ik moet daar nu nie mee afkome bij mijn vriend want allé, snapt ge? Das gewoon een clash.” (*Respondent 6*)

Verschillen met westerse relaties.

Bij verscheidene respondenten kwam genderrollen en tradities naar voor als grootste verschil met westerse relaties.

“Dus ik denk zo van die kleine verschillen wel in huwelijk en in trouw enzo. En ook natuurlijk het zicht op zowat een man moet doen in een huwelijk en wat een vrouw. Ik hebt gevoel hier

in Europa dat allemaal beetje door mekaar, maar in Afrika is dat echt zo rollen. Elke persoon moet zijn eigen rol spelen.” (*Respondent 3*)

“Zo de typische traditionele waarden zo trouwen, kinderen krijgen en dan zo sterven. Dat gewoon de norm.” (*Respondent 4*)

“Ik zie meer gelijkheid en meer respect van de mannen tegenover hun vrouwen uhm al is het om iets simpel zoals het huishouden. Ook qua fysiek – fysieke relatie te hebben zijn ze ook veel respectvoller tegen hun vrouw dus gaan ze niet gewoon hun ding doen en aan de kant gaan, maar gaan ze wel kijken voor genot langs beide kanten. Terwijl dat dat in ons cultuur een beetje anders ligt. De man is heel egoïstisch tegenover de vrouw.” (*Respondent 5*)

“Ik weet nu niet hoe dat de dag van vandaag is, maar alleszins when I was growing up dat dat heel traditioneel en enorm volgens de gender rollen was.” (*Respondent 6*)

Naast genderrollen en tradities werden ook volgende onderwerpen aangehaald; publieke affectie – specifiek bij Afrikaanse koppels -, scheiden, interraciale relaties en de gepercipieerde negatieve impact van westerse cultuur op andere culturen. Op vlak van scheidingen doet België het gelijkaardig als zijn buurlanden. Er zouden hogere scheidingscijfers vastgesteld worden bij tweedegeneratie immigranten, hoewel er verschillen zijn tussen verscheidene etniciteiten (Corijn et al., 2009)

“Ik denk vooral de publieke affectie. Ik ga niet spreken voor heel Afrika, maar echt persoonlijk if you see an african koppel even holding hands in public mag je blij zijn.”
(*Respondent 3*)

“Het ergste is vooral het scheiden, dat niet kan. Uhm en ook het feit dat ze zien – dat ze merken dat ze met andere etniciteit trouwen. Dat kan ook niet. (...) Dat zij het niet geloven dat Belgen eigenlijk zo committed een relatie kunnen vormen.” (*Respondent 4*)

“Ze vinden dat de westerse culturen te veel onze cultuur beïnvloeden en dat dat ervoor zal zorgen dat de vrouwen zullen beginnen rebelleren en uhm dus zij zien het ook heel negatief en ze stellen het ook in negatief daglicht.” (*Respondent 5*)

“Ja, die (lacht) die kijkt daar op neer hé. Zo dat tss mijn vrouw die ineens zoiets zou doen zijde gek. Allé, zo van die dinge of vrouwe die andere vrouwe daar ook daarop neer gaan

kijke. Zo van gij doet zo naar uw man geen wonder dat die gescheide zijn of geen wonder dat die, lik scheidingen enal die shit. Dat werkt niet. Daar doen we nie aan mee.” (*Respondent 6*)

Visie op interraciale relaties.

Bij het bespreken van interraciale relaties en hoe de etnische groep van de respondent hiernaar kijkt kwam bij meerdere interviews ter sprake dat locatie een grote rol speelt. Dit in hoe er gekeken wordt naar interraciale relaties, hoe vaak ze voorkomen en ook hoe familieleden zullen reageren tegenover de partner.

“Raciale relaties hangen ook echt van plaats tot plaats. Moest ik nu in Frankrijk leven met een blanke vrouw ging da heel anders zijn.” (*Respondent 1*)

“Nie persé als een koppel hier in Europa leeft. Maar als ze wel van plan zijn om hun om hun om hun vrouw of man naar hun land te brengen. Dat zal veel impact hebben. (...) Ze gaan haar anders behandelen dan als hij met een zwarte vrouw komt. Dus ik vind wel dat ze daar rekening mee houden dat ze nie zo dezelfde verwachtingen hebben voor een zwarte vrouw of zwarte man als voor een iemand uhm met een andere etniciteit.” (*Respondent 3*)

“Het is eigenlijk voornamelijk iemand van een Armeense afkomst gaat niet op dezelfde manier reageren tegen een vrouw die bijvoorbeeld een Russische afkomst heeft of een Belgische afkomst. Hun zien ze op een andere manier en ik denk dat dat in heel veel culturen is.” (*Respondent 5*)

“In the sense van zijn wone ook in Amerika dus het aantal black people die daar rondloopt is gewoon 100 keer zoveel als hier bijvoorbeeld. Dus om voor hun te zegge van ik ga niet in een interracial relationship das super gemakkelijk snapt ge? Het aanbod is daar, allé da klinkt raar om te zegge, maar snapt ge?” (*Respondent 6*)

Alsook het negatieve van interraciaal daten werd vermeld. Het kan zorgen voor uitsluiting en een slecht imago.

“Als ge bijvoorbeeld samen zijt met een blanke of gewoon samen zijt met iemand buiten uw ras dan zijde direct een buitenbeentje en hoor je zogezegd nie meer in de groep. (...) Van zodra dage buiten uw ras date dat het echt een schande is.” (*Respondent 2*)

“Ja, je mag ook alleen met je eigen etniciteit zijn, want dat is ook hoe donkerder dat je bent – hoe erg dat ook mag zijn. ‘k Bedoel als je zo iemand date met een zo een zwarte Afrikaanse persoon is dat helemaal niet done ofzo. Als dat een Belg zou zijn of zo van West – Europese afkomst, ok ja. ‘k Bedoel wij geloven nog steeds in die kring van de blank Europese soort, dus das nog niet erg. Maar gewoon naarmate de partner zo donkerder is, gewoon das echt erg. Dus ja.” *(Respondent 4)*

Er werd echter ook benadrukt dat sommige groepen wel degelijk open staan voor interracial relaties, alhoewel de reden waarom in vraag wordt getrokken.

“Ik vind wel dat veel Afrikanen openstaan als hun kinderen met witte mensen zijn. Ook vooral omdat ze verwachtingen hebben, soms ook valse verwachtingen want ze denken ah witte mensen ze hebben geld dit dat.” *(Respondent 3)*

Conclusie studie 1.

Op basis van studie 1 kan er vastgesteld worden dat alle bevroegde onderwerpen een bepaalde mate van belang hebben voor etnisch culturele minderheden. De keuzes die etnisch culturele minderheden maken in verband met interracial en -etnische relaties worden teweeggebracht door verscheidene factoren.

Alle respondenten waren al in aanraking gekomen met etno - cultureel fetisjisme, in die mate dat het een impact had op hun (romantische) relaties. Het belang van (massa) media en raciale stereotypering in relatie tot etno - cultureel fetisjisme werd aangehaald door de respondenten. Daarnaast wezen enkele uitspraken ook op de verwarring die heerst over het verschil tussen de raciale fetisj en het hebben van een raciale voorkeur.

De rol van het gezin in de beslissing om al dan niet in een interracial relatie te stappen varieerde van respondent tot respondent. De tolerantie van een familie kan beïnvloed worden door verscheidene factoren zoals openheid, religie, mate van integratie, etnische hiërarchie, etc. Hierbij kwamen extra onderwerpen naar voor die van belang blijken te zijn in de relatiekeuzes – en de tolerantie van familie voor die keuzes - van de respondenten. Religie kwam meerdere malen naar voor en het werd ook aangegeven door verscheidene onderzoeken dat deze inderdaad een impact heeft op interracial en -etnische relaties. Daarbovenop bleek er ook sprake bij verscheidene respondenten van colorisme. Ten slotte bleken ook het imago van de familie en genderrollen een impact te hebben op relatiekeuzes van etnisch culturele minderheden.

De visie dat de etnische groep heeft tegenover interracial en -etnische relaties wordt klaarblijkelijk tot stand gebracht door een verscheidenheid aan factoren. Eerst en vooral wordt het belang van generatieverschillen aangegeven door de respondenten. Wat één generatie geleden niet voor mogelijk werd gehouden kan nu wel en vice versa. Vervolgens spraken twee respondenten over het belang van opvoeding, deze brengt nuance aan in hun visie op westerse en interracial en -etnische relaties. De verschillen dat de respondenten aanhaalden in vergelijking met relaties vanuit hun etnische en raciale groep varieerden. Ten slotte gaf men aan dat de visie op interracial en -etnische relaties beïnvloed wordt door locatie en in welke mate men in contact komt met andere minderheidsgroepen of met meerderheidsgroepen.

Op basis van deze bevindingen en voorgaande literatuur werd een vragenlijst opgesteld ter gebruik in Studie 2 (Bijlage 6). De finale vragenlijst bestaat uit 75 items in 7 secties. Een eerste sectie bevroegde de demografische gegevens. Vervolgens kwamen de items omtrent etno – cultureel fetisjisme aan bod.

Enkele items werden gebaseerd op uitspraken van de respondenten in Studie 1. Zo werd de uitspraak van respondent 3 (*“Als je zegt ik heb een zwak voor, dat precies ik ben een experiment voor u. of mensen die zeggen ik ben nog nooit met een zwart meisje geweest en dat precies dat iets dat ze willen uitproberen”*) hervormt naar item 14 in de vragenlijst (*Ik heb al het gevoel gehad een seksueel experiment te zijn geweest voor anderen omwille van mijn etniciteit*). Vervolgens werden ook bevindingen in voorgaande literatuur herwerkt naar items. Muñoz-Laboy en Severson (2017) vonden dat personen die raciale objectivering ervaren, deelnemen aan de objectivering van zichzelf. Deze bevinding werd herwerkt naar item 25 (*Als een (seksuele) partner mij als (seksueel) object zou behandelen omwille van mijn huidskleur, dan zou ik mijzelf ook meer zien als object*). Na het opstellen van alle items voor etno – cultureel fetisjisme, werden ze onderverdeeld in 5 categorieën; items die ervaringen met fetisjisme bevragen, de gevoelens dat men zou kunnen ervaren bij het ondervinden van fetisjisme, als respondenten al dan niet fetisjisme zelf toepassen en de effecten dat fetisjisme kan teweegbrengen.

Vervolgens werd de vragenlijst van Hraba et al. (1989) in verband met sociale afstand herwerkt zodat deze toepasselijk was voor deze masterproef. De originele en herwerkte items zijn terug te vinden in bijlage 7.

Respondenten gaven aan dat wat anderen zien als een raciale voorkeur, zij soms ervaren als etno – cultureel fetisjisme. Zheng (2016) sprak hierbij over de *‘mere preference argument’*. Daarnaast werd in literatuur gevonden dat personen met een (expliciete) raciale voorkeur vaker gepercipieerd worden als racistisch. Dit werd verwerkt in de vragenlijst aan de hand van de *Acceptability of Online Racialised Partner Discrimination scale* van Callander (2013). Deze gaat de houding van mensen na ten opzichte van online racisme en het gebruik van raciale categorieën om te discrimineren tussen potentiële seksuele

of romantische partners op internet. De items werden wederom aangepast aan de masterproef. Het online gegeven in de items werd weggelaten. De originele en herwerkte items zijn terug te vinden in bijlage 8.

De vijfde sectie gaat de rol van familie na. De eerste 10 items van deze sectie zijn gebaseerd op voorgaande literatuur en wat de uitspraken van de respondenten. De uitspraak van respondent 5 (“Het moet zo zijn en tradities vasthouden en je verpest je cultuur daardoor. Je verpest je familie eer, familienaam”) vormde de basis voor item 42 (*Interetnische relaties zouden volgens mijn familie de eigen cultuur en tradities verloochenen*). De andere 8 items bestaan uit de aangepaste items van de *compliance survey* van Tyler (1990) (bijlage 4).

De overige twee secties gaan persoonlijk welzijn en emoties na. 5 items van *the Satisfaction With Life Scale* van Diener et al. (1985) werden hiervoor gebruikt. Om de emoties na te gaan van de respondenten werd er gebruik gemaakt van 12 items uit de *Positive and Negative Affect Schedule (PANAS)* van Tellegen, Watson en Clark (1988).

Studie 2

Methode.

Procedure.

Dataverzameling en sampling.

Studie 2 is kwantitatief en vond plaats tussen december 2020 en februari 2021. In deze studie werd een vragenlijst afgenomen bij etnisch culturele minderheden in België. Gezien de vragenlijst in het Nederlands werd opgesteld, spraken en/of begrepen alle respondenten de Nederlandse taal. Er werden verder geen andere inclusie- en exclusiecriteria opgelegd.

Allereerst werden de zes respondenten die deelnamen aan studie 1 gecontacteerd, wederom via sociale media. Vervolgens werd de link voor de survey online gedeeld door verscheidene mensen. Via dit sneeuwbaaleffect (Roose & Meuleman, 2017) kon een groep van 28 etnisch culturele minderheden bereikt worden. Ze werden gevraagd of ze interesse hadden in het invullen van een vragenlijst die betrekking had tot hun ervaringen met, gevoelens bij en de effecten van etno – raciaal fetisjisme. Verder werd sociale afstand ten aanzien van etnisch - culturele groepen, de aanvaardbaarheid van een raciale voorkeur tijdens het daten, de rol dat familie kan spelen bij interetnische en -raciale relaties en persoonlijk welzijn bevraagd. Ook praktische informatie werd meegedeeld, onder andere de benodigde tijd om de vragenlijst in te vullen en de contactgegevens van de onderzoekers. Het invullen van de vragenlijst nam gemiddeld 15 minuten in beslag. Aangezien de survey online beschikbaar was, konden de participanten deze invullen op een moment dat dit voor hen mogelijk was. Ten laatste werd benadrukt

dat de vragenlijst betrouwbaar en anoniem is. Een informed consent die hen wees op hun rechten in verband met het onderzoek werd voorafgaand de vragen toegevoegd. Deze is terug te vinden in bijlage 6. De respondenten gaven expliciet de toestemming voor deelname aan het onderzoek door akkoord te gaan met de informatie gegeven in de informed consent.

Dataverwerking.

De data werden geanalyseerd met de software SPSS Statistics 27. De nodige items werden gehercodeerd; item 6 van ‘fetisjisme ervaren’, item 2 en 5 van ‘fetisjisme gevoel’, item 6 van ‘raciale voorkeur’ en ten laatste items 1 en 2 van ‘familie rollen’. In een eerste fase werden de schalen aangemaakt met alle items inbegrepen. Vervolgens werd de betrouwbaarheid, het gemiddelde en de standaarddeviatie van iedere schaal berekend. Hieruit bleek dat drie schalen aangepast moesten worden omwille van problemen met de items. In een tweede fase werden de drie schalen aangepast in functie van de betrouwbaarheid. Meer bepaald werden item 6 van ‘fetisjisme ervaren’, item 2 van ‘fetisjisme gevoel’ en item 6 van ‘raciale voorkeur’ verwijderd. De betrouwbaarheid, het gemiddelde en de standaarddeviatie werden na de aanpassing van de schalen getest. Omwille van de variantie in items in het onderdeel *fetisjisme effect* werd deze niet als een schaal verwerkt. De bijhorende items worden apart geanalyseerd. Hierna zijn de data in een statistische toets geanalyseerd om tot de resultaten te komen.

Steekproef.

De steekproef bestaat uit 28 etnisch – culturele minderheden; 57% van hen zijn vrouwen. De gemiddelde leeftijd van de respondenten is 25 jaar met een standaarddeviatie van 6,37. De jongste respondent is 18 en de oudste is 54. Op vlak van hoogst behaalde diploma heeft 36% het middelbaar onderwijs afgerond, 43% is in het bezit van een bachelor diploma en de resterende 21% heeft een master diploma. Alle respondenten zijn dus in het bezit van een diploma. Wat sociaal-economische status (SES) betreft plaatst 4% zich tamelijk laag en een andere 4% iets lager. Het merendeel, 71%, geeft gemiddeld aan. De overige 21% plaatst zichzelf iets hoger in vergelijking met alle Belgen. Geen enkele respondent duidde de extremen aan. 39% van de respondenten zijn niet gelovig. 25% heeft het christendom als geloof. 11% is vrijzinnig en 7% islamitisch. Vijf respondenten, 18%, gaven eigen antwoorden in; agnost, agnostici, Boeddhisme, ‘in mezelf’ en Sikhisme. 61% van de respondenten zijn geboren in België en 7% in Congo. Volgende antwoorden werden telkens door één van de respondenten ingegeven; Albanië, Burundi, Dominicaanse Republiek, Kazachstan, Kirgizië, Nederland, Rusland en Thailand. Eén respondent gaf geen antwoord.

Materiaal.

Voor het samenstellen van de vragenlijst werd er verder gewerkt op de bevindingen van studie 1. Voor het opstellen van de vragenlijst vonden tussen September 2020 en februari 2021 verscheidene

intervisiemomenten plaats met de promotor en de begeleidster van dit onderzoek. Er werd beslist om de vragenlijst online af te nemen om op deze manier zoveel mogelijk respondenten te bereiken. De vragenlijst was volledig Nederlandstalig. De onderzoekster toetste, voor het online plaatsen van de vragenlijst, af bij enkele kennissen als de survey onder andere begrijpelijk was. Dit werd tot tweemaal toe herhaald. Door middel van de pilot survey (Roose & Meuleman, 2017) konden onduidelijkheden in de vraagstelling achterhaald worden. Deze werden nadien weggelaten of aangepast in de definitieve versie. Alle items werden beantwoord op een 5-punt Likertschaal. De volledige vragenlijst is terug te vinden in bijlage 6.

Variabelen.

Demografische variabelen.

Ten eerste werden leeftijd, opleidingsniveau, geslacht, sociaal-economische status, geloof en het geboorteland van de respondent, de moeder, de vader, de moeder van de vader, de moeder van de moeder, de vader van de vader en de vader van de moeder bevraagd.

Etno – cultureel fetisjisme.

De variabele *etno – cultureel fetisjisme* werd bevraagd aan de hand van een 22 – items schaal (1= helemaal oneens, 2= oneens, 3= neutraal, 4= eens, 5= helemaal eens). De items werden opgesteld door de onderzoekster in samenspraak met de promotor en de begeleidster van dit onderzoek. De schaal werd samengesteld uit acht items die polsen naar het ervaren van etno – cultureel fetisjisme ($\alpha = .73$, $M = 2.70$, $SD = .87$). Vijf items peilen naar het negatieve gevoel dat men kan krijgen bij het ervaren van etno – cultureel fetisjisme ($\alpha = .60$, $M = 3.11$, $SD = 1.09$). Vier items gaan na in welke mate de respondenten etno – cultureel fetisjisme toepassen ($\alpha = .47$, $M = 1.97$, $SD = .68$). De overige vijf items gaan het effect na van etno – cultureel fetisjisme ($\alpha = .49$). Door de lage interne consistentie van de twee laatste facetschalen namen we deze niet op in de hoofdanalyses. Bijlage 9, tabel 2 en tabel 3 bevat de ‘etno – cultureel fetisjisme toepassen’ schaal wel, waarvan de resultaten met voorzichtigheid moeten geïnterpreteerd worden.

Sociale afstand.

Sociale afstand werd gemeten met 5 items van Hraba et al. (1989, 68 p.) (1= helemaal oneens, 5= helemaal eens) ($\alpha = .81$, $M = 1.19$, $SD = .33$).

Raciale voorkeuren.

De variabele *raciale voorkeuren* werd gemeten met 6 items van de *Acceptability of Online Racialised Partner Discrimination scale* van Callander (2013, $\alpha = .60$, $M = 3.06$, $SD = .73$) (1= helemaal oneens, 5= helemaal eens). Deze werden aangepast aan het onderwerp van deze masterproef.

Rol familie.

De rol dat familie werd gemeten met 19 items (1= helemaal oneens, 5= helemaal eens). 11 items gingen na in welke mate dat familie een rol kan spelen bij interraciale en -etnische relaties ($\alpha = .82$, $M = 1.93$, $SD = .79$). Deze items werden opgesteld door de onderzoekster in samenspraak met de promotor en de begeleidster van dit onderzoek. De overige 8 items waren aangepaste items van de *Compliance survey* van Tyler (1990, $\alpha = .89$, $M = 1.83$, $SD = .72$).

Persoonlijk welzijn.

De variabele *persoonlijk welzijn* werd gemeten met 5 items van *the Satisfaction With Life Scale* van Diener et al. (1985, $\alpha = .85$, $M = 3.67$, $SD = .72$) (1= helemaal oneens, 5= helemaal eens).

Positieve en negatieve emotie.

Om de emoties na te gaan van de respondenten werd er gebruik gemaakt van 12 items uit de *Positive and Negative Affect Schedule (PANAS)* van Tellegen, Watson en Clark (1988). Er werd gevraagd hoe toepasselijk ieder item was voor de respondent (1 = zeer slecht, 2 = slecht, 3 = neutraal, 4 = sterk, 5 = zeer sterk). Zes items peilen naar negatief affect ($\alpha = .66$, $M = 2.75$, $SD = .67$) en zes items peilen naar positief affect ($\alpha = .61$, $M = 3.49$, $SD = .60$).

Resultaten.

Demografische variabelen.

De onderstaande correlatietabel weergeeft de Pearson correlaties met de demografische variabelen. Correlaties kleiner dan .10 worden volgens de normen geïnterpreteerd als relatief zwak, correlaties tussen .10 en .30 als matig en correlaties groter dan .30 als relatief sterk (Gignac & Szodorai, 2016, p. 75).

Tabel 2. Pearson correlaties demografische variabelen

	Leeftijd	Hoogst behaalde diploma	Geslacht	SES
1. Ervaren fetisjisme	-.402*	-.436*	.291	-.112
2. Fetisjisme toepassen	-.196	.208	-.116	.309
3. Fetisjisme gevoel	-.159	-.240	.397*	-.048
4. Social distance	.401*	.145	.204	-.104
5. Raciale voorkeur	.092	.302	-.006	-.016
6. Family roles	-.077	-.011	.477*	-.180
7. Family compliance	.036	.233	.250	-.103
8. Persoonlijk welzijn	.024	.213	-.191	.535**
9. Positief affect	-.094	-.170	-.262	.149
10. Negatief affect	-.268	-.350	.212	.064

Noot: *: $p < .05$; **: $p < .01$

Er werd een sterk negatieve correlatie teruggevonden tussen *ervaren fetisjisme* en *leeftijd*. Alsook tussen *ervaren fetisjisme* en *hoogst behaalde diploma*. *Fetisjisme gevoel* heeft een sterk positieve correlatie met de variabele *geslacht*. Vervolgens werd er ook een sterk positieve correlatie gevonden tussen *Sociale afstand* en *leeftijd*. *Family roles* correleerde sterk met *geslacht*. De variabele *persoonlijk welzijn* had één sterke positieve correlatie met *SES*.

t - Toets.

Vervolgens werden er verscheidene *independent sample t – testen* uitgevoerd (zie bijlage 9b) van de demografische variabelen op de fetisjismeschalen. De eerste t – testen gaan de verschillen na tussen mannen en vrouwen. Een eerste t – test gaf aan dat het verschil in het gemiddeld ervaren van etno – cultureel fetisjisme voor vrouwen ($M = 2.91$; $SD = .79$) en mannen ($M = 2.4$; $SD = .92$) niet significant

is ($t(26) = -1.55; p > .05$). Het gemiddeld gevoel dat etno – cultureel fetisjisme teweegbrengt lag hoger bij vrouwen ($M = 3.48; SD = 1.04$) dan bij mannen ($M = 2.62; SD = .99$), maar ook dit verschil was niet significant ($t(26) = -2.21; p > .05$).

Vervolgens werd ook gekeken naar de SES. De gemiddelden van de groepen ‘gemiddeld’ en ‘iets hoger’ werden hiervoor gebruikt aangezien 26 van de 28 respondenten zich in één van deze groepen geplaatst hadden. Het gemiddeld ervaren van etno – cultureel fetisjisme lag hoger bij de ‘gemiddelde SES’ - groep ($M = 2.75; SD = .84$) dan bij de ‘iets hogere SES’ – groep ($M = 2.55; SD = 1.01$). Dit verschil was niet significant ($t(24) = .48; p > .05$). Het gemiddeld gevoel dat etno – cultureel fetisjisme teweegbrengt lag hoger bij de ‘iets hogere SES’ - groep ($M = 3.24; SD = 1.60$) dan bij de ‘gemiddelde SES’ – groep ($M = 3.03; SD = .98$). Dit verschil was opnieuw niet significant ($t(24) = -.40; p > .05$).

One – way - ANOVA.

Er werden ook enkele One – way – ANOVA testen uitgevoerd van de demografische variabelen op de fetisjismeschalen (zie bijlage 9c). Een ANOVA laat zien dat er net geen significant verschil is in het ervaren van etno – cultureel fetisjisme tussen de respondenten die verscheidene opleidingsniveaus hebben ($F(2,25) = 3.21; p = .06$). Een Duncan post hoc test geeft aan dat de grote verschillen zitten tussen het opleidingsniveau ‘master’ en ‘middelbaar onderwijs’. Er is vervolgens ook geen significant verschil in het gevoel dat etno – cultureel fetisjisme teweegbrengt tussen de respondenten die verscheidene opleidingsniveaus hebben ($F(2,25) = 1.35, p = .28$). Er is geen opleidingseffect.

Een volgende ANOVA focust zich op religie en de fetisjismeschalen. Er is geen significant verschil in het ervaren van etno – cultureel fetisjisme tussen de respondenten die verscheidene religies hebben ($F(3,19) = .14; p = .94$). Er is vervolgens ook geen significant verschil in het gevoel dat etno – cultureel fetisjisme teweegbrengt tussen de respondenten die verscheidene religies hebben ($F(3,19) = .24, p = .87$). Er is bij geen enkele fetisjismeschaal een effect van religie.

Verbanden tussen fetisjisme en andere schalen.

Tabel 3. Pearson correlaties fetisjisme en andere schalen

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Ervaren fetisjisme	1	.169	.270	-.146	-.074	-.212	-.060	-.248	-.029	.552**
2. Fetisjisme toepassen	.169	1	-.115	.049	.256	.107	.155	.214	.004	.275
3. Fetisjisme gevoel	.270	- .115	1	.280	- .493**	.388*	-.015	-.314	-.244	.330
4. Social distance	-.146	.049	.280	1	.160	.277	.494**	.136	.133	-.143
5. Raciale voorkeur	-.074	.256	-.493**	.160	1	-.009	.329	.106	.284	-.407*
6. Family roles	-.212	.107	.388*	.277	-.009	1	.424*	-.209	-.400*	.120
7. Family compliance	-.060	.155	-.015	.494**	.329	.424*	1	.094	-.046	-.160
8. Persoonlijk welzijn	-.248	.214	-.314	.136	.106	-.209	.094	1	.302	-.276
9. Positief affect	-.029	.004	-.244	.133	.284	-.400*	-.046	.302	1	-.392*
10. Negatief affect	.552**	.275	.330	-.143	-.407*	.120	-.160	-.276	-.392*	1

Noot: *: $p < .05$; **: $p < .01$

Er werd een sterk positieve correlatie teruggevonden tussen *ervaren fetisjisme* en *negatief affect*. *Fetisjisme gevoel* heeft een een sterke negatieve correlatie met *raciale voorkeuren* en een sterke positieve correlatie met *family roles*. Daarnaast werd er een sterke positieve correlatie gevonden tussen *social distance* en *family compliance*. *Raciale voorkeuren* had een sterke negatieve correlatie met *negatief affect*. De variabele *family roles* heeft een sterke positieve correlatie met *family compliance* en een sterke negatieve correlatie met *positief affect*.

Conclusie studie 2.

In een eerste analyse werden de correlaties nagegaan tussen de verscheidene demografische variabelen en de etno – culturele fetisjisme dimensies. Er werden verscheidene sterke positieve correlaties gevonden die wijzen op verbanden. *Fetisjisme gevoel* correleerde met de variabele *geslacht*. Er zou een verband zijn tussen het geslacht van de persoon en de mate waarin etno – cultureel fetisjisme hen een negatief gevoel zou geven. Naast de (sterke) positieve correlaties werden er ook (sterke) negatieve correlaties gevonden. Ten eerste was er een negatieve correlatie tussen *fetisjisme ervaren* en *leeftijd*. Het zijn dus vooral jongere mensen die etno – cultureel fetisjisme ervaren. Vervolgens correleerden ook *fetisjisme ervaren* en *hoogst behaalde diploma*. Minderheidsgroepen die een lager diploma hebben, geven aan meer etno – cultureel fetisjisme te ervaren.

Een tweede analyse bestond uit *t*- Toetsen, hieruit bleken er geen significante verschillen te zijn tussen de demografische variabelen. Als laatste werden ook one – way – ANOVA testen uitgevoerd. Ook hier werden er geen significante effecten gevonden.

Ten laatste werden ook de correlaties nagegaan tussen de *etno – culturele fetisjisme dimensies* en de andere constructen. Ten eerste correleerden *fetisjisme ervaren* en *negatief affect* sterk. Individuen die rapporteerden etno – cultureel fetisjisme te ervaren, zouden meer negatieve emoties ervaren. Er werd ook een positief verband gevonden tussen *fetisjisme gevoel* en *de rol van familie*. Personen waarvan familie en cultuur een grote rol spelen in hun relatiekeuzes zouden meer negatieve gevoelens hebben bij het ervaren van etno – cultureel fetisjisme. Evenals werden hier negatieve correlaties gevonden. *fetisjisme gevoel* correleerde met *raciale voorkeuren*. Mensen die negatieve gevoelens zouden ervaren omwille van etno - cultureel fetisjisme, zouden minder oké zijn met het hebben van raciale voorkeuren tijdens het daten. Opvallend is dat *Raciale voorkeur* een negatieve correlatie had met *negatief affect*. Hoe meer men oké is met het hebben van een raciale voorkeur tijdens het daten, hoe minder negatieve emoties iemand ervaart.

Algemene Discussie

Bevindingen.

In deze masterproef gingen we op zoek naar hoe etno – cultureel fetisjisme ervaren wordt door etnisch – culturele minderheden. Aan de hand van een eerste exploratief – kwalitatief onderzoek werd het onderwerp verkend. Deze resultaten werden gebruikt voor de opzet van een tweede, kwantitatieve studie, dit ter validatie en aanvulling van de resultaten uit studie 1. In welke mate bevestigen de data van studie 2 de conclusies van studie 1? In volgend onderdeel worden de resultaten van beide studies samengebracht en besproken.

Ten eerste kwam uit studie 1 naar voor dat verscheidene respondenten, ongeacht afkomst, etno – cultureel fetisjisme ervaren hadden. Zowel mannen en vrouwen hadden dit ervaren. Dit werd ook bevestigd in studie 2. Hierin blijkt dat er geen significant geslachtsverschil is in alle bevroegde fetisjisme facetten. Er werd wel een significante correlatie gevonden tussen *leeftijd* en *ervaren van fetisjisme*. Het zouden vooral jongere mensen zijn die etno – cultureel fetisjisme ervaren. Daarnaast zouden het ook vooral personen met een lager diploma zijn die etno – cultureel fetisjisme ervaren. Dit ervaren zorgde bij enkele respondenten voor negatieve gevoelens. Gaande van “ik voelde mij een accessoire” tot “ik was precies een experiment”. Deze link werd ook bevestigd in studie 2 waaruit bleek dat er een sterke positieve correlatie was tussen het ervaren van etno – cultureel fetisjisme en negatief affect. Enkele respondenten gaven echter ook aan dit als positief te ervaren. Dit was niet terug te vinden in de resultaten van studie 2. Verder gaven respondenten aan dat het ervaren van etno – cultureel fetisjisme een impact heeft gehad op hun (romantische relaties). Muñoz-Laboy & Severson (2017) bevestigden dit al in eerder onderzoek. De items die dit nagingen in studie 2 werden uit verdere analyses gelaten omwille van de lage interne consistentie.

In studie 1 kwam sterk naar voor dat volgens de respondenten de raciale (seksuele) stereotypen aan de basis zouden kunnen liggen van een etno – culturele fetisj. Iets wat ook uit de argumentatie van Zheng (2016) naar voor kwam. Vervolgens kwam ook pornografie ter sprake bij de respondenten in studie 1. Ze linkten de weergave van raciale (seksuele) stereotypen in pornografie aan het ontstaan en/of onderhouden van etno – cultureel fetisjisme. De gebreken van interracial pornografie werd besproken door verscheidene auteurs (Anderson et al., 2018; Cowan & Campbell, 1994; Miller-Young, 2010; Pilgrim, 2014; Shor & Golriz, 2018). Deze linken werden niet nagegaan in de kwantitatieve studie.

Een respondent sprak zich uit over hoe een raciale voorkeur van de ander ervaren wordt als etno – cultureel fetisjisme. Het hebben van een type en de etno – raciale fetisj liggen klaarblijkelijk niet ver uit elkaar en zaaien verwarring. Binet (1887) en Von Krafft – Ebing (1886), hoewel niet specifiek sprekende over de etno – raciale fetisj, haalden al aan dat de fetisj zich op een spectrum bevindt. Deze redenering volgend kan gezegd worden dat ieder type een (seksuele) fetisj is. Het wordt volgens hen problematisch wanneer het object van de fetisj niet langer een verband houdt met de persoon. Het wordt dan problematisch wanneer de etniciteit of cultuur van de persoon het enige is waar seksuele opwinding door veroorzaakt wordt. Zheng (2016) sprak zich uit tegen het idee van een raciaal type en noemde het de ‘Mere Preference Argument’ of Anderson’s (2010) ‘minimal race’ concept. Een respondent gaf aan dat ze zichzelf de vraag stelt hoe te reageren op dergelijke uitspraken, dit is volgens Zheng (2016) niet verrassend. Uit studie 2 bleek dat er een negatieve correlatie was tussen *gevoelens van fetisjisme* en *raciale voorkeur*. Personen die negatieve gevoelens ervaren omwille van etno – culturele fetisjisme, zouden minder oké zijn met het hebben van raciale voorkeuren tijdens het daten. Vervolgens bleek ook dat personen die oké zijn met het hebben van een raciale voorkeur minder negatieve emoties ervaren.

Callander et al. (2015), Muñoz – Laboy & Severson (2017) en Silverstrini (2019) deden eerder al onderzoek omtrent raciale voorkeur op datingapps. Bij hen bleek dat velen dit niet zagen als iets negatief, zoals racisme.

Familie bleek een impact te hebben op partnerkeuze. Meerdere respondenten hechten veel belang aan de mening van de familie en zagen dit als indicatie van hoe ze hun relatie zouden ervaren. Dit werd ook bevestigd in eerder onderzoek (Henderson & Brantley, 2019; Tillman & Miller, 2017). Studie 2 gaf dit aan: minderheidsgroepen waarvan familie en cultuur een grote rol spelen in hun relatiekeuzes, hechten meer belang aan het volgen van de mening en de waarden en normen van de familie. Opvallend is dat uit studie 2 blijkt dat hoe meer familie een rol speelt in de relatiekeuzes van iemand, hoe minder positieve emoties iemand ervaart. Ze ervaren ook meer negatieve gevoelens omwille van etno – cultureel fetisjisme, als ze familie en cultuur een grote rol spelen in hun relatiekeuzes. Hoewel steun en goedkeuring van familie van belang is voor het mentaal welzijn volgens eerdere studies, lijkt de input van familie ook negatieve kanten te hebben. De ervaren sociale afstand is hier ook van belang. Personen die veel sociale afstand ervaren ten aanzien van andere etnisch – culturele groepen, hechten meer belang aan het volgen van de mening en de waarden en normen van de familie. De mate waarin personen sociale afstand ten aanzien van andere etnisch – culturele groepen ervaren hangt op zijn beurt ook samen met leeftijd. Verder bleek ook dat personen waarvan familie en cultuur een grote rol spelen in hun relatiekeuzes, meer negatieve gevoelens hebben bij het ervaren van etno – cultureel fetisjisme. Hoewel het gevoel dat etno – cultureel fetisjisme teweeg brengt correleert met het geslacht werden er geen significante geslachtseffecten teruggevonden.

De redenen waarom een familie relaties wél of niet aanvaarden variëren. Het imago van de familie speelde bij enkele respondenten een rol. Literatuur wees al op de angst voor het verlies van de inheemse cultuur bij interracial en -etnische relaties en het belang van de etnische identiteit (Nesteruk & Gramescu, 2012; Shenhav et al., 2016). Dit werd niet bevraagd in studie 2. Daarnaast werden ook ‘religie’ en ‘generatie’ benoemd als redenen, niet alleen bij de respondenten, maar ook in eerdere literatuur (Moors, 1992; Shenhav et al., 2016). De etno – raciale hiërarchie werd gezien als één van de redenen waarom sommige families interracial en – etnische relaties niet aanvaarden. De etno – raciale hiërarchie gegeven door de respondenten stroken ook met bevindingen uit andere onderzoeken (Phua & Kaufman, 2003). Hieruit volgde de bespreking van ‘colorisme’. Brooks (2010) en Miller – Young (2010), hoewel niet benoemd met de term ‘colorisme’, vonden dit idee terug in de seksindustrie. Hoe donkerder de huidskleur, hoe slechter de werkomstandigheden. Alsook dit werd niet bevraagd in studie 2.

Het belang van locatie op de visie op interracial en – etnische relaties werd benadrukt door enkele respondenten in studie 1. Volgens hen zou men in onder andere Frankrijk volledig anders kijken naar

een interracial koppel. Onderzoek gaf al aan dat België meer segregatie heeft dan zijn buurlanden (Andersson et al., 2018). De significantie van locatie en hoe iemand tegenover een minderheidsgroep staat werd aangegeven door de Coninck et al. (2018). In dit onderzoek bleek dat inwoners van Brussel positievere meningen hadden over minderheidsgroepen dan Vlaanderen en Wallonië. Dit zou komen doordat er meer contact is met minderheidsgroepen in Brussel. Bijkomend gaf Morgan (2012) het belang aan van acculturatie, taal en als de ouders geboren zijn in het land van herkomst.

Sterktes van dit onderzoek.

In wat volgt worden enkele sterktes van dit onderzoek besproken. Een eerste sterkte is de maatschappelijke relevantie van dit onderwerp en de onderzoeksvraag. Hoewel de onderzoekster weet had dat het gesprek (online) gevoerd werd, werd het bevestigd door de verscheidene artikels die verschenen na de ‘Black Lives Matter’ protesten zoals besproken in de inleiding. Hierin beschreven etno – culturele minderheden etno – cultureel fetisjisme en welk impact dit op hen had. Psychologisch onderzoek hiernaar lijkt van belang, zeker in een multiculturele samenleving.

Een tweede sterkte is dan ook hoe uniek dit onderwerp was. Er is weinig tot geen voorgaand onderzoek omtrent etno – cultureel fetisjisme. Dit zorgde voor de nodige uitdagingen, maar legt ook een onaangeraakt ‘fenomeen’ bloot die interessant kan zijn voor verscheidene psychologische en sociologische stromingen.

Een derde belangrijke sterkte is het gebruik van kwalitatieve en kwantitatieve methodes in deze studie. In studie 1, het kwalitatieve deel, werden diepte-interviews afgenomen. Op deze manier kon het onderwerp op een nauwgezette en individueel niveau verkend worden. In studie 2, het kwantitatieve deel, werd een vragenlijst opgesteld, gestandaardiseerd en afgenomen. De kwantitatieve methodiek verzekert de vergelijkbaarheid van de responsen over respondenten heen (Roose & Meuleman, 2017). Door gebruik te maken van beide methodieken werden de sterktes benut en tegemoet gekomen aan de limieten. Het kan leiden tot een meer volledig beeld van de werkelijkheid (de Boer, 2006).

Zwaktes van dit onderzoek.

Naast de sterktes zijn er ook enkele zwaktes in dit onderzoek. Ten eerste zijn de samples van beide studies, 6 in studie 1 en 28 in studie 2, nogal bescheiden. In studie 1 was dit echter minder van belang omwille van het feit dat dit diende als voorstudie. De doelgroep was niet makkelijk te bereiken, dit zeker gepaard met het onderwerp. Enkelingen gaven aan dat ze niet wensten te spreken over etno-cultureel fetisjisme.

Wat ons brengt tot een tweede zwakte. Het was niet mogelijk om gebruik te maken van een toevalssteekproef. Zoals bovenstaand vermeld werd, was het geen evident onderwerp om te bespreken. Bijgevolg sprak de onderzoekster voor deze studie personen aan binnen haar persoonlijk netwerk. Er was geen ad random selectie, wat de externe validiteit in het gedrang kan brengen. Het is denkbaar dat de bevroegde groep niet representatief is voor de volledige populatie.

Een andere beperking is dat enkele zaken, zoals pornografie en het belang van etnische identiteit in relatiekeuzes, die naar voor kwamen uit studie 1 niet bevroegd werden in studie 2. Hierdoor konden, voor deze onderwerpen, de studies niet aan elkaar gelinkt worden in het discussie gedeelte.

Sociale wenselijkheid kan ook een beperking zijn en de resultaten vertekenen. Het is mogelijk dat responsen op bepaalde vragen (bijvoorbeeld: 'Ik heb al het gevoel gehad een seksueel experiment te zijn geweest voor anderen omwille van mijn etniciteit') onderhevig zijn aan sociale wenselijkheid. Leary (2014) gaf aan dat mensen vaak een positief beeld van zichzelf wensen te schetsen die overeenkomen met maatschappelijke verwachtingen. Antwoorden kunnen om die reden vertekend zijn. Daarnaast bestaat er voor velen nog steeds een drempel om openlijk te spreken over seksualiteit en de beleving hiervan.

Een laatste zwakte is terug te vinden bij het surveyonderzoek. Roose & Meuleman (2017) vermelden dat een nadeel van deze methodiek is dat antwoorden op enquêtevragen niet altijd accuraat weergeven hoe mensen zich echt gedragen of denken. Dit kan een bedreiging zijn voor de validiteit.

Richtlijnen voor toekomstig onderzoek.

Een eerste raad voor toekomstig onderzoek is het raadplegen van een grotere steekproef. Dit zou gepaard gaan met een stijgende validiteit van het onderzoek (Leary, 2014; Roose & Meuleman, 2017). Een grotere steekproef zou ook zorgen voor de mogelijkheid om etnische – culturele minderheden te vergelijken in hun ervaringen en visies omtrent etno – cultureel fetisjisme. Er waren in deze studie te weinig respondenten om dit na te gaan. In studie 1 bleek dat iedere respondent ervaring had of bekend was met het concept. Verschillen de ervaringen afhankelijk van de afkomst van de respondent? Percipiëren ze etno – cultureel fetisjisme op een andere manier? In welke mate speelt cultuur hierin een rol? Verder zou het interessant kunnen zijn om ook de meerderheidsgroep te bevroegen.

Ten derde zijn er verscheidene variabelen in studie 1, die volgens respondenten gerelateerd waren aan etno – cultureel fetisjisme, niet besproken in studie 2. Deze kunnen in toekomstig onderzoek verder uitgediept worden om zo tot een beter en breder begrip te komen van etno – cultureel fetisjisme. Zo gaf een respondent zeer expliciet aan dat pornografie de bron zou vormen voor het ontstaan van de raciale

fetisj. Logan (2017) wees al op de stijging in raciale termen, meer specifiek ‘BBC’ (Big Black Cock), op pornosites en linkte dit aan wat hij noemt ‘the white fetishization of interracial pornography’.

Het onderwerp is doorheen de literatuur nog behoorlijk onbeschreven. Er kunnen nog veel correlaties en causaliteiten opgezocht worden. Verder kan ook de impact op etnisch – culturele minderheden verder uitgediept worden. De discussie, reeds in gang gezet door Zheng (2016), omtrent de moraliteit van etno – cultureel fetisjisme kan boeiend zijn.

Een laatste interessant punt dat in toekomstig (sociologisch) onderzoek verder kan geëxploreerd worden is de link dat de term heeft met gebeurtenissen in de geschiedenis. Zoals bleek uit de etymologie en de geschiedenis van het gebruik van de term zijn afkomst en fetisjisme al vanaf het begin met elkaar verweven in een complexe relatie. Hoe heeft het bestaan van etnologische tentoonstellingen, ook gekend als *human zoos*, bijgedragen aan exoticisme en etno – cultureel fetisjisme? Wat zijn de rollen van Saartjie Baartman, Ota Benga, Tambo, Moliko in de link tussen stereotypen en etno – cultureel fetisjisme?

Conclusie.

Deze masterproef expoloreerde etno – cultureel fetisjisme bij etnisch – culturele minderheden. Er werd aan de hand van kwalitatief en kwantitatief onderzoek evidentie gevonden voor de term. Meerdere respondenten gaven aan dit te ervaren als etnisch – culturele minderheid in België. Het valt op dat verscheidene zaken, gaande van familie tot pornografie, op één of andere manier een rol spelen bij het concept. Daarnaast werden verscheidene sterke positieve en negatieve correlaties gevonden. Etno – cultureel fetisjisme is een onderwerp die, al dan niet omwille van internet, meer en meer besproken wordt. Een onderwerp dat nog volop geëxploreerd kan worden door de psychologie, sociologie en seksuologie en kan leiden tot een breder begrip van interetnische en -raciale relaties.

Referenties

- Agris, C. (2018, januari). *Gemengd getrouwd: Een onderzoek naar gemengde huwelijken in de Marokkaanse gemeenschap* (Thesis). https://lib.ugent.be/fulltxt/RUG01/002/478/937/RUG01-002478937_2018_0001_AC.pdf
- Alley, D., Silberkleit, G., Bederian-Gardner, D., & Goodman, G. S. (2019). Race-Based Sexual Stereotypes Influence Ratings of Child Victims in Sexual Abuse Cases. *International Journal on Child Maltreatment: Research, Policy and Practice*, 2(4), 287–308. <https://doi.org/10.1007/s42448-019-00034-5>
- Alon, L., Smith, A., Liao, C., & Schneider, J. (2019). Colorism Demonstrates Dampened Effects Among Young Black Men Who Have Sex with Men in Chicago. *Journal of the National Medical Association*, 111(4), 413–417. <https://doi.org/10.1016/j.jnma.2019.01.011>
- Anderson, J. R., Holland, E., Heldreth, C., & Johnson, S. P. (2018). Revisiting the Jezebel Stereotype. *Psychology of Women Quarterly*, 42(4), 461–476. <https://doi.org/10.1177/0361684318791543>
- Andersson, E. K., Malmberg, B., Costa, R., Sleutjes, B., Stonawski, M. J., & de Valk, H. A. G. (2018). A Comparative Study of Segregation Patterns in Belgium, Denmark, the Netherlands and Sweden: Neighbourhood Concentration and Representation of Non-European Migrants. *European Journal of Population*, 34(2), 251–275. <https://doi.org/10.1007/s10680-018-9481-5>
- Atkins, J. (1735). *A Voyage to Guinea, Brasil and the West-Indies in His Majesty's Ships, the Swallow and Weymouth*. Londen: (z.u.).
- Baker, C. N. (2005). Images of Women's Sexuality in Advertisements: A Content Analysis of Black- and White-Oriented Women's and Men's Magazines. *Sex Roles*, 52(1–2), 13–27. <https://doi.org/10.1007/s11199-005-1190-y>
- Balibar, E. 1973. Sur la dialectique historique. *La Pensee*, 170, 27-47.
- Bass, A. (2015). On the History of Fetishism: De Brosses and Comte. *The Undecidable Unconscious: A Journal of Deconstruction and Psychoanalysis*, 2(1), 19–45. <https://doi.org/10.1353/ujd.2015.0007>
- BBC News. (2020, 2 juni). *Grindr removes "ethnicity filter" after complaints*. <https://www.bbc.com/news/technology-52886167>

- Belgische Federale Overheid. (2021, 13 januari). *Herkomst / Statbel*. Statbel.
<https://statbel.fgov.be/nl/themas/bevolking/herkomst>
- Bernard, C. (1988). *De l'idolâtrie: Une archéologie des sciences religieuses (French Edition)*. Editions du Seuil.
- Bernard, P., Legrand, S., & Klein, O. (2018). From bodies to blame: Exposure to sexually objectifying media increases tolerance toward sexual harassment. *Psychology of Popular Media Culture*, 7(2), 99–112. <https://doi.org/10.1037/ppm0000114>
- Billig, M. (1999). Commodity Fetishism and Repression. *Theory & Psychology*, 9(3), 313–329.
<https://doi.org/10.1177/0959354399093003>
- Blanchard, R. (2009). The DSM Diagnostic Criteria for Transvestic Fetishism. *Archives of Sexual Behavior*, 39(2), 363–372. <https://doi.org/10.1007/s10508-009-9541-3>
- Böhm, S., & Batta, A. (2010). Just doing it: enjoying commodity fetishism with Lacan. *Organization*, 17(3), 345–361. <https://doi.org/10.1177/1350508410363123>
- Bonilla-Silva, E. (2013). *Racism without Racists: Color-Blind Racism and the Persistence of Racial Inequality in America*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield.
- Boyatzis, R. E. (1998). *Transforming qualitative information: thematic analysis and code development*. Thousand Oaks: Sage.
- Bradburn, N. M. (1969). *The structure of psychological well-being*. Oxford: Aldine.
- Braun, V., & Clarke, V. (2013). *Successful Qualitative Research: A Practical Guide for Beginners*. London: Sage.
- Brooks, S. (2010). Hypersexualization and the Dark Body: Race and Inequality among Black and Latina Women in the Exotic Dance Industry. *Sexuality Research and Social Policy*, 7(2), 70–80.
<https://doi.org/10.1007/s13178-010-0010-5>
- Brummett, E. A., & Afifi, T. D. (2019). A Grounded Theory of Interracial Romantic Partners' Expectations for Support and Strain with Family Members. *Journal of Family Communication*, 19(3), 191–212. <https://doi.org/10.1080/15267431.2019.1623220>

- Callander, D. (2013, augustus). *Just a preference: Exploring concepts of race among gay men looking for sex or dates online*.
<http://unsworks.unsw.edu.au/fapi/datastream/unsworks:11722/SOURCE01?view=true>
- Callander, D., Newman, C. E., & Holt, M. (2015). Is Sexual Racism Really Racism? Distinguishing Attitudes Toward Sexual Racism and Generic Racism Among Gay and Bisexual Men. *Archives of Sexual Behavior*, 44(7), 1991–2000. <https://doi.org/10.1007/s10508-015-0487-3>
- Capodilupo, C. M., & Kim, S. (2014). Gender and race matter: The importance of considering intersections in Black women’s body image. *Journal of Counseling Psychology*, 61(1), 37–49.
<https://doi.org/10.1037/a0034597>
- Cho, S. K. (1997) ‘Converging Stereotypes in Racialized Sexual Harassment: Where the Model Minority Meets Suzie Wong.’ *Journal of Gender, Race and Justice*, 1, 178–211.
- Choi, E. (2018). *Korean fashion media, beauty ideals, and colorism: Examining the prominence of whiteness between 2013 and 2017 in Céci magazine* (Thesis).
<https://lib.dr.iastate.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=7338&context=etd>
- Chou, R. S. (2012). *Asian American Sexual Politics: The Construction of Race, Gender, and Sexuality*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield.
- Chou, R., K. Lee, and S. Ho. (2012). ‘The White Habitus and Hegemonic Masculinity at the Elite Southern University: Asian Americans and the Need for Intersectional Analysis’. *Sociation Today*, 10.
- Clarke, V., Braun, V., & Hayfield, N. (2015). Thematic Analysis. In J. Smith, *Qualitative Psychology. A practical guide to research methods* (pp. 222-248). London: Sage.
- Cluley, R. (2014). Sexual fetishism in organizations: The case of journal list fetishism. *Organization*, 21(3), 314–328. <https://doi.org/10.1177/1350508413519763>
- Cohen, R. (2002) *The Good, the Bad & the Difference: How to Tell the Right from Wrong in Everyday Situations*. New York: Doubleday.
- Cohen, S., Underwood, L. G., & Gottlieb, B. H. (2000). *Social support measurement and intervention: A guide for health and social scientists*. New York: Oxford University Press.
- Collins, Patricia Hill. (2005) *Black Sexual Politics: African Americans, Gender, and the New Racism*. New York: Routledge.

- Comte, A. (1852). *Catéchisme Positiviste*. Parijs: Carilian-Goeury.
- Corijn, M., & Lodewijckx, E. (2009). *echtscheiding en leefvorm na echtscheiding in het Vlaams Gewest: verschillen naar herkomst*. Josée Lemaître. <http://publicaties.vlaanderen.be/download-file/5621>
- Cowan, G., & Campbell, R. R. (1994). Racism and Sexism in Interracial Pornography. *Psychology of Women Quarterly*, 18(3), 323–338. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.1994.tb00459.x>
- Craven, J. (2020, 8 juni). *Please Stop Making Protest Signs That Reference "Black Dick"*. Slate Magazine. <https://slate.com/news-and-politics/2020/06/please-stop-making-protest-signs-that-reference-black-dick.html>
- Crockett, J. L. (2010). *NARRATIVES OF RACIAL SEXUAL PREFERENCE IN GAY MALE SUBCULTURE`*. The University of Arizona. <https://repository.arizona.edu/handle/10150/204275>
- de Boer, F. (2006). Mixed Methods: een nieuwe methodologische benadering? *Kwalon*, 11(2), 5–10. https://www.tijdschriftkwalon.nl/scripts/shared/artikel_pdf.php?id=KW-11-2-2
- de Coninck, D., Matthijs, K., Debrael, M., Joris, W., De Cock, R., & d'Haenens, L. (2018). The relationship between media use and public opinion on immigrants and refugees: A Belgian perspective. *Communications*, 43(3), 403–425. <https://doi.org/10.1515/commun-2018-0016>
- de Wolff, A. (2012, juni). *De heteroseksuele dubbele moraal van adolescenten met verschillende etnische achtergronden: De invloed van vrienden* (Thesis). Universiteit Utrecht. <https://dspace.library.uu.nl/handle/1874/252805>
- Diener, E. (1994). Assessing subjective well-being: Progress and opportunities. *Social Indicators Research*, 31, 103-157. doi: 10.1007/BF01207052
- Diener, E. D., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of personality assessment*, 49, 71-75.
- Diener, E. D., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of personality assessment*, 49, 71-75. doi: 10.1207/s15327752jpa4901_13
- Diener, E., Suh, E. M., Lucas, R. E., & Smith, H. L. (1999). Subjective well-being: Three decades of progress. *Psychological Bulletin*, 125, 276-302.
- Ellen, R. (1988). Fetishism. *Man*, 23(2), 213–235. <https://doi.org/10.2307/2802803>

- Fishman, R., Iyengar, S. S., Kamenica, E., & Simonson, I. (2008). Racial Preferences in Dating. *Review of Economic Studies*, 75(1), 117–132. <https://doi.org/10.1111/j.1467-937x.2007.00465.x>
- Fletcher, G. J. O., & Kininmonth, L. A. (1992). Measuring relationship beliefs: An individual differences scale. *Journal of Research in Personality*, 26, 371–397
- Foucault, M. (1978). *Histoire de la sexualité* (0 ed.). Galimard.
- Freud, S. (1905d). *Three Essays on the Theory of Sexuality*, z.u., 123 – 243.
- Freud, S. (1927e), Fetishism, z.u., 149 – 151.
- Freud, S. (1940e), The splitting of the ego in the process of defence, z.u., 271 – 278.
- Freund, K., Seto, M. C., & Kuban, M. (1996). Two types of fetishism. *Behaviour Research and Therapy*, 34(9), 687–694. [https://doi.org/10.1016/0005-7967\(96\)00047-2](https://doi.org/10.1016/0005-7967(96)00047-2)
- Fricker, M. (2007) *Epistemic Injustice: Power and the Ethics of Knowing*. New York: Oxford University Press.
- Friedman, J. (1974). The Place of Fetishism and The Problem of Materialist Interpretations. *Critique of Anthropology*, 1(1), 26–62. <https://doi.org/10.1177/0308275x7400100103>
- Galinsky, A. D., Hall, E. V., & Cuddy, A. J. C. (2013). Gendered races implications for interracial marriage, leadership selection, and athletic participation. *Psychological Science*, 24(4), 498-506. doi:10.1177/0956797612457783
- Gignac, G. E., & Szodorai, E. T. (2016). Effect size guidelines for individual differences researchers. *Personality and Individual Differences*, 102, 74–78. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.06.069>
- Guillén, J. (2015). Imposed Hispanicity: How the Imposition of Racialized and Gendered Identities in Texas Affects Mexican Women in Romantic Relationships with White Men. *Societies*, 5(4), 778–806. <https://doi.org/10.3390/soc5040778>
- Harper, D., & Thompson, A. R. (2011). Qualitative Research Methods in Mental Health and Psychotherapy. In *In Qualitative Research Methods in Mental Health and Psychotherapy: A Guide for Students and Practitioners*. (1ste editie, pp. 209–223). Wiley.

- Hartup, W. W., & Stevens, S. N. (1997). Friendship and adaptation in the life course. *Psychological Bulletin*, 121, 355-370.
- Hegel, F. (1956). *The Philosophy of History*. Willey.
- Henderson, A., & Brantley, M. (2019). Parent's Just Don't Understand: Parental Support, Religion and Depressive Symptoms among Same-Race and Interracial Relationships. *Religions*, 10(3), 162. <https://doi.org/10.3390/re110030162>
- Hendrickx, D. (2015). The scandalous fact of fetishism: Charcot and Magnan, Binet and von Krafft-Ebing. *PSYCHO-ANALYTISCHE PERSPECTIEVEN*, 33(3), 325–343.
- Hendrickx, D. (2015). The scandalous fact of fetishism: Charcot and Magnan, Binet and von Krafft-Ebing. *PSYCHO-ANALYTISCHE PERSPECTIEVEN*, 33(3), 325–343.
- Herman, M. R., & Campbell, M. E. (2012). I wouldn't, but you can: Attitudes toward interracial relationships. *Social Science Research*, 41(2), 343–358. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2011.11.007>
- Hill, M. E. (2000). Color differences in the socioeconomic status of African American men: results of a longitudinal study. *Soc Forces*, 78(4), 1437e1460.
- Hodgetts, D. (2014). Encyclopedia of Critical Psychology. *Encyclopedia of Critical Psychology*, 1776–1778. <https://doi.org/10.1007/978-1-4614-5583-7>
- Hodgetts, D., Stolte, O., Radley, A., Leggatt-Cook, C., Groot, S., & Chamberlain, K. (2011). 'Near and far': Social distancing in domiciled characterizations of homeless people. *Urban Studies*, 48(8), 1739–1754.
- Hraba, J., Hagendoorn, L., & Hagendoorn, R. (1989). The ethnic hierarchy in The Netherlands: Social distance and social representation. *British Journal of Social Psychology*, 28(1), 57–69. <https://doi.org/10.1111/j.2044-8309.1989.tb00846.x>
- Hraba, J., Hagendoorn, L., & Hagendoorn, R. (1989). The ethnic hierarchy in The Netherlands: Social distance and social representation. *British Journal of Social Psychology*, 28(1), 57–69.
- Hraba, J., Radloff, T., & Gray-ray, P. (1999). A Comparison of Black and White Social Distance. *The Journal of Social Psychology*, 139(4), 536–539. <https://doi.org/10.1080/00224549909598414>
- Iacono, A. M. (2016). *The History and Theory of Fetishism*. Palgrave Macmillan.

- Imani Giglou, R., d'Haenens, L., & Van Gorp, B. (2019). Determinants of degree of integration of Turkish diaspora in Belgium, the Netherlands, and Germany. *International Communication Gazette*, 81(3), 259–282. <https://doi.org/10.1177/1748048518820455>
- Janssens, M. (2016, 17 september). Liefje, ik zie je schoenen graag. *De Morgen*. <https://www.demorgen.be/nieuws/liefje-ik-zie-je-schoenen-graag~bdb21bd5/>
- Jeffries, W. L. (2007). A Comparative Analysis of Homosexual Behaviors, Sex Role Preferences, and Anal Sex Proclivities in Latino and Non-Latino Men. *Archives of Sexual Behavior*, 38(5), 765–778. <https://doi.org/10.1007/s10508-007-9254-4>
- Joffe, H., & Yardley, L. (2004). Content and thematic analysis. In D. Marks & L. Yardley (Eds.). *Research methods for clinical and health psychology*. London: Sage.
- Johansson, P. (1999). Consuming the other: The fetish of the western woman in Chinese advertising and popular culture. *Postcolonial Studies*, 2(3), 377–388. <https://doi.org/10.1080/13688799989661>
- Johnson, K. L., Freeman, J. B., & Pauker, K. (2012). Race is gendered: How covarying phenotypes and stereotypes bias sex categorization. *Journal of Personality and Social Psychology*, 102(1), 116–131. doi:10.1037/a0025335
- Junior, E. M., Dendasck, C. V., & Lee, G. F. (2016). The religious consumption fetishism: the use of experience in Christian religious context. *Revista Científica Multidisciplinar Núcleo do Conhecimento*, 2016(03), 132–141. <https://doi.org/10.32749/nucleodoconhecimento.com.br/science-of-religion/the-fetish-in-consumption-religious>
- Kant, I. (1960). *Observations on the Feeling of the Beautiful and Sublime* (2de ed.). University of California Press.
- Karsay, K., Matthes, J., Buchsteiner, L., & Grosser, V. (2019). Increasingly sexy? Sexuality and sexual objectification in popular music videos, 1995–2016. *Psychology of Popular Media Culture*, 8(4), 346–357. <https://doi.org/10.1037/ppm0000221>
- Keane, W. (1997). From Fetishism to Sincerity: On Agency, the Speaking Subject, and their Historicity in the Context of Religious Conversion. *Comparative Studies in Society and History*, 39(4), 674–693. <https://doi.org/10.1017/s0010417500020855>

- Kelch-Oliver, A., & Ancis, J. R. (2011). Black women's body image: An analysis of culture-specific influences. *Women & Therapy, 34*, 345–358. doi:10.1080/02703149.2011.592065
- Kim, B. (2011) 'Asian Female and Caucasian Male Couples: Exploring the Attraction'. *Pastoral Psychology, 60*, 233–44.
- Kuldova, T. (2019). Fetishism and the problem of disavowal. *Qualitative Market Research: An International Journal, 22*(5), 766–780. <https://doi.org/10.1108/qmr-12-2016-0125>
- Lakey, B., & Cassady, P. B. (1990). Cognitive processes in perceived social support. *Journal of Personality and Social Psychology, 59*, 337-343.
- Långström, N., & Zucker, K. J. (2005). Transvestic Fetishism in the General Population. *Journal of Sex & Marital Therapy, 31*(2), 87–95. <https://doi.org/10.1080/00926230590477934>
- Leary, M. R. (2014). *Introduction to Behavioral Research Methods: Pearson New International Edition*. Harlow: Pearson Education Limited.
- Lee, J. (1996) 'Why Suzie Wong Is Not a Lesbian: Asian/American Lesbian and Bisexual Women and Femme/Butch/Gender Identities'. In B. Beemyn and M. Eliason (eds.), *Queer Studies: A Lesbian, Gay, Bisexual, & Transgender Anthology* (New York: NYU Press), 115–32.
- Lee, R. (2014). *The Routledge Companion to Asian American and Pacific Islander Literature*. Taylor & Francis.
- Lienemann, B. A., & Stopp, H. T. (2013). The association between media exposure of interracial relationships and attitudes toward interracial relationships. *Journal of Applied Social Psychology, 43*, E398–E415. doi:10.1111/jasp.12037
- Lincoln, Y. & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Beverly Hills, CA: Sage.
- Logan, T. (2017). *Economics, Sexuality, and Male Sex Work*. Cambridge University Press.
- Malterud, K. (2001). Qualitative research: Standards, challenges, and guidelines. *The Lancet, 358*, 483-488. doi: 10.1016/S0140-6736(01)05627-6
- Marriott, D. (2010). On Racial Fetishism. *Qui Parle, 18*(2), 215. <https://doi.org/10.5250/quiparle.18.2.215>

- Marriott, D. (2010b). On Racial Fetishism. *Qui Parle*, 18(2), 215.
<https://doi.org/10.5250/quiparle.18.2.215>
- Marx Knoetze, H. (2018). Who Feels at Home? Whiteness and the Politics of Belonging in the Flemish Soap Opera Thuis. *Critical Arts*, 32(2), 48–66.
<https://doi.org/10.1080/02560046.2018.1431684>
- Marx, K. (1867). *Das Kapital*. Verlag von Otto Meisner.
- Mastro, D. (2015). Why the Media’s Role in Issues of Race and Ethnicity Should be in the Spotlight. *Journal of Social Issues*, 71(1), 1–16. <https://doi.org/10.1111/josi.12093>
- Mills, C. (1994). DO BLACK MEN HAVE A MORAL DUTY TO MARRY BLACK WOMEN? *Journal of Social Philosophy*, 25(s1), 131–153. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9833.1994.tb00352.x>
- Mills, C. W. (1994) ‘Do Black Men Have a Moral Duty to Marry Black Women?’ *Journal of Social Philosophy*, 25, 131–53.
- Moors, G. (1992). *generationele waardenpatronen bij Turkse migrantenvrouwen in Vlaanderen en Brussel*. <https://www.vub.be/demography/wp-content/uploads/2016/02/wpem1992-1.pdf>
- Morgan, C. V. (2012). Toward a More Nuanced Understanding of Intercoupling. *Journal of Family Issues*, 33(11), 1423–1449. <https://doi.org/10.1177/0192513x11433693>
- Mukherjee, S. (2020). Darker shades of “fairness” in India: Male attractiveness and colorism in commercials. *Open Linguistics*, 6(1), 225–248. <https://doi.org/10.1515/opli-2020-0007>
- Multicultural and Colorblind Ideology, Stereotypes, and Ethnocentrism among Black and White Americans (Ryan, Hunt, Weible, Peterson & Casas, 2007)
- Mulvey, L. (1993). Some Thoughts on Theories of Fetishism in the Context of Contemporary Culture. *October*, 65, 3. <https://doi.org/10.2307/778760>
- Muñoz-Laboy, M., & Severson, N. (2017). Exploring the Roles of Race, Ethnicity, Nationality, and Skin Color in the Sexual Partner Choices of Bisexual Latino Men. *Archives of Sexual Behavior*, 47(4), 1231–1239. <https://doi.org/10.1007/s10508-017-1043-0>
- Nadal, K. L., Davidoff, K. C., Davis, L. S., Wong, Y., Marshall, D., & McKenzie, V. (2015). A qualitative approach to intersectional microaggressions: Understanding influences of race,

- ethnicity, gender, sexuality, and religion. *Qualitative Psychology*, 2(2), 147–163.
<https://doi.org/10.1037/qup0000026>
- Nemoto, K. (2009) *Racing Romance: Love, Power, and Desire Among Asian American/White Couples*. New Brunswick: Rutgers University Press.
- Nesteruk, O., & Gramescu, A. (2012). Dating and mate selection among young adults from immigrant families. *Marriage & Family Review*, 48, 40–58. doi:10.1080/01494929.2011. 620732
- Newcomb, M. E., Ryan, D. T., Garofalo, R., & Mustanski, B. (2015). Race-Based Sexual Stereotypes and Their Effects on Sexual Risk Behavior in Racially Diverse Young Men Who Have Sex with Men. *Archives of Sexual Behavior*, 44(7), 1959–1968. <https://doi.org/10.1007/s10508-015-0495-3>
- Okundaye, J. (2020, 12 oktober). *The fetishisation of black masculinity*. British GQ. <https://www.gq-magazine.co.uk/lifestyle/article/fetishisation-black-masculinity>
- Park, H. (2012) ‘Interracial Violence, Western Racialized Masculinities, and the Geopolitics of Violence Against Women’. *Social & Legal Studies*, 21, 491–509.
- Parrott, S., & Titcomb Parrott, C. (2015). U.S. Television’s “Mean World” for White Women: The Portrayal of Gender and Race on Fictional Crime Dramas. *Sex Roles*, 73(1–2), 70–82.
<https://doi.org/10.1007/s11199-015-0505-x>
- Patel, N. (2009) ‘Racialized Sexism in the Lives of Asian American Women’. In C. Raghavan, A. E. Edwards, and K. M. Vaz (eds.), *Benefiting by Design: Women of Color in Feminist Psychological Research* (Cambridge Scholars Publisher), 116–28.
- Perry, S. L. (2013). Religion and Interracial Romance: The Effects of Religious Affiliation, Public and Devotional Practices, and Biblical Literalism. *Social Science Quarterly*, 94(5), 1308–1327.
<https://doi.org/10.1111/ssqu.12017>
- Phinney, J. S. (1992). The multigroup ethnic identity measure: A new scale for use with diverse groups. *Journal of adolescent research*, 7(2), 156-176.
- Phua, V. C., & Kaufman, G. (2003). The Crossroads of Race and Sexuality. *Journal of Family Issues*, 24(8), 981–994. <https://doi.org/10.1177/0192513x03256607>
- Pietz, W. (1985). The Problem of the Fetish, I. *Res: Anthropology and Aesthetics*, 9, 5–17.
<https://doi.org/10.1086/resv9n1ms20166719>

- Pietz, W. (1988). The Problem of the Fetish, IIIa: Bosman's Guinea and the Enlightenment Theory of Fetishism. *Res: Anthropology and Aesthetics*, 16, 105–124.
<https://doi.org/10.1086/resv16n1ms20166805>
- Pilgrim, D. (2014, 2 juli). *The Jezebel Stereotype*. FIR.
<http://fir.ferris.edu:8080/xmlui/handle/2323/4778>
- Poran, M. A. (2006). The politics of protection: Body image, social pressures, and the misrepresentation of young Black women. *Sex Roles*, 55, 739–755. doi:10.1007/s11199-006-9129-5
- Potârca, G., & Mills, M. (2015). Racial Preferences in Online Dating across European Countries. *European Sociological Review*, 31(3), 326–341. <https://doi.org/10.1093/esr/jcu093>
- Prasso, S. (2006) *The Asian Mystique*. New York: Public Affairs.
- Robinson, R. K. (2008) 'Structural Dimensions of Romantic Preferences'. *Fordham Law Review*, 76, 2787–2819.
- Rockquemore, K., & Brunson, D. (2001). *Beyond black: Biracial identity in America*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Roose, H., & Meuleman, B. (2017). *Methodologie van de sociale wetenschappen. Een inleiding*. Gent: Academia Press.
- Sansi, R. (2007). The Fetish in the Lusophone Atlantic. *Cultures of the Lusophone Black Atlantic*, 19–39. https://doi.org/10.1057/9780230606982_2
- Scheper-Hughes, N. (2002). The Ends of the Body--Commodity Fetishism and the Global Traffic in Organs. *SAIS Review*, 22(1), 61–80. <https://doi.org/10.1353/sais.2002.0022>
- Schug, J., Alt, N. P., & Klauer, K. C. (2015). Gendered race prototypes: Evidence for the non-prototypicality of Asian men and Black women. *Journal of Experimental Social Psychology*, 56, 121–125. <http://doi.org/10.1016/j.jesp.2014.09.012>
- Schug, J., Alt, N., Lu, P. S., Gosin, M., & Fay, J. L. (2017). Gendered race in mass media: Invisibility of Asian men and Black women in popular magazines. *Psychology of Popular Media Culture*, 6(3), 222–236. <https://doi.org/10.1037/ppm0000096>

- Shenhav, S., Campos, B., & Goldberg, W. A. (2016). Dating out is intercultural. *Journal of Social and Personal Relationships*, 34(3), 397–422. <https://doi.org/10.1177/0265407516640387>
- Shimizu, C. P. (2007). *The Hypersexuality of Race: Performing Asian/American Women on Screen and Scene* (First Edition). Duke University Press Books.
- Shor, E., & Golriz, G. (2018). Gender, Race, and Aggression in Mainstream Pornography. *Archives of Sexual Behavior*, 48(3), 739–751. <https://doi.org/10.1007/s10508-018-1304-6>
- Silvestrini, M. (2019). “It’s not something I can shake”: The Effect of Racial Stereotypes, Beauty Standards, and Sexual Racism on Interracial Attraction. *Sexuality & Culture*, 24(1), 305–325. <https://doi.org/10.1007/s12119-019-09644-0>
- Smith, J. A. (2015). *Qualitative psychology. A practical guide to research methods*. London: Sage.
- Smith, W. R. (1844). *Lectures on the Religion of the Semites*. Adam and Charles Black.
- Sparrow, K. H., Chretien, D. M. (1993). The social distance perceptions of racial and ethnic groups by college students: A research note. *Sociological Spectrum*, 13, 271-288.
- Stiles, W. B. (1993). Quality control in qualitative research. *Clinical Psychology Review*, 13, 593-618. doi: 10.1016/0272-7358(93)90048-Q
- Sue, D. W., J. Bucceri, A. I. Lin, K. L. Nadal, and G. C. Torino. (2007). ‘Racial Microaggressions and the Asian American Experience’. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, 13, 72–81.
- Sullivan, M. J. (2017). Erotic Labor and the Black Ecstatic “Beyond”. *American Quarterly*, 69(1), 131–147. <https://doi.org/10.1353/aq.2017.0007>
- Taussig, M. T. (1980). *The Devil and Commodity Fetishism in South America*. Chapel Hill: Univ. of North Carolina Press.
- Thai, M., Stainer, M. J., & Barlow, F. K. (2019). The “preference” paradox: Disclosing racial preferences in attraction is considered racist even by people who overtly claim it is not. *Journal of Experimental Social Psychology*, 83, 70–77. <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2019.03.004>
- Tillman, K. H., & Miller, B. (2017). The role of family relationships in the psychological wellbeing of interracial dating adolescents. *Social Science Research*, 65, 240–252. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2016.11.001>

- Triandis, H., & Triandis, L. (1962). A cross-cultural study of social distance. *Psychological Monographs*, 76(21), 1–21.
- Tukachinsky, R., Mastro, D., & Yarchi, M. (2015). Documenting Portrayals of Race/Ethnicity on Primetime Television over a 20-Year Span and Their Association with National-Level Racial/Ethnic Attitudes. *Journal of Social Issues*, 71(1), 17–38. <https://doi.org/10.1111/josi.12094>
- Tyler, T. R. (1990). *Why people obey the law* (0 editie). Yale University Press.
http://www.psych.nyu.edu/tyler/lab/Chapters_1-4.pdf
- Van Hiel, A. (2013). *Sociale Psychologie* (Vol. 2015). Academia Press.
- Vidal, A. (2020, 6 juni). *Ava Vidal 'Privileged POC comedian' DMBB on* [Tweet]. Twitter.
https://twitter.com/thetwerkinggirl/status/1269271323185995776?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwterm%5E1269271323185995776%7Ctwgr%5E%7Ctwcon%5Es1_&ref_url=https%3A%2F%2Fslate.com%2Fnews-and-politics%2F2020%2F06%2Fplease-stop-making-protest-signs-that-reference-black-dick.html
- von Krafft - Ebing, R. (1886). *Psychopathia Sexualis*. Rebman Company.
- Woan, S. (2007) 'White Sexual Imperialism: A Theory of Asian Feminist Jurisprudence'. *Washington & Lee Journal of Civil Rights & Social Justice*, 14, 275.
- Wright, J. D. (2015). International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences.
In *Fetishism* (2de ed., pp. 105–110). Elsevier.
- zheng, R. (2016). Why Yellow Fever Isn't Flattering: A Case Against Racial Fetishes. *Journal of the American Philosophical Association*, 2(3), 400–419. <https://doi.org/10.1017/apa.2016.25>
- Zhou, Y., & Paul, B. (2016). Lotus Blossom or Dragon Lady: A Content Analysis of "Asian Women" Online Pornography. *Sexuality & Culture*, 20(4), 1083–1100. <https://doi.org/10.1007/s12119-016-9375-9>

Bijlage 1

Leidraad semigestructureerd interview

Demografische gegevens bevragen: geslacht, leeftijd en land van herkomst.

De volgende variabelen worden bevroegd tijdens de kwalitatieve voorstudie: fetisjisme, relatiebeeld en compliance/family roles.

Etno – cultureel fetisjisme uitgelegd als: “Een persoon wordt als een (seksueel) object gezien omwille van de huidskleur/ethniciteit.”. De volgende vragen worden gesteld:

- Wat denk je over dit concept?
 - Wat is jouw ervaring hiermee? Anekdoten, gevoelens, etc.
 - Hoe heeft dit impact om jouw relaties?
 - Naar aanleiding van het onderzoek zijn enkele items opgesteld om dit concept te bevragen. Ik zal een lijst geven met de items op, lees deze even na. Vertel me wat je ervan denkt en wat er volgens jou moet worden aangepast.
1. Ik heb al het gevoel gehad een seksueel experiment te zijn geweest voor anderen omwille van mijn ethniciteit
 2. (Mogelijke seksuele) Partners zijn vooral aangetrokken door mijn huidskleur/ethniciteit
 3. Ik word gezien als exotisch door anderen in een seksuele context
 4. Reacties op mijn huidskleur in een seksuele context geven mij een negatief gevoel
 5. Wanneer iemand mij met een andere huidskleur benaderd heb ik het gevoel dat het is omwille van mijn huidskleur/ethniciteit

Relatiebeeld uitgelegd als: “Dit gaat om het mogelijke verschil tussen relaties in verschillende culturen.”. De volgende vragen worden gesteld:

- Hoe zou je de relaties vanuit jouw culturele groep beschrijven?
- Vanuit jouw culturele groep, wat is de visie op westerse/blanke relaties en wat zijn de verschillen?

Compliance/family roles uitgelegd als: “Dit concept gaat over in welke mate familie/de mening van de familie een rol speelt in het hebben van interetnische relaties.” Deze vraag wordt gesteld: hoe ervaar jij dit?

- Personen zouden altijd de wensen van hun familie moeten respecteren, ook al gaat dit in tegen wat ze zelf zien als juist.
- Ik probeer altijd de wensen van mijn familie te respecteren, ook al denk ik dat het verkeerd is

- De wensen van je familie niet gehoorzamen is zelden gerechtvaardigd.
- Het is moeilijk om je niet aan de de wensen/vertrouwen van je familie te houden en tegelijkertijd je zelf – respect te behouden
- Als een persoon iets doet en een familie lid zegt hen dat ze ermee moeten stoppen, zouden ze moeten stoppen ook al geloven ze dat wat ze aan het doen zijn is gerechtvaardigd
- Als een persoon een ruzie heeft met een ander familie lid, en de familie zegt hen dat ze zich moeten excuseren en het moeten goedmaken, dan moeten ze dit ook doen. Ook al denken ze dat de familie hier verkeerd over is.

Op het einde van het gesprek worden deze vragen gesteld:

1. Hoe hebben ze dit gesprek ervaren?
2. Wat denken ze van deze concepten in de context van interraciale relaties?
3. Zijn er nog zaken dat ze zelf willen toevoegen/van belang vinden?

Bijlage 2

Informed consent

VAKGROEP SOCIALE
PSYCHOLOGIE

INFORMED CONSENT

Ik, ondergetekende, verklaar hierbij dat ik, als participant aan een onderzoek aan de Vakgroep Sociale Psychologie onder leiding van Alain Van Hiel en Barabara Valcke van de Universiteit Gent,

- (1) de uitleg over de aard van de vragen die tijdens dit interview zullen worden aangeboden, heb gekregen en dat mij de mogelijkheid werd geboden om bijkomende informatie te verkrijgen;
- (2) totaal uit vrije wil deelneem aan het interview;
- (3) de toestemming geef aan de onderzoekers om mijn resultaten op anonieme wijze te bewaren, te verwerken en te rapporteren;
- (4) op de hoogte ben van de mogelijkheid om mijn deelname aan het interview op ieder moment stop te zetten en dit zonder opgave van reden;
- (5) weet dat ik op aanvraag een samenvatting van de onderzoeksbevindingen kan krijgen nadat de studie is afgerond en de resultaten bekend zijn;
- (6) geef toestemming dat mijn data gebruikt wordt voor verder analyse door andere onderzoekers na volledige anonimisering;
- (7) weet dat UGent de verantwoordelijke eenheid is m.b.t. persoonsgegevens verzameld tijdens het onderzoek. Ik weet dat de data protection officer me meer informatie kan verschaffen over de bescherming van mijn persoonlijke informatie. Contact: Hanne Elsen (privacy@ugent.be).

Gelezen en goedgekeurd op (datum),

Handtekening van de participant

Naam van de verantwoordelijke onderzoeker

Bij vragen of bedenkingen kan er contact worden opgenomen via Chiara.Versluys@UGent.be en/of Barabara.Valcke@UGent.be

Bijlage 3

Items etno – cultureel fetisjisme

1. Ik heb al het gevoel gehad al een seksueel experiment te zijn geweest voor anderen omwille van mijn etniciteit
2. (Mogelijke seksuele) Partners zijn vooral aangetrokken door mijn huidskleur/eticiteit
3. Ik word gezien als exotisch door anderen in een seksuele context
4. Reacties op mijn huidskleur in een seksuele context geven mij een negatief gevoel
5. Wanneer iemand mij met een andere huidskleur benaderd heb ik het gevoel dat het is omwille van mijn huidskleur/eticiteit

Bijlage 4

a. Originele compliance items Tom Tyler

1. People should obey the law even if it goes against what they think is right
2. I always try to follow the law even if I think that it is wrong
3. Disobeying the law is seldom justified
4. It is difficult to break the law and keep one's self-respect
5. If a person is doing something and a police officer tells them to stop, they should stop - even if they feel what they are doing is legal
6. If a person goes to court because of a dispute with another person, and the judge orders them to pay the other person money, they should pay that person money, even if they think that the judge is wrong

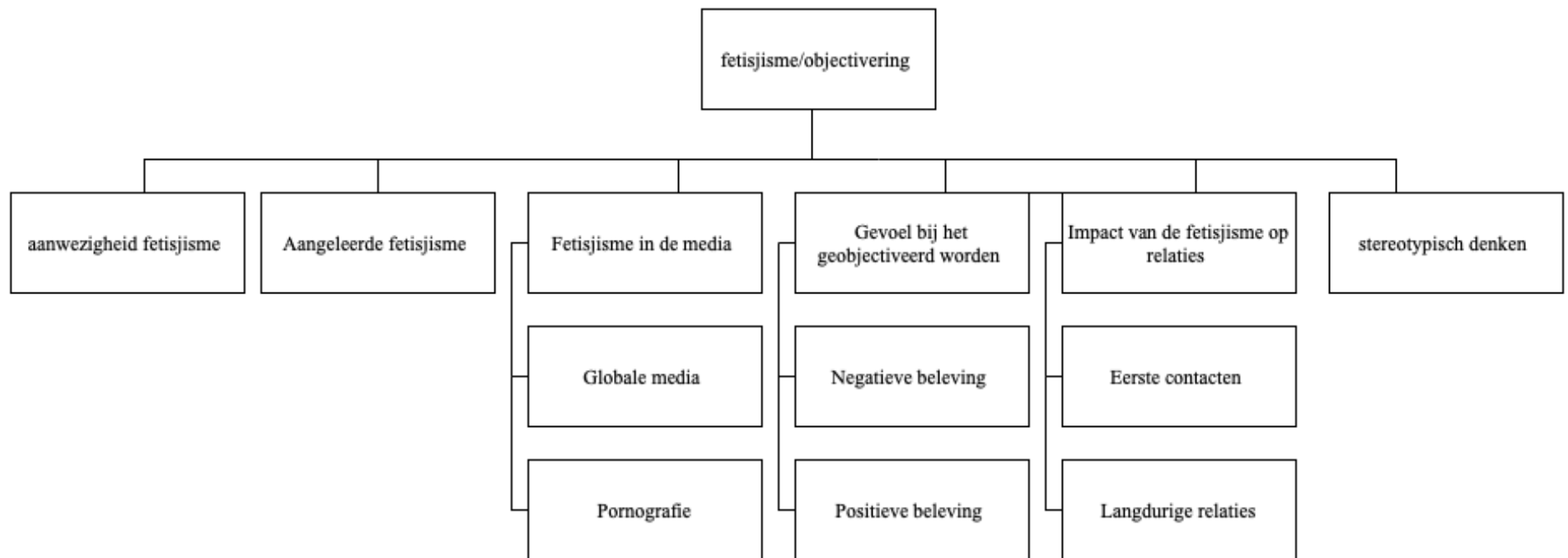
b. Aangepaste compliance items Tom Tyler

1. Personen zouden altijd de wensen van hun familie moeten respecteren, ook al gaat dit in tegen wat ze zelf zien als juist.
2. Ik probeer altijd de wensen van mijn familie te respecteren, ook al denk ik dat het verkeerd is
3. De wensen van je familie niet gehoorzamen is zelden gerechtvaardigd.
4. Het is moeilijk om je niet aan de wensen/vertrouwen van je familie te houden en tegelijkertijd je zelf – respect te behouden
5. Als een persoon iets doet en een familie lid zegt hen dat ze ermee moeten stoppen, zouden ze moeten stoppen ook al geloven ze dat wat ze aan het doen zijn is gerechtvaardigd
6. Als een persoon een ruzie heeft met een ander familie lid, en de familie zegt hen dat ze zich moeten excuseren en het moeten goedmaken, dan moeten ze dit ook doen. Ook al denken ze dat de familie hier verkeerd over is

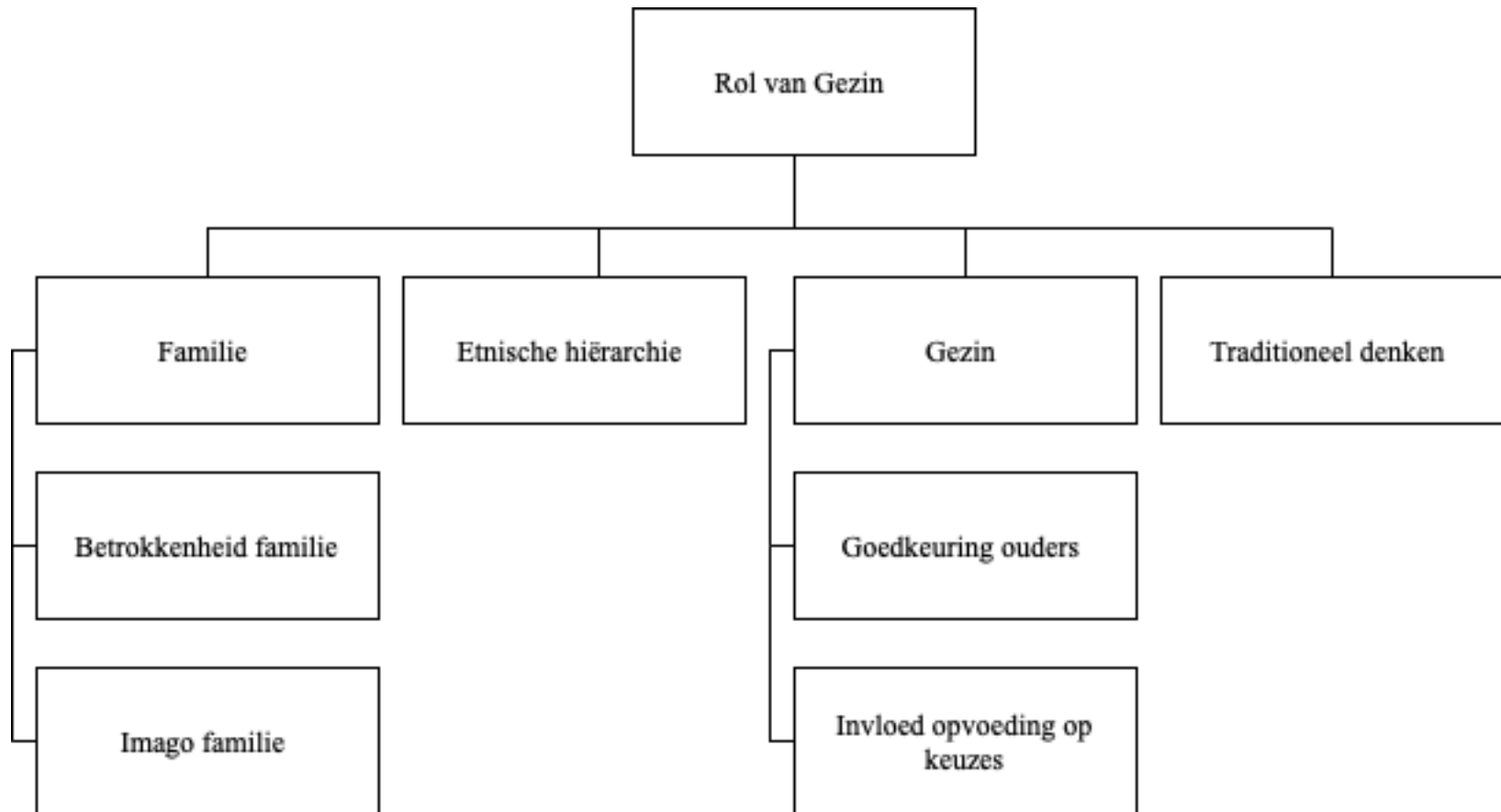
Bijlage 5

Boomstructuren van de hoofd- en subschema's in studie 1.

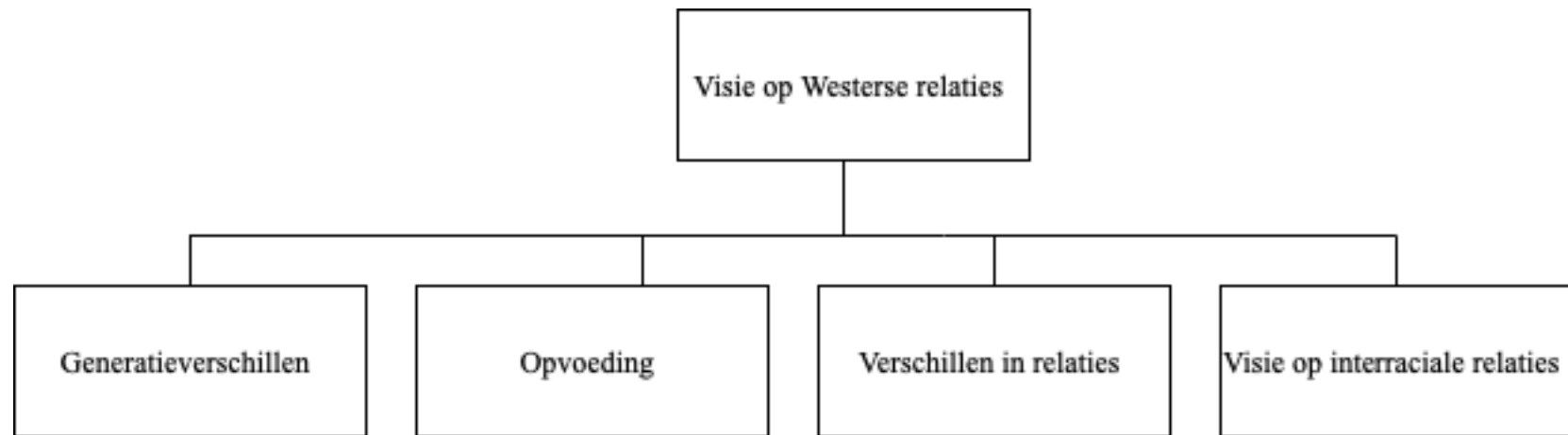
a. Boomstructuur van de variabele 'Fetisjisme/objectivering'.

b. Boomstructuur van de variabele 'rol van gezin'.

c. *Boomstructuur van de variabele 'visie op Westerse relaties'.*

Bijlage 6

Online survey

Beste,

In het kader van mijn masterthesis doe ik een onderzoek naar de rol van ras en etniciteit in relaties, dit bij minderheidsgroepen in Vlaanderen. Graag had ik hierbij uw medewerking gevraagd.

De vragenlijst die ingevuld dient te worden, neemt ongeveer 15 minuten tijd in beslag. Het invullen van deze vragenlijst is volledig vrijwillig. Er wordt geen identificeerbare informatie gevraagd. Alsook worden de resultaten van dit onderzoek compleet anoniem verwerkt.

Bij verdere vragen kunt u ons altijd contacteren via chiara.versluys@ugent.be of barbara.valcke@ugent.be. Alvast bedankt voor uw medewerking! Met vriendelijke groeten, Chiara Versluys

Ik verklaar hierbij dat ik, met mijn deelname aan een onderzoek van de *Vakgroep Ontwikkelings-, Persoonlijheids- en Sociale Psychologie* van de Universiteit Gent,

1. De uitleg over de aard van de vragen die me tijdens dit onderzoek zullen worden aangeboden heb gelezen en dat mij de mogelijkheid werd geboden om bijkomende informatie te verkrijgen.
2. Totaal uit vrije wil deelneem aan het wetenschappelijk onderzoek.
3. De toestemming geef aan de onderzoekers om mijn resultaten op anonieme wijze te bewaren, te verwerken en te rapporteren.
4. Op de hoogte ben van de mogelijkheid om mijn deelname aan het onderzoek op ieder moment stop te zetten.
5. Weet dat niet deelnemen of mijn deelname aan het onderzoek stopzetten geen enkel gevolg heeft.
6. Ervan op de hoogte ben dat ik op aanvraag een samenvatting van de onderzoeksbevindingen kan krijgen.

Wat is je leeftijd? (in jaren)

Wat is je hoogst behaalde diploma?

- Geen diploma
 - Lager onderwijs
 - Secundair onderwijs
 - Hoger onderwijs: Bachelor
 - Hoger onderwijs: Master
 - Andere:
-

Wat is je geslacht?

- Man
 - Vrouw
 - X
-

Wat is je geloof?

- Niet gelovig
 - Christendom
 - Jodendom
 - Vrijzinnig
 - Islam
 - Ander geloof:
-

Net zoals elders zijn er in België belangrijke verschillen in levensstandaard tussen de mensen. Sommige mensen zijn rijker en hebben betere jobs dan anderen. In vergelijking met alle Belgen,

waar zou je gezin plaatsen op de volgende schaal?

- 1 = Extreem lage levensstandaard
 - 2 = Tamelijk lage levensstandaard
 - 3 = Iets lagere levensstandaard
 - 4 = gemiddelde levensstandaard
 - 5 = iets hogere levensstandaard
 - 6 = Tamelijk hoge levensstandaard
 - 7 = Extreem hoge levensstandaard
-

In welk land zijn de volgende personen geboren? Gelieve het land in het kader in te vullen,

indien het niet België is.

Jijzelf

- België
- Ander:

Uw vader

- België
- Ander:

Uw moeder

- België
- Ander:

De moeder van je vader

- België
- Ander:

De moeder van je moeder

- België
- Ander:

De vader van je vader

- België
- Ander:

De vader van je moeder

- België
- Ander:

De volgende stellingen bevragen "etno-raciaal fetisjisme". Fetisjisme is de seksuele opwinding door voorwerpen die met het seksuele niet of slechts indirect in verbinding staan. Etno-raciaal fetisjisme is bijgevolg het fetisjeren van een persoon of cultuur die behoort tot een specifieke raciale of etnische groep.

Gelieve aan te geven in welke mate je het eens bent met de volgende stellingen.

1 = Helemaal oneens, 2 = Oneens, 3 = Neutraal, 4 = Eens, 5 = Helemaal eens

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
(Mogelijke seksuele) Partners zijn vooral aangetrokken door mijn huidskleur/ethniciteit.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik word als exotisch gezien door anderen in een seksuele context.	☐	☐	☐	☐	☐
Wanneer iemand met een andere huidskleur met mij flirt, heb ik het gevoel dat het is omwille van mijn huidskleur/ethniciteit.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb soms het gevoel gereduceerd te zijn tot een seksobject omwille van mijn huidskleur/ethniciteit.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb al de volgende – of gelijkaardige – opmerking gekregen: ‘Ik heb nog nooit seks gehad met een ... iemand’ (vul eigen ethniciteit/ras in op de stippellijn).	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb het nog nooit meegemaakt dat iemand expliciet aangeeft seksueel aangetrokken te zijn tot mij omwille van mijn huidskleur/ethniciteit.	☐	☐	☐	☐	☐
Anderen hebben mij al de indruk gegeven enkel een (losse/seksuele) relatie met mij aan te gaan om via mij ooit biraciale kinderen te krijgen.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb al het gevoel gehad een seksueel experiment te zijn geweest voor anderen omwille van mijn ethniciteit.	☐	☐	☐	☐	☐

1 = Helemaal oneens, 2 = Oneens, 3 = Neutraal, 4 = Eens, 5 = Helemaal eens

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
De huidskleur/ethniciteit van iemand is seksueel opwindend voor mij.	☐	☐	☐	☐	☐
Ondanks dat ik weet dat de ander enkel seksuele interesse in mij heeft omwille van mijn huidskleur/ethniciteit, maak ik hier (soms) gebruik van om een (losse/seksuele) relatie te bekomen.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb al een relatie/seks gehad met iemand omdat ik hem/haar zie als exotisch.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb al een relatie gehad met iemand om ooit biraciale kinderen te krijgen.	☐	☐	☐	☐	☐

1 = Helemaal oneens, 2 = Oneens, 3 = Neutraal, 4 = Eens, 5 = Helemaal eens

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Reacties op mijn huidskleur/ethniciteit in een seksuele/relatieve context zouden mij een negatief gevoel geven.	☐	☐	☐	☐	☐
Opmerkingen over mijn huidskleur/ethniciteit in een seksuele/relatieve context zouden mijn ego strelen.	☐	☐	☐	☐	☐
Het zou me irriteren als een partner zou aangeven seksueel aangetrokken te zijn tot mijn huidskleur/ethniciteit.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zou me onzeker voelen als iemand zou zeggen seksueel geïnteresseerd te zijn omwille van mijn huidskleur/ethniciteit.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zou genieten van de seksuele aandacht als iemand met mij flirt, zelfs al is deze enkel omwille van mijn ethniciteit/huidskleur.	☐	☐	☐	☐	☐

1 = Helemaal oneens, 2 = Oneens, 3 = Neutraal, 4 = Eens, 5 = Helemaal eens

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Behandeld worden als object omwille van mijn huidskleur/ethniciteit zou ervoor zorgen dat ik bewuster ben van mijn lichaam en hoe dit gepercipieerd wordt door anderen.	☐	☐	☐	☐	☐
Als een (seksuele) partner mij als (seksueel) object zou behandelen omwille van mijn huidskleur, dan zou ik mijzelf ook meer zien als object.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zou relaties beëindigen als de ander mij zou reduceren tot mijn huidskleur/ethniciteit in een (seksuele) relatie.	☐	☐	☐	☐	☐
Zodra iemand zou aangeven seksueel geïnteresseerd te zijn in mij omwille van mijn huidskleur/ethniciteit zou ik mijn interesse in deze persoon verliezen.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb de indruk dat het vooral leden van etnisch-culturele minderheidsgroepen zijn die (seksueel) kicken op partners met een bepaalde raciale achtergrond.	☐	☐	☐	☐	☐

Volgende stellingen bevragen sociale afstand ten aanzien van etnisch – culturele groepen. Beantwoord volgende stellingen met het oog op iemand van een andere etnisch–culturele groep dan de jouwe.

Gelieve aan de geven in welke mate je het eens bent met de volgende stellingen.

1 = Helemaal oneens, 2 = Oneens, 3 = Neutraal, 4 = Eens, 5 = Helemaal eens

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Het zou niet in me opkomen te trouwen met iemand van een andere etnisch-culturele groep.	☐	☐	☐	☐	☐
Het is ondenkbaar dat ik een relatie aanga met iemand van een andere etnisch-culturele groep.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zou geïrriteerd zijn als mijn kinderen getrouwd of een relatie zouden hebben met iemand van een andere etnisch-culturele groep.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik zou geen vrienden kunnen worden met iemand van een andere etnisch-culturele groep.	☐	☐	☐	☐	☐

Ik zou nooit op date gaan met iemand van een andere etnisch-culturele groep.

Volgende stellingen bevragen de aanvaardbaarheid van een raciale voorkeur tijdens het daten.

Gelieve aan te geven in welke mate je het eens bent met de volgende stellingen.

1 = Helemaal oneens, 2 = Oneens, 3 = Neutraal, 4 = Eens, 5 = Helemaal eens

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Het is oké om aan te geven dat je een raciale voorkeur hebt wanneer je op zoek bent naar een partner.	☐	☐	☐	☐	☐
Een duidelijke raciale voorkeur hebben op vlak van (seksuele) partners bespaart iedereen tijd en energie.	☐	☐	☐	☐	☐
Mensen die aangeven dat ze een raciale (seksuele) voorkeur hebben, doen dit niet om iemand te beledigen.	☐	☐	☐	☐	☐
Zo lang dat mensen beleefd zijn, is er geen probleem dat ze een raciale voorkeur aangeven.	☐	☐	☐	☐	☐
Als ik aangetrokken zou zijn tot een specifieke groep mensen, dan zou ik dit kenbaar maken wanneer iemand mij probeert te verleiden.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik stoor me aan mensen die met bepaalde anderen niet willen daten omwille van hun ras/ethniciteit.	☐	☐	☐	☐	☐

Volgende stellingen bevragen de rol dat familie kan spelen bij interetnische en -raciale relaties.

Gelieve aan te geven in welke mate je het eens bent met de volgende stellingen.

1 = Helemaal oneens, 2 = Oneens, 3 = Neutraal, 4 = Eens, 5 = Helemaal eens

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Mijn gezin/familie staat open voor interraciale/interetnische relaties.	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn gezin/familie zal mijn partners met open armen ontvangen, ook al hebben ze een andere etniciteit/ras.	☐	☐	☐	☐	☐
Interetnische relaties zouden volgens mijn familie de eigen cultuur en tradities verloochenen.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik mag een partner hebben van een andere etnisch – culturele groep van mijn familie, zolang we dezelfde religie hebben.	☐	☐	☐	☐	☐
Mannen zouden sneller interetnische relaties mogen aangaan van mijn familie dan vrouwen.	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn familie is tegen interetnische relaties omwille van de schade dat het kan toebrengen aan het imago/er van de familie.	☐	☐	☐	☐	☐
Partnerkeuze in mijn familie wordt sterk beïnvloed door huidskleur.	☐	☐	☐	☐	☐
Zelf al kies ik een partner van dezelfde etnisch-culturele groep, dan nog blijft de huiskleur van deze persoon belangrijk.	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn partnerkeuze wordt sterk bepaald door de cultuur van mijn familie.	☐	☐	☐	☐	☐
Religie is een belangrijk factor bij partnerkeuze binnen mijn familie.	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn partnerkeuze wordt sterk beïnvloed door wat mijn familie denkt over etnische achtergrond.	☐	☐	☐	☐	☐

1 = Helemaal oneens, 2 = Oneens, 3 = Neutraal, 4 = Eens, 5 = Helemaal eens

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Ik zou niet trouwen/samen zijn met de persoon van mijn keuze als mijn familie/gezin hier niet oké mee is.	☐	☐	☐	☐	☐
Mensen zouden altijd de wensen van hun familie moeten respecteren, ook al gaat dit in tegen wat ze zelf zien als juist..	☐	☐	☐	☐	☐
Ik probeer altijd de wensen van mijn familie te respecteren, ook al denk ik dat het verkeerd is.	☐	☐	☐	☐	☐
Het is nooit goed te praten om de wensen van je familie niet te gehoorzamen.	☐	☐	☐	☐	☐
Het is moeilijk om je niet aan de de wensen/vertrouwen van je familie te houden en tegelijkertijd je zelf – respect te behouden.	☐	☐	☐	☐	☐
Iemand moet zijn gedrag aanpassen naar de waarden en normen van de familie, zelfs als ze niet dezelfde mening delen.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind dat mijn familie het altijd bij het rechte eind heeft.	☐	☐	☐	☐	☐
Als mijn familie een beslissing neemt waar ik niet mee akkoord ga, zal ik deze toch steeds volgen.	☐	☐	☐	☐	☐

Volgende stellingen bevragen persoonlijk welzijn.

Gelieve aan te geven in welke mate je het eens bent met de volgende stellingen.

1 = Helemaal oneens, 2 = Oneens, 3 = Neutraal, 4 = Eens, 5 = Helemaal eens

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens
Mijn leven benadert op de meeste wijzen mijn ideaal.	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn levensomstandigheden zijn uitstekend.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben tevreden over mijn leven.	☐	☐	☐	☐	☐
Tot nu toe verkreeg ik de belangrijke dingen die ik in mijn leven wou.	☐	☐	☐	☐	☐
Als ik mijn leven zou moeten herdoen, zou ik bijna niets veranderen.	☐	☐	☐	☐	☐

Deze schaal bestaat uit een aantal woorden die verschillende gevoelens en emoties

beschrijven. Lees elk item en geef vervolgens aan hoe toepasselijk elk item is voor jou.

1 = zeer slecht, 2 = slecht, 3 = neutraal, 4 = sterk, 5 = zeer sterk

	Zeer slecht	Slecht	Neutraal	Sterk	Zeer sterk
Actief	☐	☐	☐	☐	☐
Opgewonden	☐	☐	☐	☐	☐
Enthousiast	☐	☐	☐	☐	☐
Zenuwachtig	☐	☐	☐	☐	☐
Vijandig	☐	☐	☐	☐	☐
Overstuur	☐	☐	☐	☐	☐
Rustig	☐	☐	☐	☐	☐

Kalm	☐	☐	☐	☐	☐
Ontspannen	☐	☐	☐	☐	☐
Vermoeid	☐	☐	☐	☐	☐
Verveeld	☐	☐	☐	☐	☐
Neerslachtig	☐	☐	☐	☐	☐

Bijlage 7

Originele en aangepaste items 'social distance' vragenlijst van Hraba et al. (1989)

a. Originele items

8 statements about social distance towards out-groups in different domains of interpersonal contact:

1. I would be annoyed if my neighbors were
2. I would be annoyed if my work colleagues were
3. I would be annoyed if my children's school had a lot of
4. I would be annoyed if my physician was a
5. I would be annoyed if my superior at work was a
6. It would not occur to me to marry or to have a relationship with a
7. I would be annoyed if my children married or had a relationship with a
8. It would not occur to me to become friends with a

b. Aangepaste items

1. Het zou niet in me opkomen te trouwen met iemand van een andere etnisch – culturele groep.
2. Het is ondenkbaar dat ik een relatie aanga met iemand van een andere etnisch - culturele groep.
3. Ik zou geïrriteerd zijn als mijn kinderen getrouwd of een relatie zouden hebben met iemand van een andere etnisch-culturele groep.
4. Ik zou geen vrienden kunnen worden met iemand van een andere etnisch-culturele groep.
5. Ik zou nooit op date gaan met iemand van een andere etnisch-culturele groep.

Bijlage 8

Originele en aangepaste items Acceptability of Online Racialised Partner Discrimination scale van Callander (2013).

a. Originele items

1. It is OK to indicate a racial preference when looking for sex or dates online.
2. Indicating a racial preference in online profiles saves everybody time and energy.
3. Indicating a racial preference in a profile is a form of racism. (reverse scored)
4. People who indicate a racial preference in their profile are not trying to offend anyone.
5. As long as people are polite about it, I see no problem in indicating a racial preference in an online profile.
6. If I were attracted to a certain group of people, I would indicate this on my profile (or do already).
7. Racism is not really a problem on Internet sex and dating sites.
8. I am bothered when I read a profile that excludes people because of their race/ethnicity (reverse scored).

b. Aangepaste items

1. Het is oké om aan te geven dat je een raciale voorkeur hebt wanneer je op zoek bent naar een partner.
2. Een duidelijke raciale voorkeur hebben op vlak van (seksuele) partners bespaart iedereen tijd en energie.
3. Mensen die aangeven dat ze een raciale (seksuele) voorkeur hebben, doen dit niet om iemand te beledigen.
4. Zo lang dat mensen beleefd zijn, is er geen probleem dat ze een raciale voorkeur aangeven.
5. Als ik aangetrokken zou zijn tot een specifieke groep mensen, dan zou ik dit kenbaar maken wanneer iemand mij probeert te verleiden.
6. Ik stoer me aan mensen die met bepaalde anderen niet willen daten omwille van hun ras/ethniciteit.

Bijlage 9

a. Pearson correlaties tussen de verschillende variabelen in deze studie

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1. Fetisjisme ervaren	1	.169	.270	-.146	-.074	-.212	-.060	-.248	-.029	.552**	-.402*	-.436*	.291	-.112
2. Fetisjisme toepassen	.169	1	-.115	.049	.256	.107	.155	.214	.004	.275	-.196	.208	-.116	.309
3. Fetisjisme gevoel	.270	-.115	1	.280	-.493**	.388*	-.015	-.314	-.244	.330	-.159	-.240	.397*	-.048
4. Sociale afstand	-.146	.049	.280	1	.160	.277	.494**	.136	.133	-.143	.401*	.145	.204	-.104
5. Raciale voorkeuren	-.074	.256	-.493**	.160	1	-.009	.329	.106	.284	-.407*	.092	.302	-.006	-.016
6. Rol familie	-.212	.107	.388*	.277	-.009	1	.424*	-.209	-.400*	.120	-.077	-.011	.477*	-.180
7. Familie Compliance	-.060	.155	-.015	.494**	.329	.424*	1	.094	-.046	-.160	.036	.233	.250	-.103
8. Psychologisch welzijn	-.248	.214	-.314	.136	.106	-.209	.094	1	.302	-.276	.024	.213	-.191	.535**
9. Positief affect	-.029	.004	-.244	.133	.284	-.400*	-.046	.302	1	-.392*	-.094	-.170	-.262	.149
10. Negatief affect	.552**	.275	.330	-.143	-.407*	.120	-.160	-.276	-.392*	1	-.268	-.350	.212	.064

11. Leeftijd	-.402*	-.196	-.159	.401*	.092	-.077	.036	.024	-.094	-.268	1	.433*	-.129	-.240
12. Opleidingsniveau	-.436*	.208	-.240	.145	.302	-.011	.233	.213	-.170	-.350	.433*	1	.028	.111
13. Geslacht	.291	-.116	.397*	.204	-.006	.477*	.250	-.191	-.262	.212	-.129	.028	1	-.083
14. SES	-.112	.309	-.048	-.104	-.016	-.180	-.103	.535**	.149	.064	-.240	.111	-.083	1

Noot: *: $p < .05$; **: $p < .01$

b. Independent sample t – testen

a. Geslacht

Group Statistics

	Geslacht	N	Mean	Std. Deviation
Fetisjisme ervaren	Man	12	2.4087	.91967
	Vrouw	16	2.9107	.79089
Fetisjisme toepassen	Man	12	2.0625	.51262
	Vrouw	16	1.9063	.79517
Fetisjisme gevoel	Man	12	2.6194	.98818
	Vrouw	16	3.4781	1.03987

Independent Samples Test

	F	Sig.	t	df	Sig. (2 - tailed)	Mean difference	Std. Error difference	Lower	Upper
Fetisjisme ervaren	.474	.497	-1.551	26	.133	-.50198	.32375	-1,16745	,16348
Fetisjisme toepassen	6.731	.015	.593	26	.558	.15625	.26346	-,38530	,69780
Fetisjisme gevoel	.336	.567	-2.208	26	.036	-.85868	.38888	-1,65803	-,05933

b. SES

Group Statistics

	SES	N	Mean	Std. Deviation
Fetisjisme ervaren	Gemiddeld	20	2.7452	.83931
	Iets hoger	6	2.5476	1.01183
Fetisjisme toepassen	Gemiddeld	20	2.0000	.63349
	Iets hoger	6	2.1667	.80104
Fetisjisme gevoel	Gemiddeld	20	3.0317	.97817
	Iets hoger	6	3.2417	1.60044

Independent Samples Test

	F	Sig.	T	df	Sig. (2 - tailed)	Mean difference	Std. Error difference	Lower	Upper
Fetisjisme ervaren	.474	.497	-1.551	26	.133	-.50198	.32375	-1,16745	,16348
Fetisjisme toepassen	6.731	.015	.593	26	.558	.15625	.26346	-,38530	,69780
Fetisjisme gevoel	.336	.567	-2.208	26	.036	-.85868	.38888	-1,65803	-,05933

c. One – way – ANOVA test

a. Opleidingsniveau

Descriptives

	Opleidingsniveau	N	Mean	Std. Deviation
Fetisjisme ervaren	Middelbaar onderwijs	10	3.0571	.60309
	Bachelor	12	2.7381	.88028
	Master	6	2.0070	.94349
Fetisjisme toepassen	Middelbaar onderwijs	10	1.6750	.68769
	Bachelor	12	2.2292	.58832
	Master	6	1.9583	.74861
Fetisjisme gevoel	Middelbaar onderwijs	10	3.2600	1.31272
	Bachelor	12	3.3042	.92281
	Master	6	2.4722	.89701

ANOVA

		df	Mean square	F	Sig.
Fetisjisme ervaren	Between groups	2	2.083	3.205	.058
	Within groups	25	.650		
Fetisjisme toepassen	Between groups	2	.838	1.929	.166
	Within groups	25	.435		
Fetisjisme gevoel	Between groups	2	1.559	1.349	.278
	Within groups	25	1.156		

Post Hoc Test

Opleidingsniveau	N	1	2
Master	6	2.0079	
Bachelor	12	2.7381	2.7381
Middelbaar onderwijs	10		3.0571
Sig.		.073	.420

b. Religie

Descriptives

	Religie	N	Mean	Std. Deviation
Fetisjisme ervaren	Niet gelovig	11	2.7706	1.00109
	Christendom	7	2.5510	.85884
	Vrijzinnig	3	2.4762	.32991
	Islam	2	2.6429	.30305
Fetisjisme toepassen	Niet gelovig	11	1.8636	.75302
	Christendom	7	1.8929	.59261
	Vrijzinnig	3	1.7500	.90139
	Islam	2	2.6250	.53033
Fetisjisme gevoel	Niet gelovig	11	2.9803	1.07924
	Christendom	7	3.1571	1.02974
	Vrijzinnig	3	3.6167	1.51355
	Islam	2	3.0500	1.69706

ANOVA

		df	Mean square	F	Sig.
Fetisjisme ervaren	Between groups	3	.106	.137	.937
	Within groups	19	.777		
Fetisjisme toepassen	Between groups	3	.374	.733	.545
	Within groups	19	.510		
Fetisjisme gevoel	Between groups	3	.325	.242	.866
	Within groups	19	1.341		